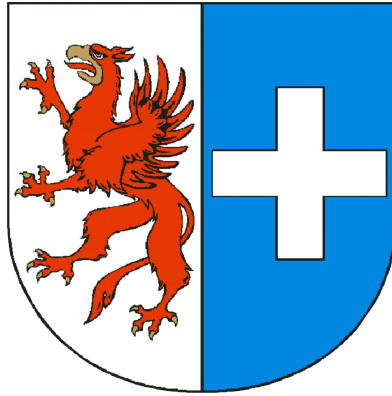

WÓJT GMINY KOŁBASKOWO

ZMIANA

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY KOŁBASKOWO

w zakresie zgodnym z uchwałą Nr XIV/144/2011 Rady Gminy Kołbaskowo z dnia 30 grudnia 2011 r. w sprawie zmiany uchwały o przystąpieniu do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kołbaskowo

TEKST STUDIUM

Załącznik nr 1 do uchwały nr XXXVI/446/2014
Rady Gminy Kołbaskowo z dnia 18 kwietnia 2014 r.

TEKST JEDNOLITY

Kołbaskowo, kwiecień 2014 r.

ZMIANA

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY KOŁBASKOWO

w zakresie zgodnym z uchwałą Nr XIV/144/2011 Rady Gminy Kołbaskowo
z dnia 30 grudnia 2011 r. w sprawie zmiany uchwały o przystąpieniu do zmiany
studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
gminy Kołbaskowo

ZESPÓŁ AUTORSKI:

kierujący zespołem projektowym:

mgr inż. arch. Rita Frączak
upr. urb. 1105, ZOIU-001

projektanci:

mgr inż. arch. Katarzyna Frączak
mgr inż. Dorota Sterna
mgr inż. Bogdan Kosmowski
mgr inż. Wiesław Makay

SPIS TREŚCI:

I. WPROWADZENIE	4
1. Podstawa formalno - prawna opracowania	4
2. Cele Studium	6
3. Zakres opracowania	7
4. Materiały wyjściowe	7
II. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY	8
1. Przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu, stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony - charakterystyka obszaru gminy i powiązania zewnętrzne	8
2. Warunki i jakość życia mieszkańców - infrastruktura społeczna, sieć osadnicza i obsługa ludności	12
3. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia - zagrożenie powodziowe	15
4. Stan środowiska, wymogi jego ochrony, ochrony przyrody, stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkość i jakość zasobów wodnych	16
5. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych	51
6. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków, krajobraz kulturowy	52
7. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin i terenów górniczych oraz zasobów wód podziemnych	76
8. Obszary naturalnych zagrożeń geologicznych	79
9. Stan systemów infrastruktury technicznej i komunikacji	79
III. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY.....	88
1. W zakresie ochrony środowiska	88
2. W zakresie obszarów i obiektów zabytkowych oraz zasad ochrony dziedzictwa kulturowego, zabytków i krajobrazu kulturowego	98
3. W zakresie rozwoju systemów infrastruktury i komunikacji	100
4. W zakresie inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym	108
5. W zakresie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym	108
6. W zakresie ochrony mienia, zabezpieczenia przed powodzią i osuwaniem mas ziemnych	109
7. W zakresie gospodarowania w ramach rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	109
8. W zakresie eksploatacji i zabezpieczenia obiektów położonych w złożach kopalin, obszary, dla których wyznacza się filar ochronny	111
9. W zakresie obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji	111
10. W zakresie obszarów zamkniętych	112
11. Kierunki i zmiany w strukturze funkcjonalno – przestrzennej	112
12. Rodzaje i zakres dalszych prac planistycznych	121
13. Uzasadnienie przyjętych rozwiązań, synteza	129
IV. ZAŁĄCZNIKI	130

I. WPROWADZENIE

1. Podstawa formalno - prawna opracowania

Podstawą prawną opracowania zmiany niniejszego studium są przepisy Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2013 r. (j.t. Dz.U. z 2012 r. poz. 677 z późniejszymi zmianami) i Uchwała Nr IV/29/07 Rady Gminy Kołbaskowo z dnia 26 lutego 2007 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kołbaskowo, zmieniona Uchwałą Nr XVI/144/2011 Rady Gminy Kołbaskowo z dnia 30 grudnia 2011 r.

Dokumenty formalno-prawne:

- Uchwała Nr XIV/144/2011 Rady Gminy Kołbaskowo z dnia 30 grudnia 2011 r., w sprawie zmiany uchwały o przystąpieniu do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kołbaskowo.
- Obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kołbaskowo przyjęte uchwałą Nr XXXIII/434/06 Rady Gminy Kołbaskowo z dnia 12 czerwca 2006 r.
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity – Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tekst jednolity – Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 z późn. zmianami),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity – Dz. U. z 2009 r. Nr 151 poz. 1220, z późn. zmianami),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (tekst jednolity – Dz. U. z 2012 r., poz. 145),
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435 z późn. zmianami),
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266 z późn. zmianami),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227),
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568 z późn. zmianami),
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 27 lipca 2011r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych (Dz. U. z 2011r. Nr 165 poz. 987),
- Europejska Konwencja o ochronie dziedzictwa archeologicznego (poprawiona), sporządzona w La Valetta dnia 16 stycznia 1992 r. (Dz. U. z 1996 r. Nr 120, poz. 564 i 565),

- Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115);
- Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 16, poz. 94),
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603 z późn. zmianami),
- Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2007r. Nr 240, poz. 2027 z późn. zmianami),
- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r. Nr 228 poz. 1947 z późn. zmianami),
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 89. poz. 625 późn. zmianami),
- Ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2000 r. Nr 23, poz. 295 z późn. zmianami),
- Ustawa z dnia 13 lipca 2002 r. Prawo lotnicze (Dz. U. z 2006 r. Nr 100, poz. 696),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zmianami),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. Nr 77 poz. 510),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001 r. w sprawie określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie (Dz. U. Nr 92, poz. 1029);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2012 r. poz. 81),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2011 r. Nr 237, poz. 1419),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133),
- Dyrektywa 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. o ochronie siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dyrektywa Siedliskowa) (Dz. U. L 206 z 22.7.1992 ze zm.),
- Dyrektywa 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. o ochronie dzikiego ptactwa (Dyrektywa Ptasia) (Dz. U. L 103 z 25.4.1979 ze zm.),
- Decyzja wykonawcza Komisji z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie przyjęcia piątego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2011) 8278) (2012/14/EU) (Dz. Urz. UE L11 z dnia 13 stycznia 2012 r.),
- Uchwała Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu, zmieniona Uchwałą Nr XXXIV/ 408/09 z dnia 22 grudnia 2009 r.
- Uchwała Nr XLV/530/10 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 19 października 2010 w sprawie uchwalenia zmiany Planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego.
- Inne akty prawne powiązane z planowaniem i gospodarką przestrzenną.

2. Cele Studium

Zgodnie z art. 9 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy sporządza się w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

Wyprzedza ono sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i ich praktyczne stosowanie, nadaje generalny kierunek dalszym opracowaniom planistycznym oraz pozwala na uzyskanie szerokiej akceptacji dla decyzji najważniejszych dla całej wspólnoty samorządowej.

Studium sporządza się dla obszaru w granicach administracyjnych gminy (art. 9 ust. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) i jest aktem koordynującym wszelkie prace planistyczne i zagospodarowania terenu w gminie.

Studium nie jest aktem prawa miejscowego (art. 9 ust. 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

Celem opracowania jest:

- określenie istniejących uwarunkowań oraz problemów związanych z rozwojem gminy z uwzględnieniem w szczególności:
  - dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu,
  - stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony,
  - stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego,
  - stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej
  - warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia,
  - zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia,
  - potrzeb i możliwości rozwoju gminy,
  - stanu prawnego gruntów,
  - występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych,
  - występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych,
  - występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych,
  - występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych,
  - występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych,
  - stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami,
  - zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
- wyznaczenie obszarów objętych ochroną środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz ustalenie dla nich zasad użytkowania,
- sformułowanie kierunków zagospodarowania przestrzennego i zasad polityki przestrzennej gminy, w tym rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej,
- koordynacja planów miejscowych.

Cele powyższe wynikają bezpośrednio z przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a pośrednio z innych ustaw oraz regulacji prawnych dotyczących kompetencji samorządów.

Opracowanie studium obejmuje:

- część tekstową - uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przestrzennego wraz z uzasadnieniem zawierającym objaśnienie przyjętych rozwiązań i syntezę ustaleń projektu studium,
- część graficzną - mapa w skali 1:10 000,
- opracowania branżowe i dokumentację formalno - prawną.

3. Zakres opracowania

Zmiana „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kołbaskowo” podjęta na podstawie Uchwały Nr IV/29/07 Rady Gminy Kołbaskowo z dnia 26 lutego 2007 r., zmienionej uchwałą Nr XIV/144/2011 z dnia 30 grudnia 2011 r. dotyczy obszaru w granicach administracyjnych gminy z wyłączeniem dwóch terenów położonych wzdłuż zachodniej granicy gminy przeznaczonych pod lokalizację elektrowni wiatrowych.

Formę Studium stanowią:

- tekst studium - załącznik nr 1 do uchwały,
- rysunek w skali 1: 10 000 - załącznik nr 2 do uchwały.

4. Materiały wyjściowe

Przy opracowaniu Studium wykonano i wykorzystano następujące materiały:

- Opracowanie ekofizjograficzne wykonane w 2004 roku część tekstowa wraz z rysunkami w skali 1:10 000 - opracowanie RBGP w Szczecinie.
- Waloryzacja Przyrodnicza Gminy Kołbaskowo [Operat generalny], (Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie, Szczecin 2006 r.).
- Waloryzacja Przyrodnicza Województwa Zachodniopomorskiego (Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie, Szczecin 2010 r.).
- Plan rozwoju lokalnego Gminy Kołbaskowo, Doradztwo ekonomiczne, Dariusz Zarzecki, 2008 r.).
- Koncepcja układu komunikacyjnego gminy Kołbaskowo dla terenu w granicach administracyjnych gminy – 2012 r. (Pracownia urbanistyczno-architektoniczna Urbiprojekt – 2012 r.),
- Opracowanie Muzeum Narodowego w Szczecinie p.t.: Zasoby archeologiczne gminy Kołbaskowo autorstwa mgr Marcina Dziewońskiego – 2013 r.,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kołbaskowo w skali 1:20 000.
- Strategia Rozwoju Gminy Kołbaskowo, maj 2004r.
- Studium ruralistyczne - październik 1999 r. - opracowanie - mgr Alicja Gerlach-Józewicz, mgr Maria Nowakowska, mgr Lidia Walasek, mgr Maria Witek, mgr Kamila Wójcik (Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie).
- Waloryzację faunistyczną - 1994 r. - opracowanie Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie.
- Plan zaopatrzenia w ciepło i energię elektryczną i paliwa gazowe dla gminy Kołbaskowo, 2002r.
- Wnioski i postulaty składane przez instytucje, gminy sąsiednie i osoby fizyczne;

- Podstawowe dane statystyczne, WUS Szczecin 2011 r.
- Dane dla gminy Kołbaskowo, wynikające z planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego (październik 2010r.).
- Dane dla gminy Kołbaskowo, wynikające ze strategii rozwoju sektora transportu województwa zachodniopomorskiego do roku 2015.
- Podkłady mapowe w skali 1:10 000, w układzie z 1992 r.
- Analiza wniosków i postulatów złożonych na podstawie art. 11. pkt. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Pracownia Urbanistyczno-Architektoniczna Urbiprojekt – 2012 r.).

II. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY

1. Przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu, stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony - charakterystyka obszaru gminy i powiązania zewnętrzne.

1.1. Położenie, powierzchnia i gęstość zaludnienia.

Gmina Kołbaskowo leży w obrębie węzła komunikacyjnego - Autostrady A6 i drogi krajowej Nr 13 Szczecin - Kołbaskowo, w południowej części powiatu polickiego. Graniczy z gminami z 3 powiatów: Dobra (z polickiego), Gryfino (z gryfińskiego) oraz z powiatem grodzkim Szczecin. Graniczy także z Republiką Federalną Niemiec, z landem Meklemburgia-Pomorze Przednie, powiatem Uecker-Randow i z landem Brandenburgia, powiatem Uckermark.

Gmina leży na Wzniesieniach Szczecińskich i w Dolinie Dolnej Odry. Gmina położona jest na tzw. Wale Bezleśnym, nieco zalesionym na zboczach. Najwyższym punktem Wału jest tzw. Mała Góra (88 m n.p.m.). W przeszłości cały ten teren porastały lasy, które zanikły na skutek rolniczej działalności człowieka. Obszar Międzyodrza zajmuje Park Krajobrazowy Dolina Dolnej Odry, w którym znajdują się 3 rezerваты: Kurowskie Błota, Kanał Kwiatowy i Wzgórze Widokowe nad Międzyodrzem. W Bobolinie czynne jest piesze przejście graniczne.

Powierzchnia gminy wynosi 10 540 ha, co daje jej 96 pozycję pod względem wielkości wśród gmin woj. zachodniopomorskiego.

Według danych Urzędu Statystycznego w Szczecinie (dane z 2010 r.), ludność gminy wynosiła 10.349 osób, co daje obecnie wskaźnik 98 osoby / 1 km² powierzchni ogólnej gminy (średnia wojewódzka wynosi 98,0 osób / 1 km²). Na podstawie danych uzyskanych w gminie, stan ludności na dzień 20 czerwca 2013 r. wynosił 10.752 osób.

1.2. Główne funkcje gminy

W strukturze przestrzennej województwa zachodniopomorskiego obszar gminy Kołbaskowo położony jest w pasie przygranicznym Kołbaskowo – Dobra Szczecińska

Miejscowość Kołbaskowo została zaliczona do podstawowej struktury osadniczej, jaką jest ośrodek rozwoju lokalnego z ośrodkiem uzupełniającym - Przeclaw. Główne funkcje gminy to:

- transport
- mieszkalnictwo,
- rekreacja
- obsługa administracyjna ludności.
- gospodarka rolna,
- handel - usługi, bazy, składy przemysł nieuciążliwy
- produkcja

Ośrodek administracyjny gminy znajduje się w miejscowości Kołbaskowo, oddalonej od Szczecina o ok. 2,4 km. Na obszarze gminy znajdują się 23 jednostki osadnicze, z których do największych należy Kołbaskowo. Ze względu na położenie gmina pozostaje w zasięgu oddziaływania ośrodka subregionalnego - Szczecina.

1.3. Powiązania przestrzenno - gospodarcze i społeczne

Gmina należy do powiatu polickiego, ale ze względu na odległość i brak dogodnych, bezpośrednich połączeń komunikacyjnych z Policami, jedynym istotnym i koniecznym powiązaniem na szczeblu powiatowym jest obsługa administracyjna ludności.

Obszar Gminy Kołbaskowo (według Planu zagospodarowania województwa zachodniopomorskiego, uchwała Nr XLV/530/10 z dnia 19 października 2010 r.) został umieszczony w Szczecińskim obszarze funkcjonalnym (SOF), którego celem strategicznym jest wzrost znaczenia i konkurencyjności obszaru w przestrzeni polskiej i międzynarodowej. Drugim celem jest „wygenerowanie ponadregionalnego ośrodka rozwoju o znaczącym potencjale ludnościowym, gospodarczym, naukowym i kulturalnym, obejmującym duże miasto i otaczające gminy, połączone z nim więzami administracyjnymi, funkcjonalnymi i ekonomicznymi. Z tego powodu istotnym celem utworzenia związków metropolitarnych jest poprawa warunków i jakości życia oraz usprawnienie funkcjonowania, związanego z miastem Szczecinem, jego najbliższego oddziaływania (strefa codziennych dojazdów do pracy)”.

Na terenie gminy Kołbaskowo zauważa się niewielką, ale stałą tendencję wzrostu liczby ludności. Ma to związek z migracją ludności ze Szczecina na teren gminy Kołbaskowo. Istotnym powiązaniem gminy z ośrodkami sąsiednimi jest uzależnienie mieszkańców gminy od codziennych dojazdów do zakładów pracy zlokalizowanych poza jej granicami.

Gmina Kołbaskowo uzależniona jest również od innych większych ośrodków w zakresie szkolnictwa średniego, specjalistycznej służby zdrowia, kultury itp.

1.4. Powiązania w zakresie infrastruktury technicznej i komunikacji

Elektroenergetyka – przez teren gminy Kołbaskowo przebiega fragment elektroenergetycznej linii napowietrznej o napięciu 220 kV relacji Krajnik - Glinki. Wzdłuż tej linii przestrzegać należy nadal ograniczeń w użytkowaniu terenu o szerokości 70m (po 35 metrów od osi linii w obu kierunkach). Ponadto przez wschodnie fragmenty obszaru gminy, na krótkich odcinkach, przebiegają linie 110 kV relacji: Pomorzany - Glinki, Pomorzany - Gumieńce, Pomorzany-Morzyczyn i Pomorzany-Żydowce. Powiązania sieciowe występują

również na poziomie średnich napięć (15 kV), cała sieć gminna zasilana jest ze stacji elektroenergetycznych 110/15 kV zlokalizowanych w Szczecinie - GPZ Gumieńce, GPZ Pomorzany, GPZ Białowieska.

Gazownictwo – sieć gazowa gminy zasilana jest na poziomie średniego ciśnienia z miasta Szczecina. Zasilanie sieci gminy Kołbaskowo następuje w dwóch miejscach, w rejonie miejscowości Przylep - Ostoja oraz w rejonie Ustowa.

Ciepłownictwo – wzdłuż ul. Autostrada Poznańska na granicy Szczecina i gminy Kołbaskowo przebiega sieć ciepłownicza wysokich parametrów 2 x Dn 800 mm.

Telekomunikacja – centrale telefoniczne zlokalizowane na terenie gminy współpracują z centralą Szczecin - Śródmieście.

Komunikacja – Gmina Kołbaskowo leży w obrębie węzła komunikacyjnego – Autostrady A6 i drogi krajowej Nr 13 Szczecin-Kołbaskowo. Przebiegają tu dwie linie kolejowe: Szczecin-Berlin, Szczecin-Pasewalk. Na terenie gminy działają 3 przejścia graniczne: drogowe w Kołbaskowie i Rosówku i piesze w Bobolinie. Przygraniczne położenie ułatwia mieszkańcom i jednostkom organizacyjnym kontakty z zachodnim sąsiadem. Wszystkie 22 miejscowości posiadają połączenia ze Szczecinem. Łącznie na terenie gminy zlokalizowanych jest 25 przystanków. Aktualnie część miejscowości gminy obsługiwanych jest na podstawie porozumienia gminy Kołbaskowo i Szczecin, przez 4 linie autobusowe:

- linia 70 – do Kołbaskowa i Kamieńca,
- linia 81 – do Przeclawia i Kołbaskowa,
- linia 83 – do Będargowa,
- linia 88 – C.H.STER – Stacja Stobno (tylko w dni powszednie).

1.5. Stan zagospodarowania terenu - główne elementy zagospodarowania terenu i sposób jego użytkowania.

Według danych ewidencyjnych powierzchnia gminy Kołbaskowo wynosi 10 540 ha. Największy udział w strukturze użytkowania mają użytki rolne, obejmują one teren 7331 ha, co stanowi 69,55 % całej powierzchni gminy. Wśród pozostałych dominują nieużytki zajmujące powierzchnię 1440 ha, tj. 13,66 % obszaru gminy.

Wykaz gruntów w gminie (stan na 01.01.2013 r.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	POWIERZCHNIA (ha)
1.	Użytki rolne - razem	7 228
	grunty orne	6 395
	sady	50
	łąki trwałe	219
	pastwiska trwałe	285
	grunty rolne zabudowane	205
	grunty pod stawami	18
	grunty pod rowami	56
2.	Lasy i grunty leśne	749
3.	Grunty pod wodami - razem	391
	morskimi wewnętrznymi	0

	powierzchniami płynącymi	371
	powierzchniami stojącymi	20
4.	Użytki kopalne	0
5.	Drogi	297
6.	Koleje	63
7.	Tereny zabudowane - razem	610
	tereny mieszkalne	63
	tereny przemysłowe	25
	inne tereny zabudowane	103
	zurbanizowane tereny niezabudowane	29
	tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	30
8.	Użytki ekologiczne	0
9.	Tereny różne	125
10.	Nieuzytki	1 443
	Razem:	10 546

na podstawie danych uzyskanych w Urzędzie Gminy Kołbaskowo w oparciu o materiały Starostwa Powiatowego w Policach.

1.6. Stan prawny gruntów

Struktura władania gruntami

Nr	GRUPA REJESTROWA	POWIERZCHNIA (ha)
1.	Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	4221
2.	Grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste	1534
3.	Grunty Spółek Skarbu Państwa, przedst. Państwowych i innych państwowych osób prawnych	7
4.	Grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	499
5.	Grunty gmin i związków międzygminnych przekazanych w użytkowanie wieczyste	2
6.	Grunty osób fizycznych	3832
7.	Grunty spółdzielni	209
8.	Grunty kościołów i związków wyznaniowych	999
9.	Grunty spółek prawa handlowego	566
	grunty będące przedmiotem własności i władania osób nie wymienionych w pkt. 1-14	568
	Powierzchnia geodezyjna	10546

Z powyższego zestawienia wynika, iż największą grupę własnościową stanowią grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste i grunty osób fizycznych.

2. Warunki i jakość życia mieszkańców - infrastruktura społeczna, sieć osadnicza i obsługa ludności

2.1. Zaludnienie

Liczbę ludności w stanie wyjściowym przyjęto na 10349 osób (stan w dniu 31.12.2010 r. według Rocznika Statystycznego z 2011 r.)

Ludność gminy Kołbaskowo w miejscowościach: stan na dzień 20.06.2013 r. według Urzędu Gminy Kołbaskowo

Lp.	Wieś	Liczba mieszkańców (osób)				Dynamika	
		2013 r.	2005 r.	2001 r.	1994 r.	1994/2005	2005/2013
1.	Barnisław	296	272	270	271	+1	+24
2.	Będargowo	334	292	265	229	+ 63	+42
3.	Bobolin	159	162	160	149	+13	-3
4.	Kamieniec	313	309	315	288	+21	+4
5.	Kamionki	3	5	5	5	-	-2
6.	Karwowo	85	56	43	43	+13	+29
7.	Kołbaskowo	570	475	462	420	+55	+95
8.	Kurów	342	208	204	180	+28	+134
9.	Moczyły	148	145	151	150	-5	+3
10.	Ostoją	393	388	303	190	+198	+5
11.	Pargowo	102	101	101	80	+21	+1
12.	Przeclaw	3485	3320	3068	1809	+1511	+165
13.	Przylep	101	73	65	78	-5	+28
14.	Rajkowo	165	197	205	190	+7	-32
15.	Rosówek	61	58	51	40	+18	+3
16.	Siadło Dolne	242	163	148	130	+33	+79
17.	Siadło Górne	200	166	156	118	+48	+34
18.	Smętowice	3	2	-	-	-	+1
19.	Smolećcin	103	76	70	70	+6	+27
20.	Stobno	531	518	514	450	+68	+13
21.	Ustowo	344	331	301	230	+101	+13
22.	Warzymice	1786	960	366	280	+680	+826
23.	Warnik	184	208	189	170	+38	+2
Ogółem:		10752	8 485	7 561	5 570	+2915	+1513

Liczba ludności podana przez gminę, stan na koniec 20.06.2013 r.: przyjęto wielkość 10752 osób.

Elementy ruchu naturalnego

Dane demograficzne gminy przedstawiają się jak niżej (rok 2010):

- małżeństwa zawarte	60
- urodzenia	153 osoby
- zgony	42 osoby
- przyrost naturalny	+111 osób (dodatni)

Wzrost liczby ludności gminy jest zjawiskiem naturalnym i następuje w wyniku migracji z zewnątrz, głównie ze Szczecina.

2.2. Prognozy demograficzne

Przyrost naturalny w gminie najwyższy spośród wszystkich gmin w woj. zachodniopomorskim wynosi 10,9/1000 mieszkańców. Rozwój ludnościowy odbywa się w warunkach systematycznego wzrostu przyrostu naturalnego przy jednoczesnym spadku ruchów migracyjnych.

Proces starzenia się ludności w gminie będzie opóźniony z uwagi na napływ młodych małżeństw ze Szczecina, zasiedlających realizowane i projektowane do realizacji osiedla mieszkaniowe.

W oparciu o przyrost ludności w latach 2005-2013 (wzrost z 8485-10752) oraz bilans terenów przewidzianych pod budownictwo mieszkaniowe, które są obecnie przygotowywane pod zainwestowanie, prognozuje się wzrost liczby mieszkańców gminy do roku 2015 do poziomu minimum 11.000 i 15.000 w roku 2025.

2.3. Zatrudnienie, zasoby siły roboczej

W oparciu o przyszłe kształtowanie się wskaźnika aktywności zawodowej ludności, opracowano prognozę zasobów siły roboczej, jako podstawowego czynnika bilansu zatrudnienia. Zatrudnienie w gminie wynosi ogółem 1.709 osób (dane za rok 2010) i ulega częstym zmianom ze względu na specyfikę i sezonowość prowadzonej działalności gospodarczej oraz szybki wzrost liczby ludności.

Duża liczba mieszkańców zatrudniona jest lub prowadzi działalność w Szczecinie.

Z uwagi na bliskość rynku zbytu, jakim jest wielka aglomeracja szczecińska i rynki zbytu po drugiej stronie granicy, rolnictwo ma szansę (w zmniejszonym rozmiarze) egzystencji i dalszego rozwoju. Obecny hamulec rozwoju rolnictwa w gminie Kołbaskowo jest postępujące wyludnienie terenów rolnych, oraz niezbyt korzystne warunki polityczne, prawne i finansowe w obszarze tego sektora.

2.4. Warunki mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe zamieszkane stale na dzień 31 grudzień 2010 r. (dane Urzędu Statystycznego w Szczecinie). Ilość mieszkań w gminie wynosi 4.184 szt.; ilość izb: 14.374. Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań wynosi w tysiącach m²: 300,8.

Na jedno mieszkanie przypada 2,47 osób, podczas gdy w województwie na jedno mieszkanie przypada 2,8 osób. Na jedną izbę w gminie przypada 0,72 osób, a w województwie 0,76 osób. Za to powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wynosi 71,9 m², podczas gdy w województwie mniej, bo 67,1 m². Powierzchnia użytkowa na jedną osobę w gminie Kołbaskowo wynosi 29,1 m², zaś średnia w województwie: 24 m².

Porównując dane z 2001 roku z rokiem 2010 nastąpiła w gminie Kołbaskowo znaczna poprawa wszystkich wskaźników mieszkaniowych, są one o wiele korzystniejsze w stosunku do stanu sprzed dziesięciu lat. Te korzystne zmiany wskazują również na zdecydowanie szybszą poprawę wskaźników na terenie gminy w porównaniu ze średnimi wielkościami wskaźników dla województwa.

Sytuacja ta spowodowana jest realizacją osiedli mieszkaniowych w Przecławiu i Warzymicach oraz osiedlaniem się w miejscowościach gminy mieszkańców ze Szczecina, co w konsekwencji prowadzi do poprawy warunków zamieszkania.

2.5 Sieć osadnicza i obsługa ludności

Kształtowanie sieci osadniczej

Gmina liczy 23 wsie, z czego dwadzieścia jest samodzielnymi jednostkami osadniczymi. Obszar gminy podzielony jest na 21 obrębów geodezyjnych (w tym obszar Międzyodrza jest niezasiedlony, częściowo stanowi obszar parku krajobrazowego).

Na sieć osadniczą składają się:

- ośrodek gminny w Kołbaskowie (siedziba urzędu gminy),
- trzy ośrodki usług podstawowych umiejscowione w Będargowie, Kamieńcu i Przecławiu,
- 16 ośrodków elementarnych – pełniących funkcję produkcji rolnej,
- 2 przysiółki – produkcja rolna: Kamionki (obręb Moczyły), Rosówko.

Infrastruktura społeczna – usługi

W zakresie usług ponadlokalnych ludność gminy Kołbaskowo korzysta z ośrodków zlokalizowanych na terenie miast Szczecin, Police. Na terenie gminy obsługę zapewniają:

- 1) w zakresie obsługi ogólnej i służby zdrowia:
  - Urząd Gminy – Kołbaskowo,
  - Urzędy Pocztowe w Przecławiu,
  - Komenda Policji w Przecławiu,
  - Ochotnicza Straż Pożarna w Kołbaskowie i Smolęcinie,
  - Urząd Pracy w Kołbaskowie (Punkt obsługi UP),
  - Ośrodek Zdrowia w Przecławiu,
  - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołbaskowie,
  - Ośrodki parafialne w Przecławiu, Będargowie i Kołbaskowie,
- 2) w zakresie oświaty i wychowania:
  - Zespół Placówek Oświatowych w Kołbaskowie,
  - Szkoła Podstawowa w Będargowie,
  - Szkoła Podstawowa z punktem przedszkolnym w Przecławiu,
  - Publiczne gimnazjum w Przecławiu,
- 3) w zakresie kultury:
  - Biblioteka Gminna w Kołbaskowie.

2.6. Potrzeby w zakresie poprawy jakości życia mieszkańców

Formułuje się następujące potrzeby w rozwoju gminy, których realizacja zapewni poprawę warunków życia mieszkańców:

- 1) w miejscowościach, w których przewidywany jest największy rozwój, utworzenie ośrodków usług skoncentrowanych,
- 2) zapewnienie ładu przestrzennego i estetyki gminy poprzez wyznaczenie stref różnych form działalności i określenie zasad rozwoju, w dostosowaniu do walorów obszaru oraz istniejącego zainwestowania i użytkowania,
- 3) podniesienie standardu życia mieszkańców poprzez uzyskanie następującego poziomu wskaźników:
  - ochrona zdrowia – 1 placówka lecznicza we wsiach usług podstawowych,
  - szkolnictwo podstawowe – 25 uczniów na 1 oddział, nauka na jedną zmianę,
  - przedszkola – dla 100 % dzieci w wieku 3-5 lat (łącznie z prywatnymi),
  - handel – 450 m² powierzchni użytkowej na 1000 mieszkańców,
  - gastronomia – 30 miejsc konsumpcyjnych na 1000 mieszkańców, dodatkowo obsługa ruchu drogowego,
  - kultura elementarna – 1 obiekt w każdej wsi powyżej 100 mieszkańców,
  - sport – 1 urządzenie sportowe w każdej wsi powyżej 100 mieszkańców,
- 4) zwiększenie ilości miejsc pracy przede wszystkim w usługach, drobnym przemyśle i rzemiośle, rekreacji, obsłudze turystyki, gospodarce żywnościowej.

Perspektywiczny rozwój oświaty to:

- 1) w wychowaniu przedszkolnym, za obligatoryjne uznaje się funkcjonowanie przy wszystkich szkołach podstawowych, oddziałów przedszkolnych dla sześciolatków,
- 2) w szkolnictwie przewiduje się dalsze funkcjonowanie szkół podstawowych.

Perspektywiczny rozwój służby zdrowia to utrzymanie istniejącego stanu zainwestowania (2 Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej) oraz w miarę ewentualnego wzrostu liczby ludności tworzenie nowych placówek opieki zdrowotnej.

3. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia - zagrożenie powodziowe

Większość dolnego tarasu rzeki Odry położona na rzędnych 0,2 m n.p.m. do 0,6 m n.p.m., podlega okresowym zalewom lub też chroniona jest przed powodzią poprzez wały i pompownie melioracyjne.

W obszarze gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, które stanowią obszar między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym. Na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, obowiązują ograniczenia i zakazy wynikające z przepisów odrębnych.

Wały przeciwpowodziowe posiadają rzędne korony 1,0 m do 1,6 m n.p.m. chronią tereny polderów. W odniesieniu do wałów przeciwpowodziowych zastosowanie mają przepisy odrębne.

4. Stan środowiska, wymogi jego ochrony, ochrony przyrody, stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkość i jakość zasobów wodnych

4.1. Środowisko przyrodnicze - ogólna charakterystyka, powiązania z otoczeniem

Granice administracyjne gminy Kołbaskowo przebiegające wzdłuż gminy Gryfino i miasta Szczecina na obszarze doliny Odry biegną nurtem Odry Zachodniej i Odry Wschodniej (Regalicy) oraz wzdłuż kilku kanałów Międzyodrza. Granice gminy na wysoczyźnie są granicami sztucznymi, biegnącymi w obrębie użytków rolnych.

Według podziału fizyczno-geograficznego Polski J. Kondrackiego, gmina Kołbaskowo leży na obszarze podprovincji Pobrzeży PołudniowoBałtyckich (313), w makroregionie Pobrzeże Szczecińskie (313. 2/3), w granicach 2 mezoregionów:

- mezoregion Wzgórza Szczecińskie (313.26),
- mezoregion Dolina Dolnej Odry (313.24).

Do strefy krawędziowej doliny Odry nawiązują również granice krain klimatycznych wydzielonych przez K. Prawdzica i Cz. Koźmińskiego na obszarze byłego woj. szczecińskiego. Dolina Odry należy do krainy klimatycznej Dolina rzeki Odry a wysoczyznowa część gminy do krainy Goleniowsko-Pyrzyckiej. Według regionalizacji klimatycznej Polski R. Gumińskiego uwzględniającej istotne zróżnicowanie fizyczno-geograficzne kraju i nawiązującej do potrzeb rolnictwa, gm. Kołbaskowo należy do szczecińskiej dzielnicy klimatyczno-rolniczej (I Dzielnica szczecińska) obejmującej Pobrzeże Szczecińskie i Koszalińskie. Obszar ten, podobnie jak i reszta kraju, należy do strefy klimatu umiarkowanego w obszarze wzajemnego przenikania się wpływów oceanizmu atlantyckiego i kontynentalizmu wschodnioeuropejskiego. Udział cech klimatu morskiego jest tu jednak większy. Najczęściej napływają tu z zachodu wilgotne masy powietrza polarno-morskiego, związane z intensywnym przemieszczaniem się i dużą aktywnością północnoatlantyckiego niżowego ośrodka barycznego.

Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej Polski Trampler i L. Mroczkiewicza uwzględniającej obszary o zbliżonych warunkach fizjograficznych i biotycznych do celów hodowli lasu, gmina Kołbaskowo znajduje się w Krainie Bałtyckiej (I), dzielnicy Niziny Szczecińskiej (2), w mezoregionie Równin Szczecińskich (I.2.b).

W klasyfikacji obszarów leśnych w gospodarce przestrzennej kraju, lasy Nadleśnictwa Gryfino położone są:

- w leśnym makroregionie Pojezierza Pomorskiego - obszar leśny I rzędu,
- w leśnym regionie Szczecińskim - obszar leśny II rzędu.

Lasy gminy wchodzi w skład Leśnego Kompleksu Promocyjnego (LKP) „Lasy Puszczy Bukowej i Goleniowskiej” obejmującego lasy Nadleśnictwa Gryfino, obręb Rozdoły i lasy Nadleśnictwa Kliniska. LKP jest obszarem funkcjonalnym o znaczeniu ekologicznym, edukacyjnym i społecznym, w którym wprowadza się zmiany w zasadach zagospodarowania i wykorzystania zasobów leśnych, promujące wielofunkcyjną i zrównoważoną gospodarkę leśną na podstawach ekologicznych.

Utworzony Zarządzeniem Nr 18 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 1 lipca 1996 r. Leśny Kompleks Promocyjny „Lasy Puszczy Bukowej i Goleniowskiej”, zmienił następnie nazwę na LKP „Puszcza Bukowa i Goleniowska”,

a Zarządzeniem Nr 63 Dyrektora Lasów Państwowych z dnia 14 października 2004 r. został powiększony o lasy Puszczy Wkrzańskiej i nadano mu nazwę LKP „Puszcze Szczecińskie.

W geobotanicznym, podziale Polski W. Szafera (regionalizacja geobotaniczna oparta na kryteriach florystycznych) gm. Kołbaskowo należy do Działu Bałtyckiego, Pododdziału Pasa Równin Przymorskich i Wysoczyzn Pomorskich oraz 2 krain: północna część gminy należy do Krainy Nizina Szczecińska (3), południowa część do Krainy Pojezierze Pomorskie (5), Okręg Myśliborski (a). Granica pomiędzy tymi krainami przebiega mniej więcej na linii Warnik-Warzymice-Ustowo.

W powiązaniach przyrodniczych gminy z otoczeniem szczególną rolę odgrywają ekosystemy wodne w zintegrowanym układzie hydrosferycznym. Jest to współzależny system pod względem funkcjonalnym i ekologicznym, dotyczący zarówno struktur hydrogeologicznych jak i wód powierzchniowych. Według podziału hydrograficznego Polski, gm. Kołbaskowo znajduje się w obrębie 2 głównych obszarów zlewniowych rozdzielonych wododziałem I rzędu przebiegającym kulminacjami Wału Stobniańskiego w północno-zachodniej części gminy, tj. obszaru zlewniowego Odry w polu nr 121 (od Warty do Iny) i nr 123 (od Iny do Roztoki Odrzańskiej) oraz obszaru zlewniowego Wkry w polu nr 417. Wkra płynie przez obszar Niemiec i wpływa do Zalewu Szczecińskiego w Ueckermunde.

Środkowa i północna część gminy znajduje się na obszarze rozległej, zasobnej w wodę struktury hydrogeologicznej rozciągającej się ku północy na obszarach gmin Dobra, Police i miasta Szczecin. Jest to jeden z głównych zbiorników wód podziemnych w Polsce, GZWP nr 122 - Dolina Kopalna Szczecina, zakwalifikowany do obszarów wymagających wysokiej ochrony (OWO).

Szczególne znaczenie w zewnętrznych powiązaniach przyrodniczych gminy ma dolina Odry jako korytarz ekologiczny odgrywający istotną rolę w funkcjonowaniu przyrody i kształtowaniu krajobrazu w układach ponadlokalnych. Dolina Odry stanowi ważne ogniwo w sieci korytarzy ekologicznych o znaczeniu europejskim, a w odniesieniu do ptaków wędrownych stanowi ważne ogniwo w transkontynentalnym korytarzu ekologicznym.

Unikatowe w skali europejskiej walory przyrody Międzyodrza chronione są poprzez utworzenie Parku Krajobrazowego Dolina Dolnej Odry na obszarze gmin Kołbaskowo, Gryfino, Widuchowa. Znaczna część doliny Odry od gminy Kostrzyn na południu po gminę Goleniów na północy oraz południowa część wysoczyzny w gminie Kołbaskowo, chronione są jako obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 pod nazwą Dolina Dolnej Odry. Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 obejmuje również przylegający od południa do gm. Kołbaskowo niemiecki Park Narodowy Dolina Dolnej Odry. Najcenniejsze tereny doliny Odry, w tym Park Krajobrazowy Dolina Dolnej Odry po stronie polskiej i Park Narodowy Dolina Dolnej Odry po stronie niemieckiej stworzą w niedalekiej przyszłości transgraniczny obszar chroniony – Międzynarodowy Park Dolina Dolnej Odry.

Ponadto ze względu na cenne walory przyrodnicze, dolina Odry została objęta ochroną w formie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 „Dolna Odra”. Dolina Odry (z dwoma kanałami: Wschodnią Odrą i Zachodnią Odrą), rozciągająca się na przestrzeni około 90 km, stanowi mozaikę obejmującą: tereny podmokłe z torfowiskami i łąkami zalewanymi wiosną, lasy olszowe i łęgowe, starorzecza, liczne odnogi rzeki i wysepki. Odra jest rzeką swobodnie płynącą (według terminologii hydrotechników). Duży udział w obszarze mają naturalne tereny zalewowe. Ostoja obejmuje również fragmenty strefy krawędziowej Dolnej Odry z płatami roślinności sucholubnej, w tym murawami kserotermicznymi oraz lasami.

Dolina Odry jest nie tylko wyróżniającym się elementem geomorfologiczno-hydrograficznym struktury przyrodniczej, o wysokich walorach ekologicznych, przyrodniczych i krajobrazowych, ale jest również krajową osią rozwoju gospodarczego o europejskim znaczeniu m.in. jako śródlądowa droga wodna. Ponadto na wielu odcinkach doliny, w tym również w gm. Kołbaskowo niezbędna jest realizacja systemu ochrony przeciwpowodziowej. Na tym obszarze ochrona przyrody i krajobrazu doliny oraz funkcja transportowa Odry i funkcja przeciwpowodziowa Międzyodrza są ze sobą integralnie związane i nie mogą się wykluczać.

Przedstawioną powyżej problematykę ilustrują w syntetycznym ujęciu mapy gminy Kołbaskowo w skali 1: 100 000 nr 1 i 2.

4.2. Warunki klimatyczne i atmosfera

Obszar gminy podobnie jak reszta kraju należy do strefy klimatu umiarkowanego w obszarze wzajemnego przenikania się wpływów oceanizmu atlantyckiego i kontynentalizmu wschodnioeuropejskiego. Udział cech klimatu morskiego jest tu jednak większy. Najczęściej (70% czasu obserwacji w różnych okresach wieloletnich) napływają na ten obszar z zachodu wilgotne masy powietrza polarno-morskiego, związane z intensywnymi przemieszczeniami się i dużą aktywnością północnoatlantyckiego niżowego ośrodka barycznego. W lecie powodują one zwiększenie zachmurzenia oraz wyraźne ochłodzenie powietrza przy jednoczesnym wzroście jego wilgotności. Zimą przynoszą natomiast ocieplenie powodujące niejednokrotnie gwałtowne odwilże, ale również wzrost opadów śniegu.

Z przemieszczaniem się ośrodków barycznych, zwłaszcza szczególnie częstych układów niżowych, wiąże się częstotliwość występowania poszczególnych kierunków wiatru i cisz atmosferycznych.

Powyższe, nadrzędne czynniki klimatotwórcze modyfikowane są w skali regionalnej i lokalnej przez czynniki geograficzne wpływające na odrębność klimatu w różnych układach przestrzennych i na zmienność mikroklimatyczną. Dotyczy to m.in. oddziaływania ukształtowania powierzchni terenu, pokrycia terenu roślinnością (lasy, użytki zielone), głębokości wód gruntowych.

W najnowszym podziale Polski na regiony klimatyczne (A. Woś. Klimat Polski, 1999 r.), uwzględniającym typy kompleksów pogodowych i ich równoznaczne współdziałanie (istotne z punktu widzenia rekreacji i osadnictwa), obszar gm. Kołbaskowo znajduje się w Regionie Zachodniopomorskim (VI). Region ten obejmuje obszary równinne Niziny Szczecińskiej, w tym Wzgórza Szczecińskie i Dolinę Dolnej Odry. Panuje tu klimat łagodny z dość znaczną liczbą dni słonecznych oraz dni bez opadów. Względnie rzadko pojawiają się tutaj również dni przymrozkowi oraz mroźne.

Według podziału dawnego województwa szczecińskiego na krainy klimatyczne (K. Prawdzic, Cz. Koźmiński), uwzględniającego zróżnicowanie przestrzenne większości elementów meteorologicznych, obszar gminy znajduje się w 2 krainach o różnych klimatach lokalnych:

- zachodnia, wysoczyznowa część gminy należy do krainy Goleniowsko-Pyrzyckiej, która obejmuje również „tereny uprawne na zachód od Szczecina”,
- wschodnia część gminy, dolina Odry należy do krainy Dolina rzeki Odry.

Różnice w kształtowaniu warunków klimatycznych obu krain klimatycznych przedstawiają podstawowe parametry meteorologiczne w poniższym zestawieniu:

Lp.	Parametry meteorologiczne	Kraina Dolina rzeki Odry	Kraina Goleniowsko-Pyrzycka
1	2	3	4
1.	Średnia temperatura powietrza I - XII IV - IX	8,00C 14,3 - 13,60C	8,0 - 7,50C 14,0 - 13,60C
2.	Średnia długość okresu z temperaturą powietrza (dni) 2,50C 5,0C 10,00C 15,00C	265-260 230-224 162-160 95	260-255 224-217 160-158 95-90
3.	Średnie sumy opadów		
1	2	3	4
	I - XII IV - X V - VI VII - VIII	550 - 500 400 - 340 120 - 100 130 - 115	600 - 500 400 - 350 120 - 100 140 - 115
4.	Średnia liczba dni z pokrywą śniegową	42 - 28	48 - 36
5.	Niedosyt wilgotności powietrza IV – IX w hPa	5,0	5,5 - 4,5
6.	Średnia długość okresu wegetacyjnego – dni	ponad 220	217 - 224

Częstotliwość występowania poszczególnych kierunków wiatru i cisz atmosferycznych (w %) za lata 1956-1980 dla stacji Szczecin-Dąbie oddalonej od centrum gminy Kołbaskowo o ok. 15 km w kierunku północno-wschodnim, przedstawia poniższe zestawienie

Pory roku		N	NE	E	SE	S	SW	W	NW	C
Zima	XII - II	5	6	8	16	5	24	23	7	6
Wiosna	III - V	9	15	13	13	4	14	20	7	5
Lato	VI - VIII	10	13	8	9	4	17	22	10	7
Jesień	IX - XI	4	6	8	13	7	23	25	6	8
Rok	I - XII	7	10	8	13	5	20	22	8	7

W ciągu roku dominują tu wiatry z kierunków południowo-zachodniego i zachodniego. Najrzadziej notowane są wiatry z kierunków południowego i północnego. Częstotliwość występowania poszczególnych kierunków wiatru w zależności od pory roku jest bardzo zmienna. Udział cisz atmosferycznych jest stosunkowo niewielki.

Poszczególne elementy meteorologiczne modyfikowane są lokalnymi czynnikami geograficznymi kształtującymi warunki topoklimatyczne.

Swoistym topoklimatem charakteryzuje się rozległa dolina Odry, gdzie warunki klimatyczne kształtowane są w dużej mierze pod wpływem niskiej przewodności cieplnej podłoża (wysoki poziom wód gruntowych, grunty organiczne, roślinność bagienna i zarośla, duże powierzchnie wód otwartych), co oznacza podwyższenie wilgotności względnej powietrza, dużą częstotliwość występowania mgieł, częste występowanie przygruntowych przymrozków oraz podwyższenie średnich temperatur w lecie a obniżenie w zimie. Na niskim położonym terenie tworzą się zastoiska zimnego powietrza. Obszar doliny Odry zakwalifikowany jest do obszarów niekorzystnych dla stałego przebywania człowieka.

Lokalnie występujące rozległe obniżenie terenu o nieregulowanych stosunkach wilgotnościowych, śródpolne torfowiska i tereny podmokłe (m.in. w okolicy Barniśława) również charakteryzują się niekorzystnymi warunkami topoklimatycznymi. Do obszarów o korzystnych warunkach topoklimatycznych z punktu widzenia stałego przebywania człowieka należą tereny wysoczyzny, płaskie, faliste lub pagórkowe, będące poza zasięgiem zalegania chłodnego i wilgotnego powietrza, charakteryzujące się na ogół dobrymi warunkami termiczno-wilgotnościowymi. Są dobrze nasłonecznione i przewietrzane. Szczególnie uprzywilejowane są stoki o ekspozycji południowej i południowo-zachodniej ze względu na korzystne warunki solarne. Tereny wysoczyznowe gminy, na ogół bezleśne, sprzyjają wzrostowi prędkości wiatru, narażone są równocześnie na większe parowanie i zagrożenie erozją wietrzną gleby. Ma to miejsce szczególnie w porach roku bez pokrywy roślinnej i podczas dłuższych okresów bezopadowych.

Tereny kompleksów leśnych charakteryzują się mniejszymi amplitudami temperatury i wilgotności, znacznym osłabieniem siły wiatru, mniejszym nasłonecznieniem. Obszary zalesione cechują się wyższą wilgotnością powietrza w stosunku do terenów odkrytych. Wartość wilgotności wzrasta w lasach z przewagą drzewostanów liściastych. Podczas słonecznej pogody temperatura wnętrza lasu jest nieco obniżona a nocą podwyższona. W dni pochmurne natomiast, temperatury na terenach zalesionych i otwartych są wyrównane. Na obszarach zalesionych zwiększa się ilość opadów atmosferycznych i dłużej zalega pokrywa śniegowa. Drzewostany sosnowe tworzą mikroklimat o bardzo korzystnych warunkach bioklimatycznych.

4.3. Szata roślinna

Gmina Kołbaskowo oraz cały powiat policki są obszarami o bogatych, miejscami wybijających się walorach przyrodniczych w zakresie szaty roślinnej. Charakteryzują się dużą różnorodnością ekosystemów o cennych wartościach, odgrywających istotną rolę w funkcjonowaniu biotopów. Elementami, które decydują o tych walorach jest bogactwo cennych siedlisk przyrodniczych, w tym ujętych w wykazie załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Są to zbiorowiska roślinne o różnym stopniu zachowania cech naturalnych charakterystycznych dla poszczególnych ekosystemów oraz zbiorowiska będące skutkiem planowanego kształtowania i wzbogacania krajobrazu, a także zbiorowiska będące efektem spontanicznej sukcesji na terenach zdegradowanych. Zbiorowiska te różnią się genezą powstania, bogactwem fitocenozy, stopniem powiązania z biotopem, odmiennością krajobrazową oraz walorami użytkowymi i ekologicznymi. Do zbiorowisk roślinnych mogących uchodzić za naturalne i półnaturalne należą między innymi niektóre zbiorowiska

leśne i zaroślowe, zbiorowiska kserotermiczne, zbiorowiska wodne i szuwarowe, zbiorowiska łąkowe, zbiorowiska bagienne i torfowiskowe. Szatę roślinną wzbogacają tereny zieleni kształtowane przez człowieka, obejmujące między innymi parki, zadrzewienia cementarne i przykościelne, zadrzewienia związane z budynkami i skwerami, a także zakrzewienia przydrożne.

We florze gminy Kołbaskowo znajdują się 34 gatunki roślin objętych ochroną prawną na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 roku w sprawie gatunków dziko występujących roślin, objętych ochroną (Dz. U. Nr 168, poz. 1764), z czego 21 gatunków objętych jest ochroną ścisłą, a 13 częściową. Spośród odnalezionych obecnie gatunków chronionych 9 wymienianych jest w regionalnych wykazach roślin zagrożonych.

Do najciekawszych gatunków chronionych stwierdzonych na terenie gminy należą: goździk piaskowy *Dianthus arenarius*, rukiew wodna *Nasturtium officinalis*, salwinia pływająca *Salvinia natans* i ostnica włosowata *Stipa capillata*.

W gminie Kołbaskowo stwierdzono 151 gatunków grzybów wieloowocnikowych. Większość taksonów to gatunki pospolite, występujące przede wszystkim na terenach leśnych. W łągach znaleziono gatunki tworzące mikoryzę z olchą czarną, tj.: olszóweczka miodowożółta *Naucoria escharoides*, olszóweczka szerokoblaszkowa *Naucoria scolecina* i rzadziej występująca olszóweczka łuskowata *Naucoria subconspersa*. Na zmurszałych pniach powalonych olch i jesionów rosły spinka pomarańczowa *Rickenella setipes*, żagiew brunatna *Polyporus badius*, grzybówka krwista *Mycena haematopus* oraz drobotuszczak jeleni *Pluteus atricapillus*. W borach sosnowych późnym latem, po opadach pojawiły się: grzybówka rdzawoplamista *Mycena zephrus* i szczerkostopek szpilkowy *Setulipes androsaceus*. W obu siedliska powszechnie występował krowiak podwinięty *Paxillus involutus*. W grądach owocowały w większości gatunki mikoryzowe związane z bukiem i dębem gołąbki (*Russula migricans*, *R. ochroleuca*, *R. fellea* i inne) oraz muchomory (*Amanita citrina*, *A. phalloides*, *A. fula*, *A. rubescens*).

Teren gminy Kołbaskowo na mapach roślinności potencjalnej jest mało zróżnicowany. Prawie cały obszar gminy zajmują siedliska żyznej buczyny niżowej *Melico-Fagetum*. W wąskim pasie przybrzeżnym Odry, w paśmie miejscowości Pargowo-Ustowo występują siedliska świetlistej dąbrowy *Potentillo albae* - *Ouercetum typicum*. Tereny Międzyodrza zajęte są przez siedliska olsu środkowoeuropejskiego *Ribeso nigri*- *Alnetum* i *Sphagno squarrosi* – *Alnetum* oraz siedliska niżowych łągów olszowych i jesionowo-olszowych siedlisk wodogruntowych, okresowo lekko zabagnionych *Circaeo-Alnetum*. Północną część Międzyodrza zajmują siedliska niżowych nadrzecznych łągów wierzbowo-topolowych w strefie zalewów periodycznych (kompleks dynamiczny: *Salici-Populetum*, *Salicetum triandroviminalis* i inne).

Znaczenie ponadregionalne ma ochrona dobrze wykształconych zbiorowisk ginących w skali kraju. Do grupy tej zaliczyć można:

- murawę piaskową z lepnicą wąskopłtkową *Sileno otitis-Festucetum*. Dobrze wykształcone płaty *Sileno otitis-Festucetum* występują na całej długości doliny Odry, a także w wąwozach utworzonych w krawędziach doliny, np. w Wąwozie Kamieniec, w rezerwacie Wzgórze Widokowe,

- murawę ostnicową *Potentillo-Stipetum capillatae*, która wykształca się na stromych zboczach. Występuje na odcinku Odry od Pargowa do Ustowa – w rezerwacie Wzgórze Widokowe, w projektowanym rezerwacie Wąwóz Kamieniec,
- zespół *Adonido-Brachypodietum pinnati* mający charakter trawiastej, zadarnionej łąki dzięki dominacji kłosownicy pierzastej *Brachypodium pinnatum*. Płaty tego zespołu spotyka się na zboczach krawędzi doliny Odry wzdłuż granic parku krajobrazowego Dolina Dolnej Odry, od Pargowa do Siadła (na S od Ustowa, w okolicach Moczył, w Wąwozie Kamieniec, w rezerwacie Wzgórze Widokowe nad Międzyodrzem),
- brzezinę bagienną *Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis* występującą w gminie Kołbaskowo tylko 1,7 km W Będargowo,
- łąg topolowo-wierzbowy *Salicetum-albae*, *Populetum albae* występuje na mineralnej terasie zalewowej Odry w projektowanym rezerwacie „Wąwóz Kamieniec”, a także w wąskim pasie przybrzeżnym w kompleksie Wielkiego Bagna Kurowskiego i Olszynisk oraz w rezerwacie „Kanał Kwiatowy”,
- zespół salwinii pływającej *Lemno minoris-SaMnietum natantis* – występuje w rezerwa-cie „Kanał Kwiatowy” oraz w wielu kanałach północnej części Międzyodrza.

Znaczenie regionalne mają fragmenty dobrze wykształconych zbiorowisk ginących w skali regionu i pozostałości średnio wykształconych zbiorowisk ginących w skali kraju. Są to wilgotne łąki z coraz rzadziej spotykanymi zespołami wiązówki błotnej i bodziszka błotnego *Filipendulo-Geraniatum*, rdestu wężownika i ostrożenia warzywnego *Agelico-Cirsietum oleracei*. Kompleksy wymienione siedlisk stwierdzono na terasie zalewowej Odry na wysokości Pargowa, Kamieńca, Moczył.

Znaczenie lokalne mają dobrze wykształcone zbiorowiska rzadkie lub ustępujące w skali regionalnej. Do tej grupy w gminie Kołbaskowo zaliczyć można:

- mokradła z kompleksami roślinności bagiennej, szuwarami i łożowiskami,
- kompleksy grądów i łągów znajdujące się w lasach pomiędzy Pargowem a Ustowem.

Z listy Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory, na terenie gminy Kołbaskowo stwierdzono, że występują tu płaty roślinności wymienianej jako ważne z punktu widzenia tej Dyrektywy:

- *Spergulo vernalis-Corynephorietum* – w okolicach Pargowa i Kamieńca,
- *Nymphaeion*, *Potamion* – w rezerwacie Kanał Kwiatowy, w rezerwacie Kurowskie Błota, w oczkach śródpolnych na terenie całej gminy,
- *Festuco-Brometea* – okolice Pargowa, okolice Kamieńca (oddz. 428a, oddz. 428x), okolice Siadła Dolnego i Siadła Górnego, Wzgórze Widokowe, Moczył,
- *Angelico-Cirsietum oleracei* – terasa zalewowa Odry, okolice Pargowa i Moczył,
- *Arrhenatheretum elatioris* – tworzy niewielkie powierzchnie w kompleksach roślinności ruderalnej na przydrożach, miedzach,
- *Cardamine amara-Chrysosplenium alternifolium* – na źródłiskach w formie enklaw w kompleksie łągów *Fraxino-Alnetum* – w projektowanym rezerwacie „Wąwóz Kamieniec”,
- *Caricetum ripariae Cicuto-Caricetum pseudocyperis* – kompleks szuwarów na brzegach Odry w okolicach Pargowa i Moczył, w rezerwacie Kanał kwiatowy,
- *Stellario-Carpinetum* – w projektowanym rezerwacie „Wąwóz Kamieniec”, w okolicach Pargowa i Kamieńca,
- *Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis* – w projektowanym rezerwacie „Wąwóz Kamieniec”, w okolicach Będargowa i Kamieńca,

- *Ficario-Ulmetum campestris* – okolice Pargowa, Barnisława i Siadła Dolnego,
- *Carici remotae-Fraxinetum* – projektowanym rezerwat „Wąwóz Kamieniec”, okolice Kamieńca i Moczył,
- *Populetum albae* – w projektowanym rezerwacie „Wąwóz Kamieniec” okolice Kamieńca, wąski pas przybrzeżny w kompleksie Wielkiego Bagna Kurowskiego i Olszynisk, w rezerwacie „Kanał Kwiatowy”.
- *Alnetea glutinosae* – rejon Wielkiego Bagna Kurowskiego i Olszynisk, okolice Moczył i Pargowa.

Na obszarze gminy Kołbaskowo znajdują się zbiorowiska roślinne o różnym stopniu zachowania cech naturalnych charakterystycznych dla poszczególnych ekosystemów oraz zbiorowiska będące świadectwem planowanego kształtowania i wzbogacania krajobrazu, a także zbiorowiska będące efektem spontanicznej sukcesji na terenach zdegradowanych. Zbiorowiska te różnią się, więc genezą powstania, bogactwem fitocenozy, stopniem powiązania z biotopem, odmiennością krajobrazową oraz walorami użytkowymi i ekologicznymi.

Do zbiorowisk roślinnych mogących uchodzić za naturalne lub półnaturalne należą m.in. niektóre zbiorowiska leśne i zaroślowe, zbiorowiska kserotermiczne, zbiorowiska wodne i szuwarowe, zbiorowiska łąkowe, zbiorowiska bagienne i torfowiskowe. Szatę roślinną wzbogacają tereny zieleni kształtowane przez człowieka obejmujące m. in. parki, zadrzewienie cementarne i przykościelne, zadrzewienie związane z budynkami i skwerami, zadrzewienie przydrożne.

Rozmieszczenie obszarów o najcenniejszych zbiorowiskach roślinnych jest w gminie bardzo nierównomierne. Zbiorowiska roślinne godne uwagi i wymagające ochrony koncentrują się na Międzyodrze i w strefie krawędziowej doliny Odry pomiędzy Pargowem na południu po Ustowo na północy.

Zbiorowiska naturalne i półnaturalne

Zbiorowiska kserotermiczne

Najliczniejsze stanowiska roślinności kserotermicznej znajdują się w strefie krawędziowej doliny Odry zarówno na pagórkowatej wysoczyźnie morenowej jak i na stromych zboczach doliny od Pargowa po Ustowo. Największą koncentracją tych stanowisk charakteryzuje się obszar pomiędzy Kamieńcem i Siadłem Dolnym. Przeprowadzone dotąd inwentaryzacje flory kserotermicznej potwierdzają występowanie ok. 100 gatunków roślin typowych dla muraw i zarośli kserotermicznych.

Większość zbiorowisk kserotermicznych jest wtórnego, antropogenicznego pochodzenia, gdyż płaty tych zbiorowisk rozpowszechniły się w wyniku odlesiania obszarów. Przyjmuje się, że doliny rzeczne są naturalnymi drogami migracji roślinności kserotermicznej z południa Polski na północ. Występujące tu zbiorowiska są młodsze i uboższe gatunkowo w porównaniu z Polską południową.

Ze względu na swą unikatowość i świadectwo specyficznej historii rozwoju roślinności tego obszaru w okresie holocenu, zbiorowiska kserotermiczne powinny być objęte szczególną ochroną. Bezpośrednim zagrożeniem tych zbiorowisk jest naturalna sukcesja roślinności (zarastanie drzewami i krzewami) oraz zalesianie. W celu ochrony zbiorowiska roślin kserotermicznych powołany został w 1973 r. rezerwat przyrody „Wzgórze Widokowe nad Międzyodrzem”.

Zbiorowiska szuwarowe

Zbiorowiska szuwarowe rozwinięte są przede wszystkim na Międzyodrzu, gdzie występują w zwartych łanach na dość dużych przestrzeniach i są zróżnicowane.

W pozostałej części gminy zbiorowiska te występują bardzo nielicznie, najczęściej nad oczkami wodnymi, na terenach zarastających i osuszonych zbiorników wodnych. Znajdują się one w okolicy Barnisława, Bobolina, Kołbaskowa (na północ od autostrady „Dolina Łez”), Rosówka, Małego Stobna, Warnika, Siadła Górnego, Przylep-Szczecin Gumieńce.

Zbiorowiska wodne

Zbiorowiska wodne rozwinięte są głównie na Międzyodrzu a na wysoczyźnie występują w większości zbiorników wodnych.

W składzie tych zbiorowisk na Międzyodrzu można spotkać kilkadziesiąt siedlisk rzadkich gatunków roślin naczyniowych, w tym objętych ochroną gatunkową. Do szczególnie interesujących należy zaliczyć m. in.: storczyki, grzybieńczyka wodnego, salwinię pływającą, grążela żółtego, grzybienia białego, arcydzięgla litwora i inne. Zbiorowiska te są szczególnie cenne, gdyż stanowią m. in. miejsce bytowania rzadkich i ginących zwierząt kręgowych oraz owadów. W celu ochrony tego zbiorowiska roślin powołany został w 1976 r. rezerwat przyrody „Kanał Kwiatowy”.

Zbiorowiska łąkowe

Łąki na obszarze gminy trudno zakwalifikować do któregoś z typowych zbiorowisk łąkowych. Problem ten jest związany ze zmianą sposobu uprawy łąk w ostatnich dziesięcioleciach i dotyczy również innych obszarów województwa i kraju. W wyniku tych zmian preferuje się tylko kilka gatunków roślin, głównie traw. Prowadzone w minionych latach prace melioracyjne spowodowały zanik wielu gatunków łąkowych. Pospolite dawniej taksony łąk żyznych ostatnio stały się rzadko występującymi. Niedbała uprawa doprowadziła do znacznych zmian w składzie zbiorowisk. Podsiewanie traw zmieniło łąki w monokultury uprawianej kupkówki, życic i innych traw. Większość powierzchni łąk trzeba uznać za przypadkowe, zmieniające się z roku na rok antropogeniczne fitocenozy.

Innym elementem wpływającym na zanik zbiorowisk łąkowych jest zaniechanie ich użytkowania, jak miało to miejsce na obszarze Międzyodrza. Kośne łąki i pastwiska znajdujące się na tym obszarze, w ciągu ostatnich 40 lat prawie całkowicie zanikały w miarę zaprzestania prowadzenia gospodarki kośno-pastwiskowej. Zbiorowiska te były miejscem bytowania wielu rzadkich i chronionych gatunków roślin (np. storczyków), a także zwierząt

Zbiorowiska bagienne i torfowiskowe

Roślinność typowa dla tych zbiorowisk występuje głównie na Międzyodrzu i sporadycznie na wysoczyźnie w pobliżu Barnisława, Bobolina, Kołbaskowa („Dolina Łez” na północ od autostrady), Rosówka, Małego Stobna, Warnika, Siadła Górnego, Przylep - Szczecin Gumieńce.

Do najbardziej interesującej szaty roślinnej Międzyodrza zalicza się mechowiska występujące na północ od autostrady.

Lasy i zadrzewienia

Las zajmuje na obszarze gminy Kołbaskowo drugie miejsce pod względem zajmowanej powierzchni wśród zbiorowisk roślinnych (po zbiorowiskach roślinnych Międzyodrza sklasyfikowanych jako nieużytki). Gmina Kołbaskowo należy do gmin bardzo słabo zalesionych. Lasy i zadrzewienia zajmują zaledwie 724 ha, co stanowi 6,9% powierzchni gminy. Pod względem wskaźnika lesistości gm. Kołbaskowo zajmuje jedną z ostatnich lokat w woj. zachodniopomorskim, w którym średnia wojewódzka wynosi 35,3%.

Brak lasów i jezior nie jest mankamentem krajobrazu gminy lecz jest jej specyfiką. Bezleśny krajobraz urozmaicony jest licznymi oczkami wodnymi i kępami zadrzewień śródpolnych w obniżeniach terenu, co czyni gminę atrakcyjną dla rozwoju turystyki.

Pomimo niewielkiej powierzchni lasy gminy są ważną formacją roślinną tworzącą ekosystem odgrywający dużą rolę w kształtowaniu lokalnego klimatu, stosunków wodnych i warunków glebowych oraz utrzymaniu równowagi przyrodniczej. Stanowią wyróżniający się w przestrzeni przyrodniczej element szaty roślinnej i są jednym z ważniejszych składników krajobrazu ekologicznego.

O występowaniu lasów, różnorodności typów siedliskowych lasu i składzie gatunkowym drzewostanu zadecydowały zarówno warunki przyrodnicze (podłoże geologiczne, rzeźba terenu, gleba, klimat) jak i czynniki antropogeniczne.

Lasy gminy Kołbaskowo stanowią w przewadze własność Skarbu Państwa, a w zdecydowanej większości (69% powierzchni) zarządzane są przez Państwowe Gospodarstwo leśne Lasy Państwowe i znajdują się w gestii Nadleśnictwa Gryfino, obręb Rozdoły.

Rozmieszczenie lasów na obszarze gminy jest nierównomierne. Lasy występują we wschodniej części gminy w 2 kompleksach związanych z doliną Odry:

- na zachodnim zboczu doliny Odry i w strefie wysoczyznowej bezpośrednio przylegającej do doliny, gdzie występują w 2 obszarach: Pargowo-Kamieniec i Moczyły-Siadło Dolne,
- na dnie doliny, tj. na Międzyodrzu na północ od autostrady (Wielkie Bagno Kurowskie, Olszyniska) i na południe od autostrady.

Zróżnicowanie typologiczne gleb pod lasami oraz różny stopień ich wilgotności i żyzności wpłynęły na mozaikę typów siedliskowych lasu, tj. kategorii siedliska o zbliżonych, naturalnych możliwościach produkcyjnych, stanowiących również jedno z kryteriów określania potencjalnej przydatności lasu do wykorzystania rekreacyjnego.

Ekosystemy leśne na obszarze gminy reprezentowane są przez 6 typów siedliskowych: Lmśw – las mieszany świeży, Lśw – las świeży, Lw – las wilgotny, Lł – las łąkowy, Olsj – ols jesionowy, Ols – ols (olszowy).

W paśmie nadodrzańskim Pargowo – Siadło Dolne (lasy Nadleśnictwa Gryfino) powierzchniowo dominują siedliska lasu świeżego. W drzewostanie występują: modrzew, dąb, jesion, sosna, brzoza, topola, świerk, akacja. Wiek drzewostanu jest zróżnicowany w przedziale 30-75 lat. W okolicy Pargowa znajdują się enklawy starodrzewu sosnowego i świerkowego w wieku 100 lat oraz sosnowego 130-letniego.

Drugie miejsce pod względem powierzchni zajmują siedliska lasu mieszanego świeżego, występujące w największych konturach w kompleksie Pargowo - Kamieniec. Drzewostan budują: sosna, świerk, dąb, brzoza. Wiek drzewostanu jest zróżnicowany w przedziale 15-80 lat. W okolicy Pargowa znajdują się enklawy starodrzewu sosnowego w wieku 125 lat.

Dużą powierzchnię zajmują siedliska olsowe znajdujące się nad ciekami i w dolinkach przecinających zbocze oraz bezpośrednio nad Odrą. Ols jesionowy tworzy największe połacie w rejonie Moczył i Kamieńca. Drzewostan buduje olsza i jesion w wieku 57-72 lat. Ols olszowy występuje w rejonie Kamieńca, drzewostan buduje olsza i jesion w wieku 37-77 lat.

Pozostałe siedliska lasu wilgotnego i łągowego tworzą niewielkie, rozproszone enklawy z drzewostanem jesionowym i olszowym w wieku 17-62 lat.

Lasy w paśmie Pargowo-Siadło Dolne są zróżnicowane – oprócz naturalnych zbiorowisk łągowych (łągi wierzbowo-topolowe k/Kamieńca, łągi wiązowe k/Pargowa i Moczył), znajdują się tu fragmenty grądu i zbiorowiska borowe, znacznie przekształcone przez człowieka. Zdecydowana większość lasu pochodzi z nasadzeń i ma charakter antropogeniczny. Duża część lasu to sztucznie wprowadzona kultura sosny z domieszką dębu szypułkowego. Większość drzewostanów mieści się w przedziale wieku do 80 lat.

Kompleksy leśne na Międzyodrzu: lasy na południe od autostrady (w gestii ANR) i na północ od autostrady (w gestii Nadleśnictwa Gryfino) to olsy i łągi olszowo-jesionowe. Lasy w kompleksie Wielkiego Bagna Kurowskiego i Olszynisk to siedliska olsowe z drzewostanem w wieku 70-90 lat. Północna część tego kompleksu leśnego objęta jest ochroną po utworzeniu rezerwatu przyrody „Kurowskie Błota”, powołanego w 1965 r. dla ochrony miejsc łągowych kormoranów i czapli siwych.

Lasy łąkowe są zbiorowiskami bogatymi florystycznie i wymagają szczególnej ochrony. Drzewostany zostały mocno zniszczone w ciągu ostatnich kilkuset lat m.in. na skutek intensywnej eksploatacji, regulacji rzek i przeprowadzonych melioracji. Lasy łąkowe znajdujące się na Międzyodrzu są ewenementem w skali europejskiej.

Według kategorii użytkowania lasy gminy Kołbaskowo będące w gestii nadleśnictwa Gryfino należą do lasów rezerwatowych (rezerwat „Kurowskie Błota”) i lasów ochronnych.

Zadrzewienia i zakrzewienia

Grunty zadrzewione i zakrzewione zajmują 22 ha. Są to m.in. grunty porośnięte roślinnością leśną (poza lasami), śródpolne skupiska drzew i krzewów, tereny torfowisk pokryte częściowo kępami drzew i krzewów, zakrzewienia i zadrzewienia przylegające do wód powierzchniowych, stanowiące biologiczną strefę ochronną cieków i zbiorników wodnych. Zadrzewienia i zakrzewienia znajdujące się poza lasami stanowią ważny element stabilizacji ekologicznej krajobrazu, zwłaszcza zantropogenizowanego. Wpływają korzystnie (podobnie jak kompleksy leśne, ale w mniejszej skali) m.in. na kształtowanie mikroklimatu, stosunków wodnych, stanowią ostoje różnych gatunków zwierząt. Są to zbiorowiska roślinne w przewadze naturalne, które oparły się presji człowieka w wielowiekowym procesie przekształcania środowiska przyrodniczego poprzez intensywnie rozwijaną gospodarkę rolną. Większość tych terenów zaznaczona jest na mapie jako obszary przyrodniczo cenne, ważne dla zachowania różnorodności biologicznej.

Tereny zieleni

W granicach wszystkich wsi gm. Kołbaskowo znajdują się tereny pokryte roślinnością o różnym przeznaczeniu (poza terenami użytkowymi rolniczo) i zróżnicowanych krajobrazowo, podkreślających walory ekologiczne, estetyczne, kulturowe. Roślinność ta na ogół ukształtowana jest w wyniku działalności człowieka i generalnie podnosi estetykę terenów osiedlowych. Są to m. in. dawne parki dworskie, drzewostan cmentarny

o przykościelny ze starodrzewem, drzewostan funkcjonalnie związany z infrastrukturą drogową (aleje, szpalery drzew), oraz zagrodami i budynkami (tzw. zielone bramy tworzone przez lipy, klony, kasztanowce, jesiony, dęby) a także różnogatunkowy drzewostan występujący samodzielnie jako nieurządzone i nieużytkowane tereny zadrzewień i zakrzewień śródwiejskich.

Drzewostan parkowy

Na obszarze gm. Kołbaskowo znajduje się 10 parków podworskich w różnym stanie zachowania drzewostanów i kompozycji przestrzennej. Dawne parki dworskie znajdują się w następujących miejscowościach:

- 1) Kamieniec – Park znajduje się w centrum wsi, po zachodniej stronie drogi, w granicach rezydencyjnej części zespołu pałacowo-folwarcznego. W drzewostanie parkowym zachował się starodrzew reprezentowany przez jesiony, lipy, akacje, cisy z kilkoma drzewami pomnikowymi.
- 2) Kurów – Park położony jest nad Kanałem Kurowskim na zboczu doliny i na wysoczyźnie we wschodniej części dawnego folwarku. Jest to park dworski z XIX w. o założeniu krajobrazowym z cennym drzewostanem. Zachował się starodrzew z licznymi drzewami pomnikowymi. Na skraju parku (od strony zabudowań) znajduje się pomnik przyrody – kilkusetletni dąb szypułkowy zwany „Zbójnicki”. Drzewostan parkowy ma charakter lasu. W drzewostanie dominują gatunki liściaste: buk, jesion, dąb, lipa, olcha. Dużo jest bluszczu pnącego się i płożącego. Ze względu na bardzo gęsty podszyt park jest trudno dostępny.
- 3) Moczyły – Park znajduje się po północnej stronie dawnego założenia folwarcznego. Układ parku jest nieczytelny, park jest zarośnięty, niedostępny. Park wykorzystywany był jako wybieg dla bydła w okresie funkcjonowania PGR. Drzewostan uległ zniszczeniu w dużym stopniu. Zachowało się kilka drzew pomnikowych.
- 4) Ostoja – Park położony jest w zachodniej części założenia parkowo-pałacowego. Powstał w 2 poł. XVIII w., przebudowany XIX/XX w. Jest to park dworski, o założeniu krajobrazowym o cechach romantycznych. Powierzchnia parku wynosi 2,70 ha. Drzewostan parku tworzą gatunki mieszane z przewagą liściastych. Rosną tu liczne jesiony wyniosłe, dęby szypułkowe, buki pospolite, kasztanowce, klony, lipy, sosny, jedlice Douglasa. Dużo jest bluszczu płożącego się i pnącego. W drzewostanie zachowało się wiele okazałych drzew o wymiarach pomnikowych: dęby o obwodzie pnia 330 cm, 320 cm, 310 cm, kasztanowiec 330 cm. Park w Ostoi jest obiektem zabytkowym o numerze rejestracyjnym 1133/90.
- 5) Pargowo – Park położony jest w zachodniej części dawnego założenia parkowo-pałacowego. Założenie parkowe w pierwotnej kompozycji krajobrazowe. W drzewostanie zachował się starodrzew, głównie liściasty: lipy, klony, jesiony, kasztanowce, dęby. Park jest zarośnięty, zaniedbany, ze śladami dawnych alejek.
- 6) Przeclaw – Park położony jest w południowo-zachodniej części wsi. Jest częścią dawnego, dużego założenia rezydencjonalno-parkowego. Drzewostan tworzą gatunki liściaste: buki, lipy, kasztanowce, jesiony. W starodrzewie zachowały się liczne drzewa o rozmiarach pomnikowych: kasztanowce o obwodzie pnia 350 cm, 356 cm, jesion – 340 cm, buk – 300 cm. Park jest zarośnięty, zaniedbany.
- 7) Przylep – Park położony jest w południowej części wsi. Powstał w 2 poł. XIX w. Jest to park dworski o charakterze krajobrazowym. Powierzchnia parku wynosi 0,80 ha.

Drzewostan parku tworzą gatunki mieszane z przewagą liściastych. Rosną tu dęby (dąb szypułkowy odmiany stożkowej), jesiony wyniosłe, kasztanowce, klony, lipy. W drzewostanie zachowało się wiele drzew o rozmiarach pomnikowych: cis pospolity – obwód pnia 95 cm, żywotnik olbrzymi - 140 cm, jesion wyniosły - 240 cm, lipy drobnolistne – 280 cm, 290 cm. Park w Przylepie jest obiektem zabytkowym o numerze rejestracyjnym 11350/90.

- 8) Rajkowo – Park położony jest w północno-wschodniej części wsi. Jest to park dworski z XIX/XX w., powstał jako park krajobrazowy o cechach romantycznych. Powierzchnia parku wynosi 1,70 ha. Drzewostan parku tworzą gatunki mieszane z przewagą liściastych. Rosną tu graby (aleja), dęby, klony, jesiony wyniosłe, wierzby białe, jodły pospolite. W drzewostanie zachowało się wiele okazałych drzew o wymiarach pomnikowych: dęby - obwód pnia 300 cm, 320 cm, 325 cm, 335 cm. Park w Rajkowie jest obiektem zabytkowym o numerze rejestracyjnym 1134/90.
- 9) Stobno – Park położony jest w południowej części wsi, na południe od linii kolejowej. Drzewostan tworzą głównie gatunki liściaste: klony, kasztanowce, lipy, jesiony, platany. Graby tworzą aleję i szpalery. Dużo jest bluszczu płożącego się i pnącego. W starodrzewie zachowało się kilka okazałych drzew o rozmiarach pomnikowych. Park jest zarośnięty, zaniedbany.
- 10) Ustowo – Park położony jest w północno-wschodniej części wsi nad Kanalem Kurowskim, na zboczu doliny i na wysoczyźnie, na wschód od założenia dworsko-folwarcznego. Park został w dużym stopniu zlikwidowany, zachowała się część drzewostanu na skarpie. Rosną tu kasztanowce, klony, akacje. Dużo jest bluszczu pnącego się. Park jest zarośnięty, niedostępny, ścieżka u podstawy skarpy podmokła.

Drzewostan leśny o charakterze parkowym

Za park leśny uznany jest niewielki kompleks leśny znajdujący się na północ od Kołbaskowa, pomiędzy drogą do Smolęcina i linią kolejową Szczecin - Rosówko, będący w gestii Nadleśnictwa Gryfino (oddz. 423 h). Powierzchnia tego drzewostanu leśnego wynosi 3,28 ha. Jest to dawny park przyszpitalny, obecnie zaniedbany, o nieczytelnym założeniu parkowym, ze śladami ścieżek. Drzewostan tworzą głównie jawory oraz kasztanowce, wiązy, jesiony.

Drzewostan cmentarny i przykościelny ze starodrzewem

Na obszarze gminy znajduje się 21 obiektów pełniących dawniej lub obecnie funkcje cmentarzy. Zlokalizowane są we wsiach, na ogół przy kościele lub poza zwartą zabudową wsi. Z wyjątkiem 2 czynnych cmentarzy komunalnych w Kołbaskowie i Będargowie, założonych na początku XX w., pozostałe są znacznie starsze, niektóre datowane na XIII w. Nieczynne cmentarze znajdują się w następujących wsiach: Barnisław, Będargowo (2 obiekty), Bobolin, Kamieniec (2 obiekty), Karwowo, Kołbaskowo, Kurów, Moczyły (2 obiekty), Pargowo (2 obiekty), Siadło Górne, Smolęcina (2 obiekty), Stobno, Ustowo (2 obiekty), Warzymice. Na wszystkich cmentarzach znajdują się cenne skupiska drzewostanu, często ukształtowanego w aleje, szpalery i wzbogaconego żywopłotami. Najcenniejsze jest zadrzewienie obejmujące starodrzew, często z wyróżniającymi się okazałymi drzewami pomnikowymi. Drzewostan tworzą na ogół gatunki liściaste drzew rodzimych. Na cmentarzu w Kurowie rośnie okazały dąb o obwodzie pnia 310 cm.

Stan zachowania drzewostanu na cmentarzach jest bardzo zróżnicowany. Na cmentarzach czynnych i nieczynnych przykościelnych, drzewostan jest w dobrym stanie. Natomiast na pozostałych cmentarzach nieczynnych, drzewostan jest zaniedbany i na ogół dewastowany. Ze względu na wartości kulturowe oraz walory krajobrazowe i ekologiczne tereny te wymagają uporządkowania. Pięć cmentarzy (Bobolin, Karwowo, Moczyły, Pargowo, Smolećcin) jest obiektami zabytkowymi, wpisanymi do rejestru zabytków.

Zadrzewienie przydrożne

Drzewostan przydrożny jest ważnym elementem przyrodniczym kształtowania krajobrazu otwartego, mającym duże znaczenie krajobrazowe o wartościach ekologicznych i kulturowych oraz znaczenie wiatrochronne. Na obszarze gm. Kołbaskowo tworzy go kilkadziesiąt różnej długości alei i szpalerów drzew nasadzonych przy drogach we wsiach i przy drogach pomiędzy miejscowościami. Skład gatunkowy zadrzewień przydrożnych jest zróżnicowany. Występują w nim lipy, klony, dęby, kasztanowce, jesiony, drzewa owocowe. Drzewostan przydrożny zróżnicowany jest również pod względem wieku. Do najokazalszych należą nasadzenia w obrębie dawnych folwarków i pomiędzy wsiami folwarcznymi, pochodzące z XIX w. i początku XX w.

Stare nasadzenia znajdują się w granicach wielu wsi tworząc okazałe aleje i szpalery:

- Stobno – aleja lipowa
- Kurów – aleja dębowa, szpalery dębowe i kasztanowcowy
- Karwowo – aleja lipowa, szpaler jesionowy
- Pargowo – aleje dębowe, aleja kasztanowcowo-lipowo-klonowo-dębowa
- Kołbaskowo – aleja dębowo-lipowa, szpaler lipowy
- Będargowo – aleja lipowa, aleja jesionowo-klonowo-lipowa
- Warzymice – aleja lipowa, szpaler drzew owocowych
- Siadło Górne – szpalery lipowo-kasztanowcowe

Poza wymienionymi miejscowościami wyróżniają się następujące zadrzewienia przydrożne:

- Kołbaskowo-Rosówek – aleja kasztanowcowa
- Rosówek-przełaz graniczny – aleja lipowa
- Kurów-Siadło Dolne – aleja kasztanowcowa
- Kurów-Ustowo – aleja dębowo-jesionowa
- Przeclaw-Ustowo – aleja kasztanowcowa
- Pargowo-Kamieniec – szpaler dębowy
- Szczecin (Ostoja)-Stobno – szpaler jesionowy.

Roślinność terenów renaturalizujących się

Coraz częściej zaznaczają się w krajobrazie zbiorowiska roślinne wkraczające na nieuprawiane grunty orne i użytki zielone, a także wysychające niewielkie zbiorniki wodne. Są to przejściowe zbiorowiska sukcesyjne z udziałem młodych drzew i krzewów (topola, brzoza, osika, jesion, głóg, jeżyna, zarośla łożowe, wierzbowe) i różnej roślinności bagiennej. Większość tych terenów zaznaczona jest na mapie jako obszary przyrodniczo cenne, w tym nieużytki naturogeniczne ważne dla zachowania różnorodności biologicznej i walorów krajobrazowych.

4.4. Świat zwierzęcy – strefy faunistyczne

Na terenie gminy Kołbaskowo zanotowano występowanie 205 chronionych gatunków zwierząt (21 gatunków bezkręgowców i 184 chronionych gatunków kręgowców). Ogółem wśród bezkręgowców oznaczono 13 gatunków mięczaków, 1 gatunek pajęczaków, 1 gatunek skorupiaków, 267 gatunków owadów.

Fauna kręgowców gminy Kołbaskowo cechuje się dużą różnorodnością: na teriofaunę składa się 34, awifaunę 139, herpetofaunę 16 i ichtiofaunę 29 gatunków. Najwięcej gatunków zagrożonych i rzadkich występuje wśród ptaków.

W rozmieszczeniu stref faunistycznych na obszarze gminy zaznacza się wyraźna dysproporcja przestrzenna uwarunkowana występowaniem naturalnych lub półnaturalnych ekosystemów sprzyjających bytowaniu dziko występujących zwierząt. Najcenniejszą strefą faunistyczną na obszarze gminy jest dolina Odry, szczególnie Międzyodrze, stanowiąca ostoję o randze europejskiej. Charakteryzuje się bogactwem składu gatunkowego zwierząt, występowaniem gatunków chronionych, ważnymi miejscami ich rozrodu, żerowania, odpoczynku i zimowania.

Większość tego obszaru znajduje się w granicach Parku Krajobrazowego Dolina Dolnej Odry a cała dolina Odry oraz południowa część wysoczyzny gminy objęta jest ochroną jako obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 pod nazwą Dolina Dolnej Odry.

Na pozostałym obszarze gminy miejsca sprzyjające bytowaniu dziko występujących zwierząt związane są z siedliskami podmokłymi, oczkami wodnymi, torfowiskami znajdującymi się w okolicy Bobolina, Warnika, Barnisława, Siadła Górnego, Małego Stobna, Stobna - Ostoi, Kołbaskowa - „Doliny Łez”.

W strefie przygranicznej w okolicy Rosówka znajduje się obszar ważny dla ptaków w okresie przelotów i zimowania.

Charakterystyczną cechą tych miejsc jest ich izolacja na terenach użytkowanych rolniczo. W celu właściwego funkcjonowania stref faunistycznych konieczne jest zachowanie i wzbogacenie ukształtowanych korytarzy ekologicznych, utrzymanie ich drożności dla ułatwienia naturalnej migracji zwierząt. Ma to szczególne znaczenie na obszarach wysoczyznowych, gdzie znajduje się najczęściej niewielkich, izolowanych, śródpolnych miejsc bytowania zwierząt.

Na terenie gminy Kołbaskowo, miejscami szczególnie ważnymi z punktu widzenia Załącznika nr I Dyrektywy Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków, są miejsca rozrodu następujących gatunków: bąk, bocian czarny, bocian biały, łabędź czarno dzioby, łabędź krzykliwy, gęś biało czelna, kania czarna, kania ruda, bielik, błotniak stawowy, błotniak łąkowy, żuraw, łączak, rybitwa rzeczna, rybitwa czarna, rybitwa biało czelna, dzięcioł czarny, dzięcioł średni, dzięcioł duży, podróżniczek, dzierzba gąsiorek.

Obszarami ważnymi dla tych gatunków są:

- Dolina Dolnej Odry wraz z przylegającymi do niej obszarami podmokłych łąk, bagien i torfowisk niskich oraz lasów łąkowych,
- małe zbiorniczki wodne – śródpolne i śródleśne,
- Lasy Obrębu Rozdoły,
- użytkowane grunty rolne,
- tereny zurbanizowane.

4.5. Przydatność funkcjonalna środowiska przyrodniczego gminy

Obszar gminy Kołbaskowo charakteryzuje się niewielkim zróżnicowaniem zasobów przyrodniczych mogących stanowić podstawę rozwoju gospodarczego. Do zasobów wyraźnie ukierunkowujących funkcje gospodarcze gminy należały w przeszłości i należą nadal urodzajne gleby o najwyższej przydatności rolniczej. Dużą rolę mogą odegrać zasoby wód rzecznych oraz tereny o dużej atrakcyjności krajobrazowej związane z doliną Odry, przydatne do rozwoju niektórych form rekreacji i turystyki.

Bardzo dobre warunki glebowe gminy determinowały do 1990 r. intensywny rozwój produkcji rolniczej, zwłaszcza roślinnej (uprawy pszenicy, buraków cukrowych, rzepaku, warzyw). W większości wsi (Barnisław, Będargowo, Bobolin, Kamieniec, Kołbaskowo, Kurów, Moczyły, Ostoja, Pargowo, Przeclaw, Przylep, Rajkowo, Stobno, Ustowo, Warnik) rozwijała się również fermowa produkcja zwierząt.

Gmina Kołbaskowo wraz z południową częścią sąsiedniej gm. Dobra tworzyła w strefie podmiejskiej Szczecina rozległy subregion rolniczy, funkcjonujący jako jeden z podstawowych ekosystemów żywicielskich ówczesnego woj. szczecińskiego. Po zmianach ustrojowych w kraju, rozwój gospodarczy w coraz mniejszym stopniu uzależniony był od warunków fizjograficznych terenu, decydują bowiem czynniki zewnętrzne wynikające m.in. z rozwoju gospodarki rynkowej, stymulowanego otwarciem granicy państwowej na zachód oraz nadal bliskie sąsiedztwo Szczecina. Gmina charakteryzuje się dużą dynamiką rozwoju i znacznymi rozmiarami przestrzennymi przekształceń środowiska na skutek żywiołowej antropopresji w kierunku urbanizowania się terenów rolnych w pobliżu Szczecina i na terenach związanych z rozwojem nowych funkcji obszaru leżącego w strefie przygranicznej (obsługa transportu gospodarczego i turystycznego, funkcje przemysłowe, wielofunkcyjny rozwój usług). Największe zmiany w wyniku aneksji gruntów rolnych na zainwestowanie nierolnicze mają miejsce w Stobnie, Kołbaskowie, Przeclawiu – tereny przemysłowo-magazynowe, w Kołbaskowie, Rosówku – przejścia graniczne, w Przeclawiu – osiedle mieszkaniowe, skupiające ok. 40% ludności gminy.

Zmiany te skutkują znacznym ograniczeniem produkcji rolnej ze względu na zmniejszenie się rolniczej przestrzeni produkcyjnej, likwidację ośrodków hodowli zwierząt, wzrost gruntów odłogowanych, degradację użytków zielonych (brak konserwacji sieci melioracyjnej), wtórną sukcesję roślinności na gruntach nie użytkowanych rolniczo, przerwaniem naturalnych powiązań przyrodniczych (bariery techniczne).

Dotychczasowe użytkowanie przestrzeni przyrodniczej wskazuje, że wiodącym kierunkiem rozwoju gminy jest rolnictwo bazujące na użytkach rolnych, które w strukturze użytkowania gruntów nadal zajmują pierwsze miejsce pod względem powierzchni i stanowią 70% powierzchni gminy. Ta struktura użytkowania ukształtowała się w wyniku wielowiekowej działalności gospodarczej człowieka, ukierunkowanej na utrzymanie i powiększanie przestrzeni rolniczej.

Elementami ograniczającymi niektóre formy zagospodarowania przestrzennego na obszarze gm. Kołbaskowo są obszary chronione ustanowione na mocy ustawy o ochronie przyrody oraz szczególne cechy fizjograficzne obszaru. Około 40% powierzchni gminy znajduje się w granicach obszarów chronionych: Parku Krajobrazowego Dolina Dolnej Odry, 3 rezerwatów przyrody i obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 p.n. Dolina Dolnej Odry oraz specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 p.n. Dolna Odra PLH 320037; środkowa i północna część gminy leży na obszarze Głównego zbiornika wód podziemnych

Dolina Kopalna Szczecina (GZWP nr 122); pomiędzy Ustowem i autostradą A6 rozciąga się strefa ochronna ujęcia wody „Kanał Kurowski”; dolina Odry jest obszarem naturalnych zalewów powodziowych a jej strefa krawędziowa obszarem zagrożonym wystąpieniem masowych ruchów ziemnych.

Specyfiką struktury przyrodniczej gminy Kołbaskowo jest znaczna powierzchnia nieużytków rolniczych zajmujących 1438 ha, co stanowi 13,6% powierzchni gminy. Znajdują się one głównie w dolinie Odry obejmując Międzyodrze, południową część Wyspy Kurowskie Łęgi i fragmenty terasy zalewowej Odry. Stanowią duży kompleks nieużytków naturalnych obejmujący rozległą równinę torfowiskową z naturalnymi biocenozami. Obszar ten znajduje się w granicach Parku Krajobrazowego Dolina Dolnej Odry i OSO Natura 2000.

Walory środowiska przyrodniczego gminy oraz niektóre cechy fizjograficzne jego składników będące podstawą dalszego rozwoju biotechnicznych form użytkowania przestrzeni lub stanowiące ofertę nowych możliwości rozwoju albo stwarzające ograniczenia rozwoju przedstawiają się w syntetycznym ujęciu następująco:

Rolnicza przestrzeń produkcyjna

- Użytki rolne zajmują 7366 ha, co stanowi 70% powierzchni gminy. Powierzchnia użytków rolnych obejmujących grunty orne i sady oraz trwałe łąki i pastwiska wynosi 7034 ha, tj. 66,6% powierzchni gminy. Dominują grunty orne zajmujące 6527 ha, tj. 92,8% powierzchni użytków rolnych a użytki zielone zajmują 507 ha, tj. 7,2% powierzchni użytków rolnych. Użytki rolne obejmują prawie całą powierzchnię wysoczyzny gminy. Pod względem waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej gm. Kołbaskowo należy do obszarów o bardzo korzystnych warunkach do produkcji rolnej. Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy wynosi 89,0 pkt., tj. znacznie powyżej średniej byłego woj. szczecińskiego (70,7 pkt.) i pod względem warunków przyrodniczych produkcji rolnej gm. Kołbaskowo zajmowała trzecią lokatę w tym województwie po Pyrzycach i Warnicach.
- Najurodzajniejsze gleby gruntów ornych należące do 1-go pszennego bardzo dobrego, 2-go pszennego dobrego i 4-go żytniego bardzo dobrego kompleksu przydatności rolniczej (gleby II, III a, III b, IV a klasy bonitacyjnej) zajmują największą powierzchnię, stanowiąc łącznie 84% powierzchni gruntów ornych. Gleby te nadają się do uprawy roślin o wysokich wymaganiach i stanowią podstawę rozwoju rolnictwa w gminie.
- Głównym kierunkiem produkcji rolniczej na obszarze gminy jest produkcja roślinna. Preferowany jest kierunek upraw pszenno-buraczany i pszenno-żytni na glebach wykazujących dobry stopień kultury, a kierunek żytnio-ziemniaczany na glebach wykazujących średni stopień kultury.
- Na obszarze gminy nie prowadzi się hodowli zwierząt w obiektach fermowych. Ze względu na ochronę przyrody i uwarunkowania fizjograficzne wyklucza się hodowlę zwierząt w systemie bezściółkowym.

Kompleksy leśne

- Lasy zajmują zaledwie 724 ha, co stanowi 6,9% powierzchni gminy. Pod względem wskaźnika lesistości gmina zajmuje jedną z ostatnich lokat w woj. zachodniopomorskim, w którym średnia wynosi 35,3%.

- Rozmieszczenie lasów na obszarze gminy jest nierównomierne. Występowanie większych kompleksów leśnych związane jest z doliną Odry, tj. jej strefą krawędziową i Międzyodrziem.
- Lasy gminy zróżnicowane są pod względem typów siedlisk zależnie od rozmieszczenia: na Międzyodrzu jest to kompleks naturalnych olsów i łągów olszowo-jesionowych; w paśmie nadodrzańskim Pargowo-Siadło Dolne dominują siedliska lasu świeżego i lasu mieszanego świeżego z enklawami naturalnych lasów łągowych. Większa część lasu ma charakter antropogeniczny (sztucznie wprowadzona kultura sosny i dębu szypułkowego), charakteryzuje się dużym udziałem drzewostanów niezgodnych z siedliskami, wymagających przebudowy struktury gatunkowej.
- Według kategorii użytkowania lasy będące w gestii Nadleśnictwa Gryfina należą do lasów rezerwatowych (rezerwat przyrody „Kurowskie Błota”) i lasów ochronnych. Lasy ochronne wyznaczone zostały jako lasy glebochronne i lasy położone w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców. Ponadto kompleks leśny na Międzyodrzu (Olszyniska) jest lasem ochronnym stanowiącym ostoję zwierząt podlegających ochronie gatunkowej. W lasach ochronnych prowadzi się gospodarkę leśną w sposób zapewniający ciągłe spełnianie przez nie celów, do których zostały wydzielone.
- Lasy ochronne na Międzyodrzu stanowiące ostoje zwierząt pokrywają się ze strefą ochronną miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt gatunków chronionych. Na tym obszarze obowiązują zakazy i ograniczenia wynikające z ochrony gatunków zwierząt objętych ochroną ścisłą.
- Obszary leśne powinny być tak zagospodarowane, aby mogły spełniać nie tylko funkcje produkcyjne, ale również: funkcje społeczne - stwarzanie warunków do korzystania z zasobów przyrodniczych lasu w celu rozwoju turystyki i rekreacji, regeneracji zdrowia człowieka, edukacji ekologicznej; funkcje ekologiczne (ochronne) w odniesieniu do naturalnych procesów przyrodniczych wpływających na uwarunkowania rozwoju funkcji społecznych i gospodarczych.

Kopaliny

- Na terenie gminy udokumentowano jedno złożę kruszywa naturalnego Karwowo. Kopalinę główną złoża stanowi kruszywo piaszczysto-żwirowe o średnim punkcie piaszkowym 68 % i zasobach geologicznych 1 835,8 tys. ton (Mg), a kopaliną towarzyszącą są gliny i iły (40 tys. ton). Użytkownikiem złoża jest Firma Usługowo Handlowa „Jantra” Sp. z o.o. z siedzibą w Przecławiu 78.
- Obszarem perspektywnym dla udokumentowania złóż kruszywa naturalnego jest teren na południe od Bobolina, gdzie występują piaski różnoziarniste o miąższości do kilku, a miejscami do kilkunastu metrów, które mogą być wykorzystane jako nieklasyfikowane piaski budowlane, podsypkowe zarówno na potrzeby lokalne jak i w budownictwie komunikacyjnym.
- Za obszary perspektywiczne dla udokumentowania złóż torfu i gytii są tereny w okolicy Stobna, Barnisławia i Siadła Górnego. Występują tu głównie torfy niskie, o miąższości do 5-6 m, o stopniu rozkładu od 38 % do 50% i popielności od 15 do 33 %, z reguły nie mające wartości opałowej. Mogą być one jednak wykorzystane jako materiał do produkcji ziemi ogrodniczej.

Wody powierzchniowe

- Wody powierzchniowe zajmują 411 ha, tj. 3,9% powierzchni gminy, w tym wody płynące 368 ha, stojące 43 ha.
- Głównym atutem gminy jest rzeka Odra Zachodnia i Kanał Kurowski ze względu na możliwość wykorzystania ich zasobów wodnych oraz atrakcyjności krajobrazowej przyrodniczej. Pozostałe wody powierzchniowe w dolinie Odry znajdują się w granicach Parku Krajobrazowego Dolina Dolnej Odry.
- Rzeka Odra stanowi istotny element zagospodarowania przestrzennego kraju i występuje w dwóch układach infrastruktury technicznej, tj. w gospodarce wodnej jako jeden z wielu systemów wodnych, i w systemie transportowym, w którym funkcja transportowa o znaczeniu krajowym i europejskim jest najważniejszym działem gospodarki odrzańskiej; oraz występuje w układzie powiązań ekologicznych o znaczeniu krajowym i europejskim.
- Zagospodarowanie Odry Zachodniej na inne cele uwarunkowane jest realizacją ponadlokalnych zadań wynikających m. in. z „Programu dla Odry 2006” oraz planem ochrony dla OSO Natura 2000.
- Kanał Kurowski wykorzystywany jest jako źródło wody pitnej do zaopatrzenia Szczecina.

Przyrodnicze walory turystyczno-rekreacyjne

- Do głównych walorów przyrodniczych gminy sprzyjających rozwojowi niektórych form turystyki i rekreacji należą rzeka Odra Zachodnia i Kanał Kurowski. Mankamentem krajobrazu gminy jest brak jezior i dużych kompleksów leśnych.
- Wody Odry i Kanału Kurowskiego mogą być wykorzystane do rozwoju turystyki wodnej, sportów wodnych i budowy kąpielisk. Zasoby wodne rzek i walory przyrodniczo-krajobrazowe doliny są atrakcyjne do urządzania spływów kajakowych - Odra jest szlakiem łatwym ale dostępnym dla wodniaków zaawansowanych i preferowanym do imprez o charakterze masowym.
- W przypadku obu rzek ograniczeniem rozwoju funkcji rekreacyjnej i uprawiania sportów wodnych jest jakość wód odbiegająca od dobrego stanu ekologicznego (Ustawa z 18.07.2001 r. Prawo wodne). Ponadto obie rzeki nie są zagospodarowane na potrzeby obsługi turystyki wodnej. Ważnym uwarunkowaniem rozwoju funkcji turystyki wodnej i zagospodarowania rekreacyjnego nabrzeży Odry Zachodniej i Kanału Kurowskiego jest uwzględnienie granicy naturalnego obszaru zalewowego.
- Przydatność lasów gminy z punktu widzenia odporności siedlisk na swobodną penetrację oraz atrakcyjność krajobrazu leśnego jest zróżnicowana. Przyjmuje się, że do penetracji turystycznej powinny być przeznaczone partie lasu z drzewo-stanem liczącym ponad 40 lat. Największą odpornością na degradację i zniszczenia spowodowane przez użytkowanie rekreacyjne charakteryzują się dominujące tu siedliska lasowe (Lśw, Lmśw). Ze względu na występowanie lasów na obszarze mocno skonfigurowanym i pełniącym funkcje glebochronne, walor powyższy jest znacznie pomniejszony. Lasy tego kompleksu mogą być wskazane do turystyki pieszej po wyznaczeniu szlaków. Do atrakcyjnych miejsc w tym kompleksie leśnym należą grodziska i punkty widokowe.
Z penetracji turystycznej są wyłączone lasy na Międzyodrze (Olszyniska) ze względu na ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej i strefę ochronną miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt gatunków chronionych.

Obszarem o dużej atrakcyjności turystycznej jest Park Krajobrazowy Dolina Dolnej Odry. W wyznaczonych miejscach można uprawiać wędkarstwo. Wytyczone są turystyczne szlaki wodne oraz trasy pieszo-rowerowe (dostępne z Gryfina). W granicach gm. Kołbaskowo, istnieje możliwość zagospodarowania na cele turystyczno-rekreacyjne niewielkiego terenu na obszarze Parku znajdującego się nad Odrą Zachodnią na południe od autostrady A6 - propozycja Dyrekcji PK DDO.

4.6. Wielkość i jakość zasobów wodnych - wody powierzchniowe

Według wykazu gruntów gm. Kołbaskowo, grunty po wodami zajmują 411 ha, tj. 3,9% powierzchni gminy, w tym wody powierzchniowe płynące 368 ha, stojące 43 ha. Do wód powierzchniowych na obszarze gminy należą zarówno naturalne jak i sztuczne ciek i zbiorniki wodne:

- rzeka Odra Zachodnia z Kanałem Kurowskim i Kanałem Skońnicą (przekop Klucz-Ustowo),
- starorzecza i kanały na Międzyodrze,
- niewielkie, naturalne zbiorniki wodne (jeziorka, oczka wodne) i strumienie,
- rowy melioracyjne,
- stawy hodowlane.

Podział hydrograficzny gminy

Według podziału hydrograficznego Polski gm. Kołbaskowo leży w obrębie 2 głównych obszarów zlewniowych rozdzielonych wododziałem I rzędu przebiegającym kulminacjami Wału Stobniańskiego:

- obszar zlewniowy Odry – pola nr 121 i 123,
- obszar zlewniowy Wkry – pola nr 417.

Największy obszar gminy leży w dorzeczu Odry, w polu zlewni nr 121 (od Wkry do Iny). W granicach tego pola wydzielone są na obszary gminy 2 zlewnie częściowe:

- zlewnia 26 b₂ (zlewnia Odry Zachodniej poniżej punktu granicznego w Mescherin do połączenia z Odrą Wschodnią w Szczecinie Pomorzany) – obejmuje dolinę Odry i południową część wysoczyzny gminy,
- zlewnia 26 c (zlewnia Stobnicy, określana również jako zlewnia Bukowej) – obejmuje północną część gminy.

Dział wodny pomiędzy zlewniami 26 b₂ i 26 c stanowi wododział II rzędu. Dział wodny rozdzielający na Międzyodrze koryta Odry Zachodniej i Wschodniej biegnie wałem przeciwpowodziowym Odry Wschodniej i jest działem niepewnym.

Niewielka, północno-zachodnia część gminy leżąca na zachód od Małego Stobna należy do pola zlewniowego Odry nr 123 (od Iny do Roztoki Odrzańskiej), w obszarze zlewni Gunicy. Pola nr 121 i 123 rozdzielone są działem wodnym II rzędu. W granicach gminy Kołbaskowo wydzielone są 2 zlewnie częściowe w obrębie pola nr 123:

- zlewnia 1 b₁ - zlewnia Gunicy do Rowu Wołczkowskiego,
- zlewnia 1 b₂ - zlewnia Rowu Wołczkowskiego.

Do obszaru zlewniowego Wkry (nr 417) należy północno-zachodnia część gminy w okolicy Barnisława, Warnika i Bobolina. Wkra płynie przez Niemcy i uchodzi do Zalewu Szczecińskiego w Ueckermunde.

Układ hydrograficzny gm. Kołbaskowo charakteryzuje się dużą asymetrią - główną osią hydrograficzną jest marginalnie położone koryto Odry Zachodniej płynącej w dolinie ukierunkowanej od południowego zachodu ku północnemu wschodowi przez wschodnią część gminy. Pozostała część gminy pozbawiona jest sieci rzecznej.

Wody doliny Odry

Dolny bieg Odry, w tym Odry zachodniej jest bardzo skomplikowany pod względem hydrograficznym i hydrologicznym. Odra zachodnia stanowi lewe ramię Odry po jej rozdzieleniu jazem zastawkowym poniżej Widuchowej (704,1 km) na Odrę Zachodnią i Odrę Wschodnią, które obejmują torfowiskową równinę Międzyodrza. Odra Zachodnia stanowi pierwotne koryto rzeki, natomiast Odra Wschodnia na odcinku od Widuchowej do Gryfina powstała jako sztucznie wykonany przekop. Wielkość przepływu w obu korytach jest regulowana przez jaz zastawkowy. Przy przepływach wysokich, większych od 1600 m³/s oraz w okresie zimowym, jaz ten jest całkowicie otwarty. Obecnie większość wód płynie Odrą Wschodnią, która od przekopu Klucz-Ustowo zwana jest Regalicą i wpływa do Jeziora Dąbie. Odra Zachodnia zwana od Kanału Odyniec (Kanał Leśny) Odrą Szczecińską, po połączeniu się z Odrą Wschodnią, jako Domiąża wpływa do Roztoki Odrzańskiej.

Odra jest jedną z największych rzek w zlewisku Morza Bałtyckiego i drugą (po Wiśle) pod względem długości i wielkości przepływu rzeką w Polsce a największą i najzasobniejszą w wodę rzeką województwa zachodniopomorskiego. W granicach województwa znajduje się dolny, ujściowy odcinek rzeki. Całkowita długość Odry od źródeł (Republika Czeska) do Zalewu Szczecińskiego wynosi 854 km, z tego w granicach Polski 742 km. Pod względem hydrologicznym dolna Odra (poniżej ujścia Warty) jest rzeką typowo niziną, swobodnie płynącą. Odra jest uregulowana i zaliczona do wód śródlądowych żeglownych. W klasyfikacji śródlądowych dróg wodnych, rzeka Odra Zachodnia od jazu w Widuchowej (704,1 km) do granicy z morskimi wodami wewnętrznymi wraz z bocznymi odgałęzieniami i przekop Klucz - Ustowo łączący Odrę Wschodnią z Odrą Zachodnią oraz Odra Wschodnia są drogami wodnymi klasy V b o znaczeniu międzynarodowym (Rozporządzenie RM z 7.05.2002 r. w sprawie klasyfikacji śródlądowych dróg wodnych, Dz. U. Nr 77, poz. 695 z 2002 r.).

Długość Odry Zachodniej wynosi 58 km, głębokość w nurcie od 5-6 m do ponad 10 m w Szczecinie, szerokość w lustrze od 140 m do 180—200 m. W granicach gm. Kołbaskowo długość Odry Zachodniej wynosi 13,5 km. Dopływami są: Kanał Kurowski o długości 3,2 km i Kanał Skośnica (przekop Klucz - Ustowo) o długości 2,2 km. Od 1994 r. Kanał Kurowski jest źródłem wody ujmowanej w Ustowie do celów zaopatrzenia w wodę pitną Szczecina.

Na obszarze gminy znajduje się część Międzyodrza od wysokości Kamieńca na południu do Kanału Odyniec (Kanał Leśny) na północy, który traktowany jest jako dopływ Odry Wschodniej i którego południowy brzeg stanowi północną granicę gm. Kołbaskowo na Międzyodrzu.

Międzyodrze pocięte jest licznymi starorzeczami oraz bardziej lub mniej drożnymi kanałami, z których wiele łączy koryta obu rzek. Kanałem żeglownym Klucz-Ustowo przepływa część wody z Odry Wschodniej do Odry Zachodniej. Na Międzyodrzu znajdują się następujące kanały na obszarze gminy lub stanowiące jej granice: Kanał Żeglica (Żeglarski), Żegliski Przekop, Kanał Wtórny, Przecznicza, Obnica.

W granicach gminy znajdują się fragmenty 2 polderów na Międzyodrzu:

- duża część polderu północnego „3-ci Szczeciński” o całkowitej powierzchni 759 ha, rozciągającego się od nasypu autostrady po Kanał Skośnica. Długość obwałowań (w bardzo złym, stanie technicznym) wynosi 9,15 km,
- niewielka część polderu środkowego „4-ty Gryfiński” o całkowitej powierzchni 2380 ha, rozciągającego się na południe od autostrady do drogi Gryfino-Mescherin, oraz polder „Ustowo” na terasie zalewowej Kanału Kurowskiego o powierzchni 40 ha. Długość obwałowań wynosi 1,1 km.

Wyspa polderowa „Kurowskie Łęgi” o powierzchni 70 ha rozciągająca się pomiędzy Kanałem Kurowskim a Odrą Zachodnią posiada szczątkowe obwałowania.

W latach 40. XX w. obszar Międzyodrza był obwałowany do wysokości 1,4 - 1,6 m. Kanały i rowy melioracyjne pełniły ważną rolę w rozprowadzaniu wód powodziowych, a następnie odwadnianiu Międzyodrza przy wykorzystaniu systemu śluz i wałów ochronnych.

System ten od dawna nie funkcjonuje, wały przeciwpowodziowe są w znacznym stopniu zniszczone, poldery są obecnie niesterowane. Międzyodrze nie jest (i praktycznie nie było) wykorzystywane gospodarczo, od lat pełni rolę zbiornika retencyjnego dla odrzańskich wód powodziowych. Dominują tu biocenozy naturalne a od 1993 roku obszar Międzyodrza znajduje się w granicach Parku Krajobrazowego Dolina Dolnej Odry.

Międzyodrze, Wyspa Kurowskie Łęgi oraz terasa zalewowa Odry Zachodniej i Kanału Kurowskiego stanowią naturalny obszar zalewowy pokrywający się w granicach gminy Kołbaskowo z zasięgiem powodzi lipcowej 1997 r.

System wodny w dolinie Odry charakteryzuje się skomplikowanym reżimem hydrologicznym. Międzyodrze jest południową częścią rozległego estuarium Odry i wody rzeczne tej części doliny podlegają specyficznej cyrkulacji. Do głównych czynników wpływających na kształtowanie się stanów i przepływu wody w Odrze należą m.in. małe spadki rzek (ok. 0,01‰), cofka odmorska i wiatrowa. Stany wód w rejonie dolnej Odry znajdują się pod silnym wpływem wahań poziomu morza, które ze względu na niskie spadki rzeki powodują zmianę poziomu zwierciadła wody oraz zmianę kierunku przepływu wód na odmorski. Zasięg stanów morza u ujścia Odry obserwuje się aż powyżej Bielinka, tj. ok. 150 km od morza. W okresach przepływów niskich, silne wiatry z kierunków północnych wywołują występowanie przypowierzchniowych prądów wstecznych do przepływu głównego w warstwie 1-3 m. Na Odrze Zachodniej prądy te występują na całej długości, tj. po jaz Widuchowa, a na Odrze Wschodniej od j. Dąbie do Gryfina, gdzie następuje rozłożenie fali wezbraniowej na Międzyodrzu.

Wody na wysoczyźnie

Obszar wysoczyznowy gminy jest bardzo ubogi w wody powierzchniowe i charakteryzuje się znacznym deficytem wodnym przez większą część roku. Poza niewielkim strumieniem Gumieniec płynącymi w kierunku północno-wschodnim do rzeki Bukowa i niewielkimi strumieniami spływającymi z wysoczyzny wprost do Odry i Kanału Kurowskiego, nie występują tu większe, naturalne ciekły. Nie ma tu również dużych, naturalnych zbiorników wodnych. W dużym rozproszeniu, zwłaszcza w zachodniej części gminy znajdują się liczne, niewielkie naturalne zbiorniki wodne typowe dla krajobrazu polodowcowego. Są to śródpolne małe jeziora typu wytopiskowego. tzw. oczka wodne, najczęściej o powierzchni do 1 ha, bez odpływu i dopływu powierzchniowego (nie podlegają klasyfikacji gleboznawczej). Wyróżniają się w otwartym, rolniczym krajobrazie towarzyszącym im zadrzewieniem

i zaroślami lub roślinnością szuwarową. W wyniku zmian w użytkowaniu terenu i zakłócenia stosunków wodnych w ich najbliższym otoczeniu, wiele tych małych zbiorników wodnych zanika (wysychają, zarastają). Powierzchnia lustra wody w tych zbiornikach jest zmienna, w dużym stopniu uwarunkowana jest wielkością opadów atmosferycznych i drożnością rowów melioracyjnych. Najwięcej oczek wodnych wypełniających bezodpływowe zagłębienia znajduje się w okolicy Barnisława, Bobolina, Warnika, Małego Stobna, Siadła Górnego, Kołbaskowa („Dolina Łez”), Rosówka.

Do większych zbiorników wodnych, liczących ponad 1 ha, kwalifikowanych jako jeziora, należą 4 bezimienne akwenty (oznaczone są na mapie numerami 1-4):

- zbiornik 1 - o powierzchni 2,6 ha, leży w północno-zachodniej części gminy, na zachód od Małego Stobna, zarasta, jest niedostępny,
- zbiornik 2 - o powierzchni 2,5 ha, leży na północny wschód od Bobolina, nie zarasta, jest dostępny,
- zbiornik 3 - o powierzchni 2,0 ha, leży we wschodniej części wsi Bobolin - jezioro wysycha, woda wypełnia tylko południową część zbiornika,
- zbiornik 4 - o powierzchni 1,1 ha, leży we wschodniej części Warnika, jezioro wysycha i zarasta.

Największym zbiornikiem wodnym są stawy rybne w Przeclawiu na powierzchni 17 ha. Jest to kompleks stawów karpowych.

4.7. Stan środowiska i jego zagrożenia

Ogólny stan środowiska.

Na ocenę stanu środowiska wpływa jakość poszczególnych elementów przyrody nieożywionej, kondycja przyrody ożywionej i stopień zachowania walorów krajobrazowych. Środowisko przyrodnicze gm. Kołbaskowo, z wyjątkiem wód Odry Zachodniej, nie jest objęte stałym monitoringiem, co uniemożliwia bieżącą kontrolę jego stanu. Brak jest kompleksowych i aktualnych danych charakteryzujących stan antropogenicznego obciążenia środowiska gminy.

Stan jakościowy poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego gminy jest zróżnicowany przestrzennie. Znajdują się tu zarówno ekosystemy charakteryzujące się stosunkowo niewielkim przekształceniem i znacznym stopniem naturalności krajobrazu jak i ekosystemy w różnym stopniu zdegradowane oraz takie, w których naturalne zjawiska przyrodnicze stanowią zagrożenie dla środowiska człowieka lub działalność człowieka stanowi zagrożenie dla przyrody.

Powietrze

Na obszarze gm. Kołbaskowo nie ma źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza o zasięgu ponadgminnym; natomiast gmina znajduje się w zasięgu oddziaływania takich emisji ze źródeł zewnętrznych znajdujących się w sąsiednich gminach. O stanie zanieczyszczenia powietrza na obszarze gminy w odniesieniu do emisji wysokich decydują 2 zakłady zlokalizowane poza jej granicami: Elektrociepłownia „Pomorzan” w Szczecinie i Elektrownia „Dolna Odra” w Nowym Czarnowie (gmina Gryfino). Oba zakłady należą do głównych źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza w woj. zachodniopomorskim, o największym zasięgu rozprzestrzeniania się. Zakłady te emitują do powietrza zanieczyszczenia powstające przy spalaniu węgla kamiennego (głównie dwutlenek siarki).

Zanieczyszczenia przemysłowe z Elektrowni „Dolna Odra” napływają na obszar gminy podczas wiatrów z kierunku południowo-wschodniego, dominujących zimą, a z Elektrowni „Pomorzany” podczas wiatrów z kierunku północno-wschodniego, dominujących wiosną.

Według oceny jakości powietrza wykonanej w 2001 r. przez WIOŚ w Szczecinie dla powiatów polickiego, gryfińskiego i miasta Szczecina, nie ma przekroczeń dopuszczalnych wartości stężeń badanych substancji, a w odniesieniu do dwutlenku siarki obserwuje się spadkową tendencję stężeń SO₂ w powietrzu.

Na jakość powietrza na obszarze gminy, szczególnie w zakresie podstawowych zanieczyszczeń, istotny wpływ ma tzw. emisja niska gazów i pyłów pochodząca z lokalnych źródeł (tereny zabudowane: miejscowe kotłownie i gospodarstwa indywidualne). Są to głównie zanieczyszczenia energetyczne: dwutlenek siarki i pył zawieszony, szczególnie uciążliwe w sezonie zimowym. Likwidacja źródeł emisji niskiej (m.in. poprzez przechodzenia na ogrzewanie gazowe) istotnie wpłynie na obniżenie się stężeń zanieczyszczeń energetycznych w powietrzu.

Pogarszanie się jakości powietrza obserwuje się wzdłuż autostrady A6 Szczecin-Kołbaskowo i drogi nr 13 Szczecin – przejście graniczne w Rosówku. Jest to związane ze zwiększaniem się liczby i natężenia ruchu pojazdów samochodowych emitujących spaliny (tlenki azotu, tlenki węgla). Emisjom tym towarzyszy również hałas i wibracja.

Wody powierzchniowe

Jakość wód Odry Zachodniej na obszarze gminy Kołbaskowo zależy przede wszystkim od jakości wód wpływających na jej obszar. Z obszaru gminy Odra nie przyjmuje dopływów i zorganizowanych zrzutów ścieków. Odra w górnym i środkowym biegu prowadzi wody najniższej jakości, wzdłuż biegu rzeki stwierdza się systematyczną poprawę.

Na obszarze gm. Kołbaskowo wody Odry Zachodniej objęte są stałym monitoringiem jakości na stanowisku pomiarowym sieci krajowej zlokalizowanym przy autostradzie, na 25,4 km biegu rzeki.

Wyniki bezpośredniej oceny jakości wód Odry Zachodniej przeprowadzonej w 2004–2011 r. przez WIOŚ w Szczecinie przedstawia poniższe zestawienie.

Grupa wskaźników zanieczyszczenia	Klasa czystości	Parametry decydujące
Klasa elementów biologicznych	II	
Klasa elementów fizykochemicznych	poniżej dobrego	ChZT, Cr
Ocena substancji szczególnie szkodliwych	dobra	
Ocena stanu ekologicznego	umiarkowana	
Ocena stanu chemicznego	poniżej dobrego	
Ocena stanu ppk	zła	

Na tym odcinku wody Odry są dobrze natlenione. Wiele istotnych wskaźników zanieczyszczenia wód jak: wskaźniki zasolenia, metale, zanieczyszczenia specyficzne mieszczą się w II klasie jakości wód. Stan sanitarny wód również spełnia normy II klasy czystości. O ogólnej ocenie jakości wód Odry zakwalifikowanych do III klasy zdecydowały wskaźniki związane z procesami eutrofizacji. W wodach zasobnych w związku fosforu występują w całym okresie wegetacyjnym zakwity fitoplanktonu, których miarą intensywności

jest chlorofil „a”. Z występowaniem dużej biomasy fitoplanktonu związane są niekorzystne zmiany jakości wód powodujące wahania wielu wskaźników hydrochemicznych, m.in. zawartości tlenu, odczynu, zawiesiny, BZT5.

Badania w 2002 r. wykazały utrzymywanie się wieloletniej tendencji poprawy jakości wód Odry w jej dolnym biegu (powyżej Szczecina), co wiąże się niewątpliwie z porządkowaniem gospodarki wodno - ściekowej w całym dorzeczu (zmniejsza się stopień skażenia bakteriologicznego wód oraz obciążenia zanieczyszczeniami biogennymi).

Wody podziemne

Obszar gminy Kołbaskowo jest objęty stałym monitoringiem wód podziemnych. W miejscowości Kołbaskowo zlokalizowany jest punkt wchodzący w skład sieci Monitoringu Jakości Wód Podziemnych o numerze Monbada 1213. Nadania te prowadzone są w ramach Państwowego monitoringu środowiska.

Wody podziemne eksploatowane na ujęciach komunalnych są dobrej jakości i wymagają jedynie prostego uzdatniania w celu redukcji ponadnormatywnych zawartości manganu i żelaza.

Zła jakość wód podziemnych obserwowana jest na Międzyodrze, gdzie dopuszczalna norma dla wód pitnych została wielokrotnie przekroczona w odniesieniu do zawartości żelaza, manganu, utleniałości, amoniaku, barwy i mętności. Występowanie ponadnormatywnych stężeń jest wynikiem zmian warunków hydrochemicznych zachodzących w osadach zawierających duże ilości substancji organicznej (torfy, namuły). Zła jakość wód podziemnych na Międzyodrze stała się przyczyną dyskwalifikacji Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 124 - Dolina rzeki Odry.

Gleby

W krajowym monitoringu gleb prowadzonym w latach 1992-98 przez IUNG w Puławach, badaniami objęto niektóre właściwości gleb, w tym zawartość w nich metali ciężkich (kadm, miedź, nikiel, cynk, ołów) oraz siarki. Zanieczyszczenie gleb użytków rolnych gminy metalami ciężkimi jest na poziomie zanieczyszczenia województwa. Nie stwierdza się gleb kwalifikujących się do wyłączenia z produkcji rolnej ze względu na ten parametr. Większość użytków rolnych to gleby nie zanieczyszczone, o naturalnych zawartościach metali ciężkich. Gleby te nadają się pod wszystkie uprawy ogrodnicze i rolnicze.

Ocena ta wymaga pewnej modyfikacji w odniesieniu do terenów bezpośrednio przylegających do autostrady A 6 Kołbaskowo - Szczecin i drogi nr 13 Szczecin - przejście graniczne w Rosówku. Przyjmuje się, że najwyższa kumulacja metali ciężkich w glebie (kadm, ołów, cynk, nikiel, miedź i inne) emitowanych przez spaliny samochodowe ma miejsce w odległości 20-40 m od jezdni, a rozprzestrzenianie związków gazowych (dwutlenek siarki, tlenki azotu) ma znacznie większy zasięg. W pasie bezpośrednio przylegającym do jezdni o dużym natężeniu ruchu samochodowego należy wykluczyć uprawę roślin nadających się do bezpośredniej konsumpcji.

Lasy

Według ekologicznej oceny stanu lasu, kompleksy leśne gminy charakteryzują się stosunkowo niskim stopniem zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskowym typem lasu. Świadczy to o niewielkim stopniu naturalności ekosystemów leśnych oraz o niskim wskaźniku zdolności produkcyjnej siedlisk.

Do kompleksów leśnych o wysokim wskaźniku zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem należą lasy olsowe i łęgowe na Międzyodrze oraz na terasie zalewowej Odry i nad ciekami w małych dolinkach na wschód od Kamieńca.

Przeważająca część kompleksu leśnego Moczyły - Siadło Dolne oraz znaczna część kompleksu leśnego Moczyły - Pargowo charakteryzuje się niezgodnością negatywną (gdy zalecany gatunek liściasty zastąpiony jest przez sosnę lub świerk) i niezgodnością obojętną (gdy zalecany gatunek liściasty zastąpiony jest innym gatunkiem liściastym). W tej części kompleksu leśnego ma miejsce degeneracja ekosystemu leśnego na skutek borowacenia drzewostanów w stopniu mocnym (udział sosny i świerka na siedliskach lasowych wynosi ponad 60% powierzchni) i tu największa powierzchnia lasu wskazana jest do przebudowy drzewostanu.

W lasach gminy nie odnotowuje się szkodliwego oddziaływania emisji zanieczyszczeń przemysłowych.

Tereny zieleni

Stan zdrowotny i walory estetyczne zieleni komponowanej są zróżnicowane niezależnie od jej dawnej funkcji, obecnego użytkowania i stanu własności. Z wyjątkiem rewaloryzowanego parku podworskiego w Przylepie (park zabytkowy), pozostałe parki (Kamieniec, Kurów, Moczyły, Pargowo, Przeclaw, Stobno, Ustowo) łącznie z parkami zabytkowymi w Ostoi i Rajkowie całkowicie straciły walory reprezentacyjno - użytkowe. Są zaniedbane, trudno dostępne lub niedostępne. Generalnie obiekty te są przykładem drastycznego zaniedbania i postępującej dewastacji walorów przyrodniczo-kulturowych. Jest to efekt wieloletniego użytkowania daleko odbiegającego od pierwotnego przeznaczenia. Układy kompozycyjne są zatarte lub w dużym stopniu nieczytelne. Pogarsza się stan zdrowotny starodrzewów i stan techniczny ocalałych pałaców i dworów. Wszystkie parki wymagają uporządkowania i ochrony według wskazań Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków przed dalszą dewaloryzacją.

Dużym zaniedbaniem charakteryzują się również nieczynne cmentarze z cennym starodrzewem szczególnie na terenach przy rozebranych kościołach. Ze względu na wartości historyczne tych obiektów oraz walory krajobrazowe i ekologiczne drzewostanu, konieczne jest ich uporządkowanie i pielęgnacja.

Zagrożenia środowiska

Zależnie od genezy zagrożeń środowiska problematykę tę ujęto w 2 aspektach: zagrożenia naturalne, jako zagrożenia życia człowieka zjawiskami naturalnymi (zwykle o efektach katastrofalnych) oraz zagrożenia antropogeniczne, jako zagrożenia naturalnych zasobów przyrody i krajobrazu w wyniku działalności człowieka, prowadzące do degradacji lub dewastacji środowiska.

Zagrożenia naturalne

Zagrożenia wynikające z procesów przyrodniczych (poza ponadprzeciętnymi zjawiskami klimatyczno - meteorologicznymi) sprowadzają się na obszarze gm. Kołbaskowo do zjawisk uwarunkowanych hydrologicznie tj. do zjawisk powodziowych oraz do zjawisk uwarunkowanych geogenicznie tj. masowych ruchów ziemnych i erozji gleb, zjawiska powodziowe.

Obszarem najczęstszych zalewów powodziowych wywołanych nadmiernym napływem wód na skutek wiosennych i jesiennych wezbrań w Odrze jest Międzyodrze nieznacznie wyniesione nad poziom morza (0,3 m n.p.m.) i (z wyjątkiem obwałowanego polderu „Ustowo”) najniższa terasa akumulacyjna w dolinie Odry (terasa zalewowa) wyniesiona lokalnie nad Odrę Zachodnią i Kanałem Kurowskim na wysokość 0,3 - 0,4 m n.p.m. Ze względu na duży stopień zniszczenia, wały przeciwpowodziowe i budowle hydrotechniczne na terenach polderowych nie spełniają swej funkcji w systemie ochrony i sterowania wodami powodziowymi. Zasięg przestrzenny zalewów powodziowych jest zróżnicowany w ciągu roku. Podczas powodzi w 1997 r. pokrywał się z granicą naturalnego obszaru zalewowego. Do miejscowości zagrożonych powodzią należą: Moczyły, Siadło Dolne, Kurów. Groźne powodzie występują rzadko, natomiast znaczne zagrożenie stanowią powodzie zatorowe.

- **Masowe ruchy ziemne**

Obszary zagrożone wystąpieniem masowych ruchów ziemnych związane są głównie ze zboczami doliny Odry i dolin subglacjalnych, skarp oraz różnej genezy zagłębień w obrębie wysoczyzn morenowych i Wału Stobniańskiego. Na zboczach tych następować mogą zjawiska geodynamiczne, przede wszystkim spływanie osadów, a w czasie deszczów nawalnych lub powodzi także osuwiska i obrywy podciętych przez wody zboczy.

- **Erozja gleb**

Erozja gleb jest zjawiskiem i procesem niszczącym potencjalną i efektywną żyzność gleby. Na obszarze gm. Kołbaskowo znajdują się niewielkie, rozproszone połacie gleb zagrożonych erozją. Są to gleby 3 - go kompleksu przydatności rolniczej (kompleks erozyjny), położone w silniej urzeźbionym terenie tj. w strefie krawędziowej doliny Odry (Moczyły, Siadło Dolne, Kurów) oraz na Wale Stobniańskim w okolicy Bobolina i Warnika. Przyczyną występowania tej formy erozji gleb jest spływ wody niezretencjonowanej wewnątrz gleby, po powierzchni terenu. Proces ten ma miejsce głównie podczas obfitych deszczów oraz w czasie roztopów, gdy wsiąkanie wody jest utrudnione na skutek zamarznięcia gleby.

Zagrożenia antropogeniczne

Na obszarze gminy zagrożenia te związane są z działalnością człowieka w sferze gospodarki odpadami, nadmiernej chemizacji rolnictwa, funkcjonowaniem obiektów i instalacji znacząco oddziałujących na środowisko i stanowiących źródło nadzwyczajnych zagrożeń.

- **Obszarowe i punktowe źródła zanieczyszczeń wód**

Niewłaściwie prowadzona działalność rolnicza głównie nadmierne nawożenie pól i stosowanie środków ochrony roślin może negatywnie wpływać na jakość wód podziemnych, powodując przede wszystkim wzrost stężenia związków azotu. Potencjalnymi ogniskami zanieczyszczeń wód podziemnych mogą być także wysypiska odpadów, stacje benzynowe, zrzuty ścieków i drogi o dużym natężeniu ruchu.

Powierzchniowy spływ zanieczyszczeń z gruntów ornych stanowi duże zagrożenie dla śródpolnych terenów podmokłych i oczek wodnych (obszary naturalnej retencji) zwłaszcza nie posiadających naturalnej osłony biogeochemicznej. Oczka wodne są szczególnie podatne na degradację ze względu na izolację na terenach użytkowanych

rolniczo i jako zbiorniki bezodpływowe narażone są na stałą kumulację zanieczyszczeń. Na skutek nadmiernego dopływu biogenów ulegają przyspieszonemu procesowi eutrofizacji, co prowadzi do zarastania tych małych zbiorników wodnych. Zagrożenie to nasila się w okresie wegetacyjnym ze względu na stosowanie nawozów sztucznych i naturalnych oraz chemicznych środków ochrony roślin.

- Odpady

Odpady stanowią jedno z najpoważniejszych zagrożeń środowiska przyrodniczego zwłaszcza w przypadku nieprawidłowego składowania i niewłaściwej rekultywacji. Składowiska odpadów należą do obiektów mających znaczący wpływ na środowisko.

Zagrożeniem środowiska glebowego i wodnego jest niezrekultywowane nieczynne składowisko w Smolecinie. Obiekt ten o powierzchni 4,2 ha nie posiada uszczelnionego podłoża, drenażu odcieków, urządzeń odgazowania, gdzie prowadzi się monitoring.

- Obiekty i instalacje uciążliwe dla otoczenia, mające istotny wpływ na stan środowiska, potencjalne źródła nadzwyczajnych zagrożeń.
  - Baza paliw płynnych DUO w Stobnie. Na terenie bazy w ośmiu naziemnych zbiornikach o ogólnej pojemności 15 000 Mg magazynowane jest paliwo silnikowe. Baza jest nowoczesnym obiektem, spełniającym wymagania przepisów ochrony środowiska.
  - Zachodniopomorskie Centrum Hurtowe ROLHURT w Przeclawiu Firma wytwarza odpady niebezpieczne.
  - Zakład galwanizacyjny w Warzemicach.
  - drogi o dużym natężeniu ruchu pojazdów samochodowych: autostrada A 6 Szczecin - Kołbaskowo i droga nr 13 Szczecin - przejście graniczne w Rosówku. Są to źródła liniowej emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych oraz hałasu i wibracji.
  - napowietrzna linia elektroenergetyczna 220 KV relacji Krajnik - Glinki
- Ze względu na emisję pól elektroenergetycznych w strefie ochronnej wzdłuż tej linii wyklucza się zagospodarowanie terenu na cele stałego przebywania ludzi.

4.8. Wymogi ochrony środowiska przyrodniczego w gminie Kołbaskowo

Obszary chronione ustanowione na podstawie przepisów szczególnych dotyczących zasobów przyrodniczych i walorów krajobrazowych, reprezentują w gm. Kołbaskowo kilka form ochrony i łącznie zajmują znaczną powierzchnię. Są to formy ochrony wprowadzone na podstawie ustaw:

- ochronie przyrody: rezerwaty przyrody, park krajobrazowy, obszar NATURA 2000, obszary ochrony gatunkowej, pomniki przyrody, użytki ekologiczne, obszary ochrony gatunkowej,
- o lasach: lasy ochronne,
- o ochronie dóbr kultury: parki zabytkowe, cmentarze zabytkowe,
- Prawo wodne - strefy ochronne ujęcia wody powierzchniowej.

Różne formy ochrony środowiska przyrodniczego pokrywają znaczny obszar gminy. Obszary chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody zajmują łącznie 4,3 tys. ha, tj. 41% powierzchni gminy i pod tym względem gm. Kołbaskowo znacznie wyróżnia się na tle woj. zachodniopomorskiego.

Obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody:

W granicach gminy Kołbaskowo znajduje się 5 obszarów objętych wyszczególnionymi poniżej formami ochrony przyrody. W nawiasie podano symbole, którymi oznaczono te obszary na mapie:

a) rezerваты przyrody (R 1-III):

Rezerwat faunistyczny „Kurowskie Błota”

Rezerwat utworzony został Zarządzeniem Nr 166 Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 20.10.1965 r. (MP Nr 64, poz. 356 z 1965 r.) na obszarze lasu o powierzchni 30,63 ha oznaczonego obecnie oddz. leśnymi 419 i 420a (na północ od kanału przecinającego ten oddział) w Leśnictwie Podjuchy, obrębu Rozdoły Nadleśnictwa Gryfino.

Dla rezerwatu obowiązuje: Rozporządzenie Nr 47/2008 Woj. Zach. z dnia 14.11.2008 r. zmieniające rozporządzenia w sprawie rezerwatów przyrody oraz Plan ochrony zatwierdzony. Rezerwat stanowi las olchowy położony w północnej części Międzyodrza, poprzecinany kanałami, zlokalizowany na terenie oddziałów leśnych 419 i 420a Nadleśnictwo Gryfino. Powierzchnia rezerwatu wynosi 98,43 ha. Teren rezerwatu stanowi w całości własność Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych Nadleśnictwa Gryfino.

Rezerwat „Kurowskie Błota” utworzony został w celu ochrony miejsc lęgowych kormoranów i czapli siwych oraz innych ptaków gnieźdzących się na tym terenie.

Rezerwat znajduje się na Wyspie Wielkie Bagno Kurowskie leżącej na Międzyodrzu, w północnej części Parku Krajobrazowego Dolina Dolnej Odry. Jest to fragment podmokłego kompleksu leśnego z wykształconymi olsami i łąkami przykorytowymi. Drzewostan buduje głównie olsza, miejscami jesion. Znajduje się tu kilka gatunków roślin rzadkich i ginących. Z ptaków chronionych strefowo bytuje tu bielik a z innych chronionych gatunków m. in. kormoran czarny, myszołów, pustułka, krogulec. Kolonia czapli siwej liczy tu ok. 600 par.

Rezerwat nie posiada otuliny ani planu ochrony. Na obszarze rezerwatu „Kurowskie Błota” obowiązują zakazy określone w Rozporządzeniu Nr 24/2002 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30.08.2002 r. (Dz. U. Województwa Zachodniopomorskiego Nr 62, poz. 1373 z 2002 r.) -załącznik 1.

Rezerwat florystyczny „Kanał Kwiatowy”

Rezerwat utworzony został Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 10.11.1976 r. (MP Nr 42, poz. 206 z 1976 r.). Dla rezerwatu przyrody obowiązuje Rozporządzenie Nr 81/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 27.11.2007 r.). Rezerwat o łącznej powierzchni 3,00 ha, obejmuje akwen wodny z przylegającymi terenami lądowymi, położony w obrębie ewidencyjnym Międzyodrze.

Celem ochrony jest zachowanie stanowisk rzadkich gatunków roślin wodnych i bagiennych, w tym m. in. paproci wodnej – salwinii pływającej i grzybieńczyka wodnego.

Rezerwat „Kanał Kwiatowy” utworzony został na części jednego ze starorzeczy Odry na obszarze Międzyodrza w północnej części Parku Krajobrazowego Dolina Dolnej Odry, na północ od autostrady A6 Kołbaskowo-Szczecin.

Na obszarze rezerwatu występują jeszcze inne rzadkie i chronione gatunki jak: arcydzięgiel nadbrzeżny, grzybień biały, osoka aloesowata. W przybrzeżnej części rezerwatu żyją kolonie gąbki słodkowodnej.

Rezerwat krajobrazowy „Wzgórze Widokowe nad Międzyodrzem”

Rezerwat utworzony został Zarządzeniem nr 158 Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 23.01.1973 r. (MP Nr 5, poz. 38 z 1973 r.) na obszarze nieużytków leśnych na powierzchni 4,19 ha, w oddz. leśnych oznaczonych obecnie 424 a, b, w Leśnictwie Podjuchy obrębu Rozdoły Nadleśnictwa Gryfino.

Dla rezerwatu przyrody obowiązuje Rozporządzenie Nr 12 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 9 lipca 2002 r. oraz Plan ochrony zatwierdzony na lata 2002-2021. Zlokalizowany jest na terenie Nadleśnictwa Gryfino w Leśnictwie Podjuchy, Obrębu Rozdoły, w oddziale leśnym 424a i 424b. Powierzchnia rezerwatu wynosi 4,19 ha, z czego na powierzchnię leśną przypada 1,91 ha, na nieleśną zaś 2,28 ha. Bezpośredni zarząd nad gruntami rezerwatu sprawuje Nadleśnictwo Gryfino.

Rezerwat utworzono w celu zachowania wzgórze stanowiącego fragment wysokiego brzegu doliny Odry w jej dolnym biegu o szczególnych cechach geomorfologicznych i geobotanicznych.

Rezerwat „Wzgórze Widokowe nad Międzyodrzem” położony jest na zachodnim brzegu Odry Zachodniej, na południe od autostrady A6 Kołbaskowo - Szczecin.

Rezerwat stanowi stożkowate wzniesienie o wysokości 35 m n.p.m. Na wierzcholinie i stokach oraz dnie suchej dolinki wykształciły się zbiorowiska muraw i zarośli kserotermicznych będące głównym celem ochrony, oraz zbiorowiska leśne. W murawach ciepłolubnych z roślin chronionych występują tu: ostnica włosowata i goździki a z roślin rzadkich i ginących pięciornik piaskowy, tymotka, kłosownica pierzasta. Z ptaków chronionych gnieźdzą się tu liczne pary ptaków śpiewających.

Rezerwat „Wzgórze Widokowe nad Międzyodrzem” jest rezerwatem częściowym, nie posiada otuliny. Rozporządzeniem Nr 12/2002 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 9.07.2002 r. (Dz. U. Województwa Zachodniopomorskiego Nr 52, poz. 1125 z 2002 r.) ustanowiony został plan ochrony dla powyższego rezerwatu (załącznik 2). Plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Wzgórze Widokowe nad Międzyodrzem” zawiera m. in. program działań ochronnych na terenie rezerwatu z uwzględnieniem potencjalnych zagrożeń dla rezerwatu, obszary i sposoby udostępniania rezerwatu, ustalenia zapisów do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i do Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Gryfino.

Na obszarze rezerwatu obowiązują zakazy określone w Rozporządzeniu Nr 24/2002 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 30.08.2002 r. (Dz.U. Województwa Zachodniopomorskiego Nr 62, poz. 1373 z 2002 r.).

Park Krajobrazowy Dolina Dolnej Odry

Park Krajobrazowy Dolina Dolnej Odry powołany został Rozporządzeniem Nr 4/93 Wojewody Szczecińskiego z dnia 1.04.1993 r. (Dz. U. Województwa Szczecińskiego Nr 4, poz. 50 z 1993 r.) na powierzchni 5632 ha i obejmował część obszaru Międzyodrza w granicach gmin Gryfino, Kołbaskowo i Widuchowa. Rozporządzenie określa obszar Parku jako „tereny koncentracji walorów przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych i estetycznych o randze ponadregionalnej”. Otulina Parku, zabezpieczająca Park przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych, obejmowała obszar o powierzchni 18400 ha, w granicach wyżej wymienionych gmin i miasta Szczecina. Po zmianach dokonanych w 1996 r., powierzchnia Parku wzrosła do 6009 ha, a otulina została

zmniejszona do 1140 ha. Przyrost powierzchni Parku miał miejsce na obszarze gm. Kołbaskowo a zmniejszenie otuliny nastąpiło we wszystkich 4 gminach.

Dla Parku obowiązującym aktem prawnym jest Rozporządzenie Nr 9/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 25 maja 2005 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Dolina Dolnej Odry.

Powierzchnia Parku Krajobrazowego Dolina Dolnej Odry na obszarze gminy Kołbaskowo wynosi 11,5 km², co stanowi 19,2% ogólnej powierzchni Parku i 11% powierzchni gminy. W granicach gm. Kołbaskowo Park obejmuje jej północno-wschodnią część znajdującą się na obszarze Międzyodrza.

Park Krajobrazowy Dolina Dolnej Odry obejmuje fragment doliny Odry zwanej także Międzyodrzem, z bardzo dobrze zachowanymi zespołami naturalnej roślinności, charakterystycznej dla mało przekształconych dolin dużych rzek, będącym miejscem występowania gatunków roślin i zwierząt uznanych za ginące i zagrożone wyginięciem. Obszar Parku pocięty jest licznymi kanałami i starorzeczami, nieznacznie wyniesiony nad poziom morza, od lat pełni rolę zbiornika retencyjnego dla odrzańskich wód powodziowych. Teren ten to jedno z największych w Europie Środkowej i Zachodniej torfowisko niskie z przyrodą niespotykaną już w dolinach innych, wielkich rzek. Jeszcze pół wieku temu obszar ten był wykorzystywany gospodarczo jako pastwiska i kośne łąki. Jednakże wskutek zaniechania tych czynności uległ przekształceniu, w znacznej mierze pokrywając się trzcinowiskami i turzycowiskami. Towarzyszą im zarośla krzewów wierzby, łągi wierzbowo-topolowe i olsy.

W obrębie Parku wyróżnia się szereg rzadkich zbiorowisk oraz gatunków flory. Wśród nich są mechowiska oraz nadrzeczne łągi, występujące tu licznie, jak mało gdzie indziej w kraju. Spośród gatunków rzadkich ginących i zagrożonych wyginięciem, na obszarze Parku mają swoje siedlisko pływacze zwyczajne, salwinia pływająca, kilka odmian storczyków.

Wody tworzą tu bardzo różnorodne siedliska (różna głębokość i prędkość przepływu) wykorzystywane przez faunę związaną ze środowiskiem wodnym i wodno-błotnym. Najliczniej reprezentowaną gromadą kręgowców są ptaki, które tu bytują na stałe lub okresowo. Międzyodrze dla części z nich np. dla kaczek i gęsi, stanowi miejsce odpoczynku i żerowania na szlaku corocznych przelotów. Z kolei dla żurawi jest to jedno z najważniejszych w tej części Europy miejsc noclegowych. Z rzadkich, zagrożonych i chronionych ptaków bytują tu m. in. bielik, kania ruda, kania czarna, błotniak oraz zagrożona w skali światowej wodniczka.

Park jest udostępniony dla turystyki (kajakarstwo, łódzie wiosłowe, wędkarstwo, podpatrywanie przyrody).

Dla Parku Krajobrazowego Dolina Dolnej Odry sporządzany jest aktualnie plan ochrony, który to dokument zawierać będzie identyfikację i oceną zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby ich eliminacji lub minimalizacji, program działań ochronnych na obszarze ochrony ścisłej, częściowej i krajobrazowej oraz ustalenia do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru objętego planem ochrony.

b) Pomnik Przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody ożywionej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród

innych tworów, okazałych rozmiarów drzew, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie. Na terenie gminy Kołbaskowo istnieje jeden pomnik przyrody dąb szypułkowy „Dąb Zbójnicki”, o obwodzie pnia 510 cm. (Rozporządzenie Nr 120/2006 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 8 listopada 2006 r.)

c) Obszar Natura 2000

W granicach gminy Kołbaskowo znajduje się fragment obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (OSO) pod nazwą Dolina Dolnej Odry (kod obszaru PLB 320003) wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U. Nr 229, poz. 2313 z 2004 r.), oraz specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 „Dolna Odra” PLH 320037, wyznaczony na podstawie Decyzji Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmującej na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG (dokument nr C(2008) 8039) (2009). Obszary Natura 2000 podlegają ochronie na podstawie Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody – Dz.U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 z późniejszymi zmianami).

W granicach obszarów Natura 2000 i w ich sąsiedztwie nie mogą być podejmowane działania sprzeczne z Art. 33.1 Ustawy z dnia 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity – Dz.U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 z późniejszymi zmianami).

Art. 33.1. Zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- 1) pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub
- 2) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- 3) pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty, znajdujących się na liście, o której mowa w art. 27 ust. 3, pkt. 1, do czasu zatwierdzenia przez Komisję Europejską jako obszary mające znaczenie dla Wspólnoty i wyznaczenia ich jako specjalne obszary ochrony siedlisk.

3. Projekty polityk, strategii, planów i programów oraz zmian do takich dokumentów, a także planowane przedsięwzięcia, które mogą znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, a które nie są bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub obszarów, o których mowa w ust. 2, lub nie wynikają z tej ochrony, wymagają przeprowadzenia odpowiedniej oceny oddziaływania na zasadach określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Dolina Dolnej Odry” PLB320003.

Dla obszaru Natura 2000 obowiązuje:

- 1) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. 229, poz. 2313),

- 2) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. z 2008 r., poz. 1226),
- 3) Dla obszaru Natura został wykonany Standardowy Formularz Danych, zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska.

OSO Dolina Dolnej Odry wyznaczony został w woj. zachodniopomorskim i lubuskim na łącznym obszarze 54 447,9 ha, na długości ok. 150 km od gm. Kostrzyn na południu po gm. Goleniów na północy.

Celem wyznaczenia OSO Dolina Dolnej Odry jest ochrona populacji dziko występujących ptaków oraz utrzymanie ich siedlisk w niepogorszonym stanie.

OSO Dolina Dolnej Odry jest ostoją ptasią o randze europejskiej E 06. Występują tu co najmniej 34 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej UE, 14 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Jest to ważny obszar szczególnie dla ptaków wodno-błotnych w okresie lęgowym, wędrownym i zimowiskowym.

W granicach gminy Kołbaskowo OSO Dolina Dolnej Odry obejmuje 4347,5 ha, tj. 41% powierzchni gminy i 8% ogólnej powierzchni OSO. W granicach tego obszaru znajduje się dolina Odry, w tym Park Krajobrazowy Dolina Dolnej Odry z rezerwatami przyrody „Kurowskie Błota” i „Kanał Kwiatowy” oraz południowa część wysoczyzny rozciągająca się pomiędzy autostradą A6 Kołbaskowo - Szczecin i drogą nr 13 Szczecin - Rosówko, z rezerwatem przyrody „Wzgórze Widokowe nad Międzyodrzem”.

W okresie lęgowym Obszar zasiedla około 10% populacji krajowej (C6) podróżniczka (PCK) i czapli siwej, powyżej 2% populacji krajowej bielika (PCK), kani czarnej (PCK), kani rudej (PCK), krakwy, rybitwy biało czelnej (PCK) i rybitwy czarnej, co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: batalion (PCK), bąk (PCK), błotniak łąkowy, błotniak stawowy, błotniak zbożowy (PCK), gąsiorek, kropiatka, puchacz (PCK), rybołów (PCK), sowa błotna (PCK), trzmielojad; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występują: derkacz, jarzębiatka, wodniczka (PCK) i zielonka, zimorodek i żuraw; w stosunkowo niskim zagęszczeniu występują: bączek (PCK) i orlik krzykliwy (PCK).

W okresie wędrowek występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrownego (C2 i C3) następujących gatunków ptaków: bielaczek, czernica, gęgawa, gęś białoczarna, gęś zbożowa, głowienka, krakwa i nurogęś; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występują: cyraneczka (do 3.000 osobn.), krzyżówka (5.000-6.000 osobn.), gągoł (do 3.500 osobn.) batalion (do 2.200 osobn.), łączak (do 1.500 osobn.) czajka (do 5.000 osobn.), biegus zmienny (do 8.000 osobn.), rybitwa białoskrzydła (do 300 osobn.) i łabędź niemy (do 1.000 osobn.); ptaki wodno-błotne występują w koncentracjach > 2.000 osobn. (C4); na jesiennym zlotowisku zbiera się do 9.000 żurawi (C5).

W okresie zimy występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrownego (C2 i C3) następujących gatunków ptaków: bielaczek, bielik, czernica, gęś zbożowa, głowienka, nurogęś; powyżej 1% populacji zimującej w Polsce (C2) – łabędź krzykliwy; w stosunkowo wysokiej liczebności (C7) występują: łabędź krzykliwy, gęgawa, gągoł, gęś białoczarna, łąska i kormoran; ptaki wodno-błotne występują w koncentracjach . 2.000 osobn. (C4).

Najcenniejsze tereny obszaru Doliny Odry wraz z niemieckim Parkiem Narodowym Dolina Dolnej Odry w ustaleniach polsko-niemieckich mają tworzyć w przyszłości jeden transgraniczny obszar chroniony – Międzynarodowy Park Dolina Dolnej Odry.

Dla obszaru specjalnej ochrony pn.: „Operaty szczegółowe wraz z projektem planu ochrony dla Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000, Dolina Dolnej Odry PLB320003 w województwie zachodniopomorskim”. Zawiera on m.in. ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz określa sposoby eliminacji lub ograniczenia tych zagrożeń i ich skutków, określa warunki zachowania lub przywrócenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt oraz zawiera wykaz zadań ochronnych.

Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 „Dolna Odra” PLH320037.

W granicach gminy Kołbaskowo znajduje się fragment specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 „Dolna Odra” PLH320037. Granica tego obszaru Natura 2000 pokrywa się z granicą obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Dolina Dolnej Odry” PLB320003. W związku z tym w gminie zajmują one te same powierzchnie.

Dla obszaru Natura 2000 obowiązującym aktem prawnym jest Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG (dokument nr C(2008) 8039) (2009).

Dla obszaru Natura 2000 został opracowany Standardowy Formularz Danych.

W granicach obszaru Natura 2000 ochronie podlegają:

- siedliska z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej,
- gatunki, których dotyczy Artykuł 4 Dyrektywy Rady 79/409/EWG i gatunki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, Dolina Odry (z dwoma głównymi kanałami: Wschodnią Odrą i Zachodnią Odrą), rozciągająca się na przestrzeni ok. 90 km, stanowi mozaikę obejmującą: tereny podmokłe z torfowiskami i łąkami zalewanymi wiosną, lasy olszowe i łęgowe, starorzecza, liczne odnogi rzeki i wysepki.

Odra jest rzeką swobodnie płynącą (według terminologii hydrotechników). Duży udział w obszarze mają naturalne tereny zalewowe. Ostoja obejmuje również fragmenty strefy krawędziowej Doliny Odry z płacami roślinności sucholubnej, w tym z murawami kserotermicznymi oraz lasami. Tereny otaczające ostoję są użytkowane rolniczo. Gospodarka łąkowa oraz wypas bydła są też prowadzone na niewielkim fragmencie obszaru. W okolicach ostoi zlokalizowane są liczne zakłady przemysłowe.

Dobrze zachowane siedliska, w tym 14 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Liczne rzadkie i zagrożone gatunki zwierząt, w tym 17 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Międzyodrze, tzn. wyspa torfowa położona pomiędzy Odrą Wschodnią i Odrą Zachodnią to obszar największego w Europie torfowiska fluwiogenicznego o miąższości do 10 m, poprzecinanego siecią kanałów, starorzeczy, rowów i rozlewisk o długości łącznej ok. 200 km. W tych szczególnych warunkach, przy bardzo ograniczonym gospodarowaniu wykształciła się tu charakterystyczna szata roślinna i osiedliły liczne gatunki zwierząt. W kanałach Międzyodrza występuje m. in. salwinia pływająca *Salvinia natans* i grzybieńczyk wodny *Nymphoides peltata* (gatunki zagrożone w Polsce).

Rezerwat Bielinek znajdujący się na zboczach doliny to słynne stanowisko gatunków kserotermicznych i jedyne stanowisko w Polsce świetlistej dąbrowy z okazami dębu

omszonego *Quercus pubescens* o szerokich i nisko rozgałęzionych koronach. Ważna ostoja ptasia o randze europejskiej E006, zwłaszcza dla migrujących i zimujących gatunków ptaków wodno-błotnych. Szczególną rolę odgrywa tzw. Rozlewisko Kostrzyneckie, użytek ekologiczny w obrębie Cedyńskiego PK - miejsce zimowania i odpoczynku dla kilkudziesięciu tysięcy różnych gatunków ptaków.

d) użytek ekologiczny

Zgodnie z Art. 42 Ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (tekst jednolity - Dz.U. z 2009 r. Nr 151 poz. 1220 z późn. zmianami), użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Ustawa o ochronie przyrody dopuszcza powoływanie użytków ekologicznych zarówno przez wojewodę jak i przez gminy, które mogą dzięki temu, kierując się troską o zachowanie największych wartości na obszarze swego administrowania, skutecznie zadbać o zachowanie cennych przyrodniczo obiektów. Uwzględnienie użytków ekologicznych w planach zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkiem ustawowym. Wiążą się z tym określone następstwa nakazujące planistom dostosowanie swoich projektów do wymogów przepisów dotyczących ochrony przyrody.

W granicach gminy Kołbaskowo znajdują się dwa powołane użytki ekologiczne:

- 1) „Trawiasta Dolina” na podstawie Uchwały Nr XXXI/416/06 Rady Gminy Kołbaskowo z dnia 20.02.2006 r. (Dz. Urz. Województwa Zachodniopomorskiego nr 49 poz. 912). Użytek utworzony w celu ochrony płatów zbiorowisk roślinności kserotermicznej, wybitnie sucholubnej. Na terenie użytku występuje 50 gatunków kserotermicznych. Zarządcą użytku ekologicznego jest Nadleśnictwo Gryfino.
- 2) „Ptasia Łąka” na podstawie Uchwały Nr XXXI/415/06 Rady Gminy Kołbaskowo z dnia 20.02.2006 r. (Dz. Urz. Województwa Zachodniopomorskiego nr 49 poz. 912). Użytek został utworzony w celu ochrony siedlisk ptaków związanych z siedliskami wodno-błotnymi i łąkowymi. Fragment terenu o charakterze pastwiskowo-łąkowym porośnięty obecnie roślinnością krzewiastą i łąkową. Zarządcą użytku ekologicznego jest Nadleśnictwo Gryfino.

e) obszary ochrony gatunkowej zwierząt

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska (Dz.U. Nr 130, poz. 1456 z roku 2001) dla pewnej grupy zwierząt ustalane są granice miejsc rozrodu i regularnego przebywania oraz terminy ochrony tych miejsc. W granicach gminy Kołbaskowo, zgodnie z zapisem art. 52 ustawy o ochronie przyrody, została wyznaczona strefa ochronna obejmująca stanowisko – miejsce rozrodu i stałego przebywania bielika, kani czarnej i kani rudej, zlokalizowana na Międzyodrze.

W strefach ochrony miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt gatunków chronionych, zabrania się przebywania osób nieupoważnionych, wycinania drzew lub krzewów bez zgody wojewody, dokonywania zmian stosunków wodnych, jeśli nie jest to

związane z potrzebą ochrony poszczególnych gatunków, wznoszenia obiektów, urządzeń i instalacji.

Do dziko występujących zwierząt objętych ochroną ścisłą należy również bocian biały. Gniazda bociana białego (zasiedlane) znajdują się w 9 miejscowościach: Barnisław, Będargowo, Bobolin, Kamieniec, Karwowo, Siadło Górne, Smolęcín, Stobno (po 1 gnieździe), Warzymice (2 gniazda na jednym drzewie).

5. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.

5.1. Obszary chronione na podstawie ustawy o lasach

Lasy ochronne

W Planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Gryfino sporządzonym na lata 1997-2006 cały kompleks leśny obrębu Rozdoły na obszarze gm. Kołbaskowo posiada status lasów szczególnie chronionych, zwanych lasami ochronnymi. Lasy ochronne wyznaczone zostały ze względu na pełnione funkcje przyrodnicze, ekologiczne i społeczne. Funkcje ochronne lasu zróżnicowane są na obszarze gminy następująco:

- lasy Nadleśnictwa Gryfino na Międzyodrze
  - lasy glebochronne, lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej, lasy położone w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców
- lasy Nadleśnictwa Gryfino nad Odrą Zachodnią w paśmie Pargowo - Kurów oraz koło Kamieńca i Kołbaskowa
  - lasy glebochronne, lasy położone w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców.

Według Rozporządzenia MOŚ, ZNiL z dnia 25.08.1992 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej, w lasach ochronnych prowadzi się gospodarkę leśną w sposób zapewniający ciągłe spełnianie przez nie celów, do których zostały wydzielone, w szczególności poprzez:

- zachowanie trwałości lasów w drodze dbałości o stan zdrowotny i sanitarny lasów, preferowanie naturalnego odnowienia lasu, ograniczanie regulacji stosunków wodnych do prac uzasadnionych potrzebami odnowienia lasu oraz użytkowania sąsiadujących z lasami ochronnymi gruntów nieleśnych,
- ograniczanie trwałego odwadniania bagien śródleśnych zagospodarowanie i ochronę lasów w drodze kształtowania struktury gatunkowej i przestrzennej lasu zgodnie z warunkami siedliskowymi w kierunku powiększania różnorodności biologicznej i zwiększania odporności lasu na czynniki destrukcyjne, stosowania indywidualnych sposobów zagospodarowania i ochrony poszczególnych drzewostanów, ograniczenia w cięciach i stosowania zrębów zupełnych.

5.2. Obszary chronione na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

- Obiekty wpisane do rejestru zabytków,
- Obiekty ujęte, w gminnej ewidencji zabytków (GEZ),

- Obiekty, obszary (strefy) objęte ochroną na mocy ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,

6. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków, krajobraz kulturowy.

6.1. Waloryzacja elementów krajobrazu historyczno - kulturowego.

Strefy ochrony konserwatorskiej

B - strefa ochrony konserwatorskiej układów przestrzennych zespołów zabudowy

K - strefa ochrony krajobrazu, zespołów zieleni komponowanej

E - strefa ochrony ekspozycji

Wykaz wsi, w których wyznaczono strefy ochrony

B	K	E
Kamieniec	Będargowo	Będargowo
Kołbaskowo	Kamieniec	Kamieniec
Ostoja	Karwowo	Stobno
Przylep	Kołbaskowo	
Siadło Górne	Kurów	
Smolęcín	Moczyły	
	Pargowo	
	Przeclaw	
	Siadło Górne	
	Smolęcín	
	Stobno	
	Ustowo	

Strefy ochrony konserwatorskiej, B, E, K w poszczególnych miejscowościach zostały szczegółowiej określone w analizie krajobrazu na potrzeby studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego tj. Studium ruralistycznym (skrótowe) gminy Kołbaskowo wykonanym przez Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie (1999 r.). Ww. studium ruralistycznym, stanowiącym materiał wejściowy, przedstawiono zasoby zabytkowe gminy.

Zasady ochrony konserwatorskiej:

Strefa „B” - ochrony układów przestrzennych i zespołów zabudowy lub ich części w obrębie których zachowało się historyczne rozplanowanie i zabudowa o regionalnych lub lokalnych wartościach kulturowych, o niewielkim stopniu zdegradowania, których stan zachowania pozwala na przeprowadzenie działań konserwatorsko - rewaloryzacyjnych.

Ochronie podlega:

- rozplanowanie i przekroje ulic i placów wraz z ich nawierzchniami (m.in. zachowanymi historycznymi nawierzchniami),

- linie zabudowy i jej rozplanowanie (usytuowanie budynku mieszkalnego, obiektów gospodarczych),
- formy architektoniczne zabudowy mieszkalnej i gospodarczej (w tym gabaryty wysokościowe, formy dachów, tradycyjnie stosowany materiał budowlany),
- mała architektura: ogrodzenia, latarnie i inne,
- zieleń komponowana w postaci alejowych lub szpalerowych obsadzeń ulic i in.

Warunki ochrony:

ustalenie w planach miejscowych i decyzjach o warunkach zabudowy zasad zagospodarowania gwarantujących utrzymanie zabytkowych walorów układów, w tym:

- zachowanie, konserwacja i rewaloryzacja zasadniczych ww. elementów zagospodarowania wsi,
- usunięcie lub przebudowa obiektów kolidujących z historycznym układem i lokalną architekturą,
- dostosowanie nowych obiektów do historycznej kompozycji przestrzennej i architektury dominującej w miejscowości; w przypadku budowy nowych obiektów w obrębie strefy należy nawiązywać do form i gabarytów zabudowy tradycyjnie występującej we wsi,

Strefa „E” - ochrony ekspozycji historycznego zespołu lub jego dominant/dominantny, obejmująca tereny umożliwiające widok na panoramy i dominanty z ustalonych kierunków widokowych.

Ochronie podlega:

- teren stanowiący zabezpieczenie widoku na zabytek

Warunki ochrony:

ustalenie w planach miejscowych i decyzjach o warunkach zabudowy zasad zagospodarowania gwarantujących ekspozycję określonego obiektu, obszaru, w tym:

- wyłączenie terenu spod zabudowy zakłócającej wgląd na zabytkowy obiekt w przypadku planowanej lokalizacji obiektów kubaturowych lub liniowych wymagane opracowanie studium ekspozycji,

Strefa „K” - ochrony krajobrazu związanego z historycznym układem przestrzennym lub występująca autonomicznie, jako wartościowy krajobraz ukształtowany w wyniku działalności człowieka np. parki, cmentarze, obsadzenia ulic i traktów.

Ochronie podlega:

- historyczna granica założeń zieleni komponowanej,
- rozplanowanie i skład gatunkowy zieleni,
- rozplanowanie dróg i ścieżek,
- układ kwater cmentarnych,
- mała architektura, tj. ogrodzenia, bramy, i inne,
- zabytki sepulkralne (nagrobki, ogrodzenia grobów, i in. elementy urządzenia cmentarzy)

Warunki ochrony:

ustalenie w planach miejscowych i decyzjach o warunkach zabudowy zasad zagospodarowania gwarantujących utrzymanie zabytkowych walorów obszaru, w tym:

- zachowanie, konserwacja i rewaloryzacja ww. elementów zagospodarowania założeń zieleni,
- wyłączenie spod zabudowy terenów parków i cmentarzy, z dopuszczeniem zabudowy w miejscu zniszczonych obiektów lub w miejscu uzgodnionym ze służbami ochrony zabytków na podstawie projektu rewaloryzacji parku,
- oznakowanie cmentarzy, jako historycznego miejsca pochówków,
- ewentualne przeniesienie zagrożonych zabytków sepulkralnych do lapidarium,

Obiekty objęte ochroną konserwatorską

Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

- Barnisław
  - kościół p.w. Św. Stanisława Kostki wpisany do rejestru zabytków pod nr 499,
- Będargowo
  - kościół p.w. NMP Wspomożycielki Wiernych wpisany do rejestru zabytków pod nr 504,
- Bobolin
  - kościół p.w. MB Nieustającej Pomocy wpisany do rejestru zabytków pod nr 513,
  - cmentarz przykościelny wpisany do rejestru zabytków pod nr 513,
  - rządcówka wpisana do rejestru zabytków pod nr 522,
- Kamieniec
  - kościół Bożego Ciała wpisany do rejestru zabytków pod nr 496,
- Karwowo
  - kościół (ruina) wpisany do rejestru zabytków pod nr 514,
  - cmentarz przykościelny wpisany do rejestru zabytków pod nr 514,
- Kołbaskowo
  - kościół Św. Trójcy wpisany do rejestru zabytków pod nr 483,
- Kurów
  - park dworski wpisany do rejestru zabytków pod nr 330,
  - cmentarz przykościelny wpisany do rejestru zabytków pod nr 330,
- Moczyły
  - kościół (ruina) wpisany do rejestru zabytków pod nr 515,
  - cmentarz przykościelny wpisany do rejestru zabytków pod nr 515
- Ostoja
  - park dworski wpisany do rejestru zabytków pod nr 535,
  - dwór wpisany do rejestru zabytków pod nr 535,
- Pargowo
  - kościół (ruina) wpisany do rejestru zabytków pod nr 516,
  - cmentarz przykościelny wpisany do rejestru zabytków pod nr 516,
- Przylep
  - park dworski wpisany do rejestru zabytków pod nr 538,
- Rajkowo
  - park dworski wpisany do rejestru zabytków pod nr 520,
  - dwór w Rajkowie nr rej. 520
- Siadło Górne
  - kościół do skreślenia z rejestru zabytków, nr 148,

- Smoleńcin
  - kościół (ruina) wpisany do rejestru zabytków pod nr 517,
  - cmentarz przykościelny wpisany do rejestru zabytków pod nr 517,
- Stobno
  - kościół p.w. MB Fatimskiej wpisany do rejestru zabytków pod nr 502,
- Warzymice
  - kościół (ruina) - fundamenty wpisany do rejestru zabytków pod nr 91,

Warunki ochrony:

- trwałe zachowanie obiektu wpisanego do rejestru zabytków;
- utrzymanie otoczenia obiektu zabytkowego zgodnie z historycznym zagospodarowaniem (np. cmentarza w otoczeniu kościoła);
- wszelkie działania dotyczące zabytku wymagają zezwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków zgodnie z odpowiednimi przepisami.

Zabytki nieruchome ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków (wchodzącej w skład gminnej ewidencji zabytków¹):

- Barnisław
  - cmentarz przykościelny z murem, północna i wschodnia brama w murze cmentarza, zespół folwarczny,
- Będargowo
  - dwór, cmentarz komunalny I, cmentarz przykościelny z ogrodzeniem II, dzwonnica,
- Bobolin
  - dwór, cmentarz przykościelny II, zespół folwarczny,
- Kamieniec
  - dwór, cmentarz przykościelny z ogrodzeniem I, cmentarz II, cmentarz III, zespół folwarczny, stajnia (2) – Kamieniec 29,
- Kołbaskowo
  - cmentarz komunalny I, cmentarz przykościelny z ogrodzeniem II,
- Kurów
  - cmentarz I, cmentarz II, zespół folwarczny,
- Moczyły
  - cmentarz,
- Ostoja
  - zespół folwarczny,
- Pargowo
  - cmentarz II, kościół, park dworski, zespół folwarczny, stajnia (2) w zespole folwarcznym,
- Przeclaw
  - cmentarz, zespół folwarczny, obora (1) w zespole folwarcznym – Przeclaw 3,
- Przylep
  - dwór, zespół folwarczny – Przylep 6,
- Rajkowo

---

¹ Gmina Kołbaskowo dotychczas nie sporządziła gminnej ewidencji zabytków. W GEZ ujmuje się obiekty znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków (prowadzonej przez wcz) oraz inne wskazane przez Wójta.

- zespół folwarczny,
- Siadło Dolne
  - cmentarz, chałupa – Siadło Dolne 5, stodoła – Siadło Dolne 20,
- Siadło Górne
  - cmentarz,
- Smolećcin
  - cmentarz,
- Stobno
  - cmentarz przykościelny z fragmentami muru, cmentarz II, zespół folwarczny,
- Ustowo
  - cmentarz I, cmentarz II, zespół folwarczny, stodoła (8) w zespole folwarczny,
- Warzymice
  - cmentarz przykościelny z fragmentami muru I, cmentarz II.

Obiekty ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków stanowią część składową gminnej ewidencji zabytków. Ich ochronę regulują przepisy dotyczące zabytków ujętych w gminnej ewidencji zabytków.

Lista ww. obiektów wymaga aktualizacji (na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania) i weryfikacji stanu zachowania ich walorów zabytkowych.

Obiekty proponowane do wpisu do rejestru zabytków:

- Barnisław - kamienne ogrodzenie działki kościelnej wraz z dwoma kamiennymi bramkami (2 poł. XV w.),
- Będargowo - cmentarz przykościelny, XIII w. wraz z kamiennym ogrodzeniem,
- Kamieniec - średniowieczny cmentarz przykościelny wraz z kamiennym ogrodzeniem,
- Kołbaskowo - średniowieczny cmentarz z kamiennym ogrodzeniem,
- Pargowo - park dworski pierwotnie tworzący założenie parkowo - pałacowe (dwór nie istnieje)
- Przylep - dwór neoklasycystyczny, 2 poł. XIX w.,
- Stobno - teren cmentarza przykościelnego wraz z zachowanymi fragmentami muru kamiennego, XVI w.,
- Warzymice - cmentarz przykościelny wraz z zachowanymi fragmentami muru kamiennego.

Obiekty chronione ujęte w ewidencji zabytków gminy Kołbaskowo:

- Barnisław
  - kamienne ogrodzenie działki kościelnej wraz z dwoma kamiennymi bramkami (2 poł. XV w.),
- Będargowo
  - cmentarz przykościelny, XIII w. wraz z kamiennym ogrodzeniem,
  - zagroda nr 27: budynek mieszkalny, mur. (2 poł. XIX w.) wraz z budynkiem inwentarskim, mur. (poł. XIX w.) wraz z częściowo zachowanym ceglany murem,
  - zagroda nr 28: budynek mieszkalny, mur. (2 poł. XIX w.) wraz z budynkiem inwentarskim, mur. (2 poł. XIX w.),
- Bobolin
  - budynek mieszkalny nr 10, mur., XIX/XX w.,

- budynek gospodarczy nr 10, mur., XIX/XX w.,
- szkoła, obecnie budynek mieszkalny nr 11, mur., XIX w.
- budynek gospodarczy w zespole folwarcznym nr 11, mur., XIX w.
- zieleń wysoka w obrębie zabudowy wiejskiej, 2. poł. XIX w.
- Kamieniec
  - średniowieczny cmentarz przykościelny wraz z kamiennym ogrodzeniem,
  - pałac, mur., XIX w.,
  - ogrodzenia pałacu i folwarku, XIX w.,
  - stajnia z częścią mieszkalną nr 29, 1852r.,
  - stodoła w zagrodzie nr 3, rygl. 4 ćw. XIX w.,
  - stodoła w zagrodzie nr 4, rygl. 4 ćw. XIX w.,
- Karwowo
  - budynek mieszkalny nr 3, XX w.,
  - zagroda nr 4 (budynek gospodarczy i budynek mieszkalny, XIX w.),
  - budynek mieszkalny nr 6, XX w.
  - budynek mieszkalny nr 13, XX w.
- Kołbaskowo
  - średniowieczny cmentarz z kamiennym ogrodzeniem,
  - zagroda nr 83 (działka nr 31) - budynek mieszkalny + budynek inwentarski, XX w.,
  - budynek mieszkalny nr 84 (działka nr 32), obecnie plebania, XX w.
  - budynek mieszkalny (działka nr 38), XX w., wraz z metalowym ogrodzeniem od strony drogi,
- Kurów
  - budynek gospodarczy, obecnie magazyn, 1865r.,
- Moczyły
  - remiza, XIX w.,
- Ostoja
  - budynek inwentarski (stajnia) nr 15, XIX/XX w.,
- Pargowo
  - park podworski
  - stajnia ze spichlerzem nr 1, XIX/XX w.,
- Przeclaw
  - budynek mieszkalny nr 3, obecnie XX w.,
  - obora, XIX/XXw.,
- Przylep
  - dwór neoklasycystyczny, 2 poł. XIX w.,
  - budynek mieszkalny nr 6, XX w.,
- Siadło Górne
  - budynek mieszkalny nr 15, XIX/XX w.,
- Siadło Dolne
  - stodoła nr 20, początek XX w.,
  - budynek mieszkalny nr 24
  - chałupa nr 25, XIX w.
- Smolęcín
  - budynek mieszkalny nr 2, mur., XXw.,
  - stodoła w nr 2, XIX/XX w.,

- budynek mieszkalny nr 10, XX w.,
- budynek mieszkalny nr 13, XX w.,
- budynek mieszkalny nr 14, XX w.,
- Stobno
  - teren cmentarza przykościelnego wraz z zachowanymi fragmentami muru kamiennego, XVI w.,
  - budynek mieszkalny nr 47, XX w.,
  - budynek mieszkalny nr 48, XX w.,
- Ustowo
  - folwark (obora 1909r., owczarnia + obora 1900r., stodoła XIX w.)
  - budynek mieszkalny nr 8, XX w.,
  - budynek mieszkalny nr 13, XIX/XX w.,
  - budynek mieszkalny nr 34, XX w.,
  - budynek mieszkalny nr 35, XX w.,
  - budynek użyteczności publicznej, obecnie mieszkalny nr 40, XIX w.
- Warzymice
  - cmentarz przykościelny
  - budynek mieszkalny nr 21, XIX/XX w.,
  - budynek mieszkalny nr 24, XIX/XX w.,
  - sala wiejska (świetlica), XX w.

Warunki ochrony obiektów znajdujących się w ewidencji

Poniższe warunki są ogólnymi zasadami. Szczegółowe zasady ochrony i zagospodarowania należy ustalać na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin i mogą być różne dla poszczególnych obiektów i terenów.

Obiekty w ewidencji (ewidencję prowadzi samorząd). Ochronie podlega: forma architektoniczna obiektu (gabaryty wysokościowe, forma dachu i rodzaj pokrycia, kompozycja i wystrój elewacji, forma stolarki okiennej i drzwiowej) Warunki ochrony:

- a) utrzymanie tradycyjnej kompozycji architektonicznej obiektu
- b) opiniowanie przez służby ochrony zabytków działań mających wpływ na wygląd obiektu
- c) opracowanie dokumentacji konserwatorskiej obiektu w przypadku jego rozbiórki

Ponadto ochronę regulują przepisy dotyczące zabytków ujętych w gminnej ewidencji zabytków.

Lista ww. obiektów wymaga aktualizacji (zwłaszcza na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania) i weryfikacji stanu zachowania ich walorów zabytkowych.

6.2. Strefy ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych

Wykaz miejscowości, w których wyznaczono strefy ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych:

- Strefa pełnej ochrony stanowisk archeologicznych (dawniej „W.I”) – oznaczona na mapie studium kolorem czerwonym,
- Strefa ograniczonej ochrony stanowisk archeologicznych (dawniej „W.II” i „W.III” – oznaczona na mapie studium kolorem żółtym.

Strefa pełnej ochrony stanowisk archeologicznych (dawniej „W.I”)	Strefa ograniczonej ochrony stanowisk archeologicznych (dawniej „W.II” i „W.III”)
Kamieniec (1)	Barnisław (55)
Siadło Dolne (1)	Będargowo (75)
	Bobolin 19+2 = (21)
	Kamieniec (51)
	Karwowo (32)
	Kołbaskowo (28)
	Kurów (29)
	Moczyły (28)
	Ostoja (2)
	Pargowo (25)
	Przeclaw (36)
	Przylep 9+3= (12)
	Rosówko (6)
	Siadło Dolne (13)
	Siadło Górne (40)
	Smolecin (45)
	Stobno 38+4= (42)
	Ustowo (34)
	Warzymice (21)

Zasady ochrony archeologicznej:

Strefa pełnej ochrony stanowisk archeologicznych (dawniej „W.I”); obejmuje stanowiska o unikatowych walorach poznawczych, najczęściej w połączeniu z własną formą krajobrazową.

Obowiązuje:

- zakaz wszelkiej działalności inżynierskiej, budowlanej i innej związanej z pracami ziemnymi (np. kopanie studni, melioracji, karczunku, nasadzenia drzew itd.), poza badaniami archeologicznymi oraz pracami zabezpieczającymi zabytek przed zniszczeniem, prowadzonymi na zasadach określonych przepisami szczególnymi dotyczącymi ochrony zabytków,
- zachowanie istniejącego układu topograficznego terenu.

Wśród stanowisk archeologicznych w wykazie dotyczącym całego terenu gminy Kołbaskowo następujące stanowiska są objęte pełną ochroną konserwatorską.

Nr strefy	Miejscowość	Gmina	Nr w miejscowości	Arkusze AZP	Nr na arkuszu AZP
162	Kamieniec	Kołbaskowo	10 [1]	33-04	19
405	Siadło Dolne	Kołbaskowo	1	32-05	4

Strefa ograniczonej ochrony stanowisk archeologicznych (dawniej „W.II” i „W.III”)

Obowiązuje:

- uzgadnianie zamierzeń inwestycyjnych i innych związanych z pracami ziemnymi przez odpowiedni organ do spraw ochrony zabytków,
- przeprowadzanie badań ratunkowych na terenie w granicach strefy, wyprzedzających rozpoczęcie prac ziemnych związanych z realizacją zamierzenia, na zasadach określonych przepisami szczególnymi dotyczącymi ochrony zabytków.

Wykaz stanowisk archeologicznych objętych strefami ochrony konserwatorskiej na terenie gminy Kołbaskowo według numerów stref zamieszczonych na mapach w skali 1:10 000

Nr strefy	Miejscowość	Gmina	Nr w miejscowości	Arkusze AZP	Nr na arkuszu AZP	Położenie według stanu ewidencji w 2013 r.
1	2	3	4	5	6	7
1	Barnisław	Kołbaskowo	1	31-04	77	
2	Barnisław	Kołbaskowo	2	31-04	91	
3	Barnisław	Kołbaskowo	3	31-04	90	
4	Barnisław	Kołbaskowo	4	31-04	80	
5	Barnisław	Kołbaskowo	5	31-04	94	
6	Barnisław	Kołbaskowo	6	31-04	92	
7	Barnisław	Kołbaskowo	7	31-04	93	
8	Barnisław	Kołbaskowo	8	31-04	81	
9	Barnisław	Kołbaskowo	9	31-04	96	
10	Barnisław	Kołbaskowo	11	31-04	95	
11	Barnisław	Kołbaskowo	12	31-04	78	
12	Barnisław	Kołbaskowo	13	31-04	79	
13	Barnisław	Kołbaskowo	14	31-04	84	
14	Barnisław	Kołbaskowo	15	31-04	85	
15	Barnisław	Kołbaskowo	16	31-04	86	
16	Barnisław	Kołbaskowo	17	31-04	83	
17	Barnisław	Kołbaskowo	18	31-04	87	
18	Barnisław	Kołbaskowo	19	31-04	82	
19	Barnisław	Kołbaskowo	20	31-04	88	
20	Barnisław	Kołbaskowo	21	31-04	89	
21	Barnisław	Kołbaskowo	23	32-04	2	
22	Barnisław	Kołbaskowo	24	32-04	3	
23	Barnisław	Kołbaskowo	25	32-04	4	
24	Barnisław	Kołbaskowo	26	32-04	5	

25	Barnisław	Kołbaskowo	27	32-04	6	
26	Barnisław	Kołbaskowo	28	32-04	7	
27	Barnisław	Kołbaskowo	29	32-04	8	
28	Barnisław	Kołbaskowo	30	32-04	9	
29	Barnisław	Kołbaskowo	31	32-04	10	
30	Barnisław	Kołbaskowo	32	32-04	67	
31	Barnisław	Kołbaskowo	33	31-04	193	
32	Barnisław	Kołbaskowo	34	31-04	194	
33	Barnisław	Kołbaskowo	35	31-04	195	
34	Barnisław	Kołbaskowo	36	31-04	196	
35	Barnisław	Kołbaskowo	37	31-04	197	
36	Barnisław	Kołbaskowo	38	31-04	198	
37	Barnisław	Kołbaskowo	39	31-04	199	
38	Barnisław	Kołbaskowo	40	31-04	200	
39	Barnisław	Kołbaskowo	41	31-04	201	
40	Barnisław	Kołbaskowo	42	31-04	202	
41	Barnisław	Kołbaskowo	43	31-04	203	
42	Barnisław	Kołbaskowo	44	31-04	204	
43	Barnisław	Kołbaskowo	45	32-04	68	
44	Barnisław	Kołbaskowo	46	32-04	69	
45	Barnisław	Kołbaskowo	47	32-04	70	
46	Barnisław	Kołbaskowo	48	32-04	71	
47	Barnisław	Kołbaskowo	49	32-04	72	
48	Barnisław	Kołbaskowo	50	32-04	73	
49	Barnisław	Kołbaskowo	51	32-04	74	
50	Barnisław	Kołbaskowo	52	32-04	75	
51	Barnisław	Kołbaskowo	53	32-04	76	
52	Barnisław	Kołbaskowo	54	32-04	77	
53	Barnisław	Kołbaskowo	55	32-04	78	
54	Barnisław	Kołbaskowo	56	31-04	79	
55	Barnisław	Kołbaskowo	57	31-04	80	
56	Będargowo	Kołbaskowo	1	31-04	50	
57	Będargowo	Kołbaskowo	2	31-04	109	
58	Będargowo	Kołbaskowo	3	31-04	23	
60	Będargowo	Kołbaskowo	6	31-04	18	
61	Będargowo	Kołbaskowo	7	31-04	9	
62	Będargowo	Kołbaskowo	8	31-04	10	
63	Będargowo	Kołbaskowo	9	31-04	16	

64	Będargowo	Kołbaskowo	10	31-04	49	
65	Będargowo	Kołbaskowo	11	31-04	46	
66	Będargowo	Kołbaskowo	12	31-04	33	
67	Będargowo	Kołbaskowo	14	31-04	47	
68	Będargowo	Kołbaskowo	15	31-04	17	
69	Będargowo	Kołbaskowo	16	31-04	37	
70	Będargowo	Kołbaskowo	17	31-04	38	
71	Będargowo	Kołbaskowo	18	31-04	34	
72	Będargowo	Kołbaskowo	19	31-04	11	
73	Będargowo	Kołbaskowo	20	31-04	51	
74	Będargowo	Kołbaskowo	21	31-04	45	
75	Będargowo	Kołbaskowo	24	31-04	41	
76	Będargowo	Kołbaskowo	27	31-04	29	
77	Będargowo	Kołbaskowo	28	31-04	30	
78	Będargowo	Kołbaskowo	29	31-04	35	
79	Będargowo	Kołbaskowo	30	31-04	13	
80	Będargowo	Kołbaskowo	31	31-04	12	
81	Będargowo	Kołbaskowo	32	31-04	24	
82	Będargowo	Kołbaskowo	33	31-04	25	
83	Będargowo	Kołbaskowo	34	31-04	27	
84	Będargowo	Kołbaskowo	35	31-04	26	
85	Będargowo	Kołbaskowo	36	31-04	32	
86	Będargowo	Kołbaskowo	37	31-04	20	
87	Będargowo	Kołbaskowo	38	31-04	19	
88	Będargowo	Kołbaskowo	39	31-04	15	
89	Będargowo	Kołbaskowo	40	31-04	14	
90	Będargowo	Kołbaskowo	41	31-04	48	
91	Będargowo	Kołbaskowo	42	31-04	28	
92	Będargowo	Kołbaskowo	43	31-04	31	
93	Będargowo	Kołbaskowo	44	31-04	39	
94	Będargowo	Kołbaskowo	45	31-04	119	
95	Będargowo	Kołbaskowo	46	31-04	120	
96	Będargowo	Kołbaskowo	47	31-04	121	
97	Będargowo	Kołbaskowo	48	31-04	122	
98	Będargowo	Kołbaskowo	49	31-04	123	
99	Będargowo	Kołbaskowo	50	31-04	124	
100	Będargowo	Kołbaskowo	51	31-04	125	
101	Będargowo	Kołbaskowo	52	31-04	126	

102	Będargowo	Kołbaskowo	53	31-04	127	
103	Będargowo	Kołbaskowo	54	31-04	128	
104	Będargowo	Kołbaskowo	55	31-04	129	
105	Będargowo	Kołbaskowo	56	31-04	130	
106	Będargowo	Kołbaskowo	57	31-04	131	
107	Będargowo	Kołbaskowo	58	31-04	132	
108	Będargowo	Kołbaskowo	59	31-04	133	
109	Będargowo	Kołbaskowo	60	31-04	134	
110	Będargowo	Kołbaskowo	61	31-04	135	
111	Będargowo	Kołbaskowo	62	31-04	136	
112	Będargowo	Kołbaskowo	63	31-04	137	
113	Będargowo	Kołbaskowo	64	31-04	138	
114	Będargowo	Kołbaskowo	65	31-04	139	
115	Będargowo	Kołbaskowo	66	31-04	140	
116	Będargowo	Kołbaskowo	67	31-04	141	
117	Będargowo	Kołbaskowo	68	31-04	142	
119	Będargowo	Kołbaskowo	70	31-04	144	
120	Będargowo	Kołbaskowo	71	31-04	145	
121	Będargowo	Kołbaskowo	72	31-04	146	
122	Będargowo	Kołbaskowo	73	31-04	147	
123	Będargowo	Kołbaskowo	74	31-04	148	
124	Będargowo	Kołbaskowo	75	31-04	149	
125	Będargowo	Kołbaskowo	76	31-04	150	
126	Będargowo	Kołbaskowo	77	31-04	151	
127	Będargowo	Kołbaskowo	78	31-04	152	
128	Będargowo	Kołbaskowo	79	31-04	153	
129	Będargowo	Kołbaskowo	80	31-04	154	
130	Będargowo	Kołbaskowo	81	31-04	219	
131	Bobolin	Kołbaskowo	1	31-04	1	
132	Bobolin	Kołbaskowo	2	31-04	2	
133	Bobolin	Kołbaskowo	3	31-04	3	
134	Bobolin	Kołbaskowo	4	31-04	4	
135	Bobolin	Kołbaskowo	5	31-04	5	
136	Bobolin	Kołbaskowo	6	31-04	6	
137	Bobolin	Kołbaskowo	7	31-04	7	
138	Bobolin	Kołbaskowo	8	31-04	8	
139	Bobolin	Kołbaskowo	9	30-04	23	
140	Bobolin	Kołbaskowo	10	30-04	24	

141	Bobolin	Kołbaskowo	11	30-04	111	
142	Bobolin	Kołbaskowo	12	30-04	112	
143	Bobolin	Kołbaskowo	13	30-04	113	
144	Bobolin	Kołbaskowo	14	30-04	114	
145	Bobolin	Kołbaskowo	15	31-04	114	
146	Bobolin	Kołbaskowo	16	31-04	115	
147	Bobolin	Kołbaskowo	17	31-04	116	
148	Bobolin	Kołbaskowo	18	31-04	117	
149	Bobolin	Kołbaskowo	19	31-04	118	
150	Dołuje	Dobra	32	30-04	39	miejsowość: Stobno gmina: Kołbaskowo
151	Dołuje	Dobra	37	30-04	115	miejsowość: Stobno gmina: Kołbaskowo
152	Dołuje	Dobra	38	30-04	116	miejsowość: Stobno gmina: Kołbaskowo
153	Dołuje	Dobra	39	30-04	117	miejsowość: Stobno gmina: Kołbaskowo
154	Kamieniec	Kołbaskowo	1	32-04	49	
155	Kamieniec	Kołbaskowo	2	32-04	50	
156	Kamieniec	Kołbaskowo	3	32-04	51	
157	Kamieniec	Kołbaskowo	4	32-04	52	
158	Kamieniec	Kołbaskowo	6	32-04	54	
159	Kamieniec	Kołbaskowo	7	33-04	16	
160	Kamieniec	Kołbaskowo	8	33-04	17	
161	Kamieniec	Kołbaskowo	9	33-04	18	
162	Kamieniec	Kołbaskowo	10 [1]	33-04	19	
163	Kamieniec	Kołbaskowo	11 [2]	33-04	1	
164	Kamieniec	Kołbaskowo	12 [3]	33-04	2	
165	Kamieniec	Kołbaskowo	13 [4]	33-04	3	
166	Kamieniec	Kołbaskowo	14 [5]	33-04	4	
167	Kamieniec	Kołbaskowo	15 [6]	33-04	15	
168	Kamieniec	Kołbaskowo	16	32-04	63	
169	Kamieniec	Kołbaskowo	17	32-04	64	
170	Kamieniec	Kołbaskowo	18	32-04	65	
171	Kamieniec	Kołbaskowo	19	32-04	136	
172	Kamieniec	Kołbaskowo	20	32-04	137	
173	Kamieniec	Kołbaskowo	21	32-04	138	
174	Kamieniec	Kołbaskowo	22	32-04	139	

175	Kamieniec	Kołbaskowo	23	32-04	140	
176	Kamieniec	Kołbaskowo	24	32-04	141	
177	Kamieniec	Kołbaskowo	25	32-04	142	
178	Kamieniec	Kołbaskowo	26	32-04	143	
179	Kamieniec	Kołbaskowo	27	32-04	144	
180	Kamieniec	Kołbaskowo	28	32-04	145	
181	Kamieniec	Kołbaskowo	29	32-04	146	
182	Kamieniec	Kołbaskowo	30	32-04	147	
183	Kamieniec	Kołbaskowo	31	32-04	148	
184	Kamieniec	Kołbaskowo	32	33-04	20	
185	Kamieniec	Kołbaskowo	33	33-04	21	
186	Kamieniec	Kołbaskowo	34	33-04	22	
187	Kamieniec	Kołbaskowo	35	33-04	23	
188	Kamieniec	Kołbaskowo	36	33-04	24	
189	Kamieniec	Kołbaskowo	37	33-04	25	
190	Kamieniec	Kołbaskowo	38	33-04	26	
191	Kamieniec	Kołbaskowo	39	33-04	27	
192	Kamieniec	Kołbaskowo	40	33-04	28	
193	Kamieniec	Kołbaskowo	41	33-04	29	
194	Kamieniec	Kołbaskowo	42	33-04	30	
195	Kamieniec	Kołbaskowo	43	33-04	31	
196	Kamieniec	Kołbaskowo	44	33-04	32	
197	Kamieniec	Kołbaskowo	45	33-04	33	
198	Kamieniec	Kołbaskowo	46	33-04	34	
199	Kamieniec	Kołbaskowo	47	33-04	35	
200	Kamieniec	Kołbaskowo	48	33-04	36	
201	Kamieniec	Kołbaskowo	49	33-04	37	
202	Kamieniec	Kołbaskowo	50	33-04	38	
203	Kamieniec	Kołbaskowo	51	33-04	39	
204	Kamieniec	Kołbaskowo	52	33-04	40	
205	Karwowo	Kołbaskowo	1	31-04	68	
206	Karwowo	Kołbaskowo	2	31-04	54	
207	Karwowo	Kołbaskowo	3	31-04	64	
208	Karwowo	Kołbaskowo	4	31-04	67	
209	Karwowo	Kołbaskowo	5	31-04	66	
210	Karwowo	Kołbaskowo	6	31-04	65	
211	Karwowo	Kołbaskowo	7	31-04	63	
212	Karwowo	Kołbaskowo	8	31-04	58	

213	Karwowo	Kołbaskowo	9	31-04	56	
214	Karwowo	Kołbaskowo	10	31-04	59	
215	Karwowo	Kołbaskowo	11	31-04	60	
216	Karwowo	Kołbaskowo	12	31-04	62	
217	Karwowo	Kołbaskowo	13	31-04	57	
218	Karwowo	Kołbaskowo	14	31-04	61	
219	Karwowo	Kołbaskowo	15	31-04	55	
220	Karwowo	Kołbaskowo	17	31-04	168	
221	Karwowo	Kołbaskowo	18	31-04	169	
222	Karwowo	Kołbaskowo	19	31-04	170	
223	Karwowo	Kołbaskowo	20	31-04	171	
224	Karwowo	Kołbaskowo	21	31-04	172	
225	Karwowo	Kołbaskowo	22	31-04	173	
226	Karwowo	Kołbaskowo	23	31-04	174	
227	Karwowo	Kołbaskowo	24	31-04	175	
228	Karwowo	Kołbaskowo	25	31-04	176	
229	Karwowo	Kołbaskowo	26	31-04	177	
230	Karwowo	Kołbaskowo	27	31-04	178	
231	Karwowo	Kołbaskowo	28	31-04	179	
232	Karwowo	Kołbaskowo	29	31-04	180	
233	Karwowo	Kołbaskowo	30	31-04	181	
234	Karwowo	Kołbaskowo	31	31-04	182	
235	Karwowo	Kołbaskowo	32	31-04	183	
236	Karwowo	Kołbaskowo	33	31-04	184	
237	Kołbaskowo	Kołbaskowo	1	32-04	21	
238	Kołbaskowo	Kołbaskowo	3	32-04	24	
239	Kołbaskowo	Kołbaskowo	4	32-04	25	
240	Kołbaskowo	Kołbaskowo	5	32-04	22	
241	Kołbaskowo	Kołbaskowo	6	32-04	26	
242	Kołbaskowo	Kołbaskowo	7	32-04	27	
243	Kołbaskowo	Kołbaskowo	8	32-04	28	
244	Kołbaskowo	Kołbaskowo	9	32-04	18	
245	Kołbaskowo	Kołbaskowo	10	32-04	19	
246	Kołbaskowo	Kołbaskowo	11	32-04	20	
247	Kołbaskowo	Kołbaskowo	12	32-04	30	
248	Kołbaskowo	Kołbaskowo	13	32-04	31	
249	Kołbaskowo	Kołbaskowo	14	32-04	32	
250	Kołbaskowo	Kołbaskowo	15	32-04	33	

251	Kołbaskowo	Kołbaskowo	16	32-04	34	
252	Kołbaskowo	Kołbaskowo	17	32-04	35	
253	Kołbaskowo	Kołbaskowo	18	32-04	36	
254	Kołbaskowo	Kołbaskowo	20	32-04	39	
255	Kołbaskowo	Kołbaskowo	22	32-04	66	
256	Kołbaskowo	Kołbaskowo	23 [9]	32-04	29	
257	Kołbaskowo	Kołbaskowo	24	32-04	112	
258	Kołbaskowo	Kołbaskowo	25	32-04	113	
259	Kołbaskowo	Kołbaskowo	26	32-04	114	
260	Kołbaskowo	Kołbaskowo	27	32-04	115	
261	Kołbaskowo	Kołbaskowo	28	32-04	116	
262	Kołbaskowo	Kołbaskowo	29	32-04	117	
263	Kołbaskowo	Kołbaskowo	30	32-04	118	
264	Kołbaskowo	Kołbaskowo	31	32-04	119	
265	Kościno	Dobra	4	30-04	109	miejsowość: Bobolin gmina: Kołbaskowo
266	Kościno	Dobra	5	30-04	110	miejsowość: Bobolin gmina: Kołbaskowo
267	Kurów	Kołbaskowo	1	31-05	1	
268	Kurów	Kołbaskowo	3	31-05	3	
269	Kurów	Kołbaskowo	4	31-05	4	
270	Kurów	Kołbaskowo	5	31-05	5	
271	Kurów	Kołbaskowo	6	31-05	6	
272	Kurów	Kołbaskowo	7	31-05	7	
273	Kurów	Kołbaskowo	8	31-05	8	
274	Kurów	Kołbaskowo	9	31-05	9	
275	Kurów	Kołbaskowo	10	31-05	99	
276	Kurów	Kołbaskowo	11	31-05	100	
277	Kurów	Kołbaskowo	12	31-05	101	
278	Kurów	Kołbaskowo	13	31-05	102	
279	Kurów	Kołbaskowo	14	31-05	103	
280	Kurów	Kołbaskowo	15	31-05	104	
281	Kurów	Kołbaskowo	16	31-05	105	
282	Kurów	Kołbaskowo	17	31-05	106	
283	Kurów	Kołbaskowo	18	31-05	107	
284	Kurów	Kołbaskowo	19	31-05	108	
285	Kurów	Kołbaskowo	20	31-05	109	
286	Kurów	Kołbaskowo	21	31-05	110	

287	Kurów	Kołbaskowo	22	31-05	111	
288	Kurów	Kołbaskowo	23	31-05	112	
289	Kurów	Kołbaskowo	24	31-05	113	
290	Kurów	Kołbaskowo	25	31-05	114	
291	Kurów	Kołbaskowo	26	31-05	115	
292	Kurów	Kołbaskowo	27	31-05	116	
293	Kurów	Kołbaskowo	28	31-05	117	
294	Kurów	Kołbaskowo	29	31-05	118	
295	Kurów	Kołbaskowo	30	31-05	119	
296	Mierzyn	Dobra	5	30-04	106	miejsowość: Przylep i Ostoja gmina: Kołbaskowo
297	Mierzyn	Dobra	7	30-04	56	miejsowość: Przylep gmina: Kołbaskowo
298	Mierzyn	Dobra	40	30-04	99	miejsowość: Przylep gmina: Kołbaskowo
299	Moczyły	Kołbaskowo	1	30-04	42	
300	Moczyły	Kołbaskowo	2	30-04	43	
301	Moczyły	Kołbaskowo	3	30-04	44	
302	Moczyły	Kołbaskowo	4	32-05	19	
303	Moczyły	Kołbaskowo	5	32-05	20	
304	Moczyły	Kołbaskowo	6	32-05	21	
305	Moczyły	Kołbaskowo	7	32-04	45	
306	Moczyły	Kołbaskowo	8	32-04	46	
307	Moczyły	Kołbaskowo	9	32-04	47	
308	Moczyły	Kołbaskowo	11	32-05	59	
309	Moczyły	Kołbaskowo	12	32-05	60	
310	Moczyły	Kołbaskowo	13	32-04	120	
311	Moczyły	Kołbaskowo	14	32-04	121	
312	Moczyły	Kołbaskowo	15	32-04	122	
313	Moczyły	Kołbaskowo	16	32-04	123	
314	Moczyły	Kołbaskowo	17	32-04	124	
315	Moczyły	Kołbaskowo	18	32-04	125	
316	Moczyły	Kołbaskowo	19	32-04	126	
317	Moczyły	Kołbaskowo	20	32-04	127	
318	Moczyły	Kołbaskowo	21	32-04	128	
319	Moczyły	Kołbaskowo	22	32-04	129	
320	Moczyły	Kołbaskowo	23	32-04	130	

321	Moczyły	Końbaskowo	24	32-05	87	
322	Moczyły	Końbaskowo	25	32-05	88	
323	Moczyły	Końbaskowo	26	32-05	89	
324	Moczyły	Końbaskowo	27	32-05	90	
325	Moczyły	Końbaskowo	28	32-05	91	
326	Moczyły	Końbaskowo	29 [7]	32-05	37	
327	Ostoja	Końbaskowo	1	30-04	105	
328	Ostoja	Końbaskowo	2	30-04	144	
329	Pargowo	Końbaskowo	1	33-04	12	
330	Pargowo	Końbaskowo	2	33-04	5	
331	Pargowo	Końbaskowo	3	33-04	6	
332	Pargowo	Końbaskowo	4	33-04	7	
333	Pargowo	Końbaskowo	5	33-04	8	
334	Pargowo	Końbaskowo	6	33-04	9	
335	Pargowo	Końbaskowo	7	33-04	10	
336	Pargowo	Końbaskowo	8	33-04	11	
337	Pargowo	Końbaskowo	9	33-04	14	
338	Pargowo	Końbaskowo	10	33-04	41	
339	Pargowo	Końbaskowo	11	33-04	42	
340	Pargowo	Końbaskowo	12	33-04	43	
341	Pargowo	Końbaskowo	13	33-04	44	
342	Pargowo	Końbaskowo	14	33-04	45	
343	Pargowo	Końbaskowo	15	33-04	46	
344	Pargowo	Końbaskowo	16	33-04	47	
345	Pargowo	Końbaskowo	17	33-04	48	
346	Pargowo	Końbaskowo	18	33-04	49	
347	Pargowo	Końbaskowo	19	33-04	50	
348	Pargowo	Końbaskowo	20	33-04	51	
349	Pargowo	Końbaskowo	21	33-04	52	
350	Pargowo	Końbaskowo	22	33-04	53	
351	Pargowo	Końbaskowo	23	33-04	54	
352	Pargowo	Końbaskowo	24	33-04	55	
353	Pargowo	Końbaskowo	25	33-04	56	
354	Przeclaw	Końbaskowo	1	31-05	15	
355	Przeclaw	Końbaskowo	2	31-05	16	
356	Przeclaw	Końbaskowo	3	31-05	17	
357	Przeclaw	Końbaskowo	4	31-04	76	
358	Przeclaw	Końbaskowo	5	31-04	75	

359	Przeclaw	Koľbaskowo	7	31-05	19	
360	Przeclaw	Koľbaskowo	10	31-05	68	
361	Przeclaw	Koľbaskowo	11	31-05	70	
362	Przeclaw	Koľbaskowo	12	31-04	113	
363	Przeclaw	Koľbaskowo	13	31-05	69	
364	Przeclaw	Koľbaskowo	14	31-04	185	
365	Przeclaw	Koľbaskowo	15	31-04	186	
366	Przeclaw	Koľbaskowo	16	31-04	187	
367	Przeclaw	Koľbaskowo	17	31-04	188	
368	Przeclaw	Koľbaskowo	18	31-04	189	
369	Przeclaw	Koľbaskowo	19	31-04	190	
370	Przeclaw	Koľbaskowo	20	31-04	191	
371	Przeclaw	Koľbaskowo	21	31-05	192	
372	Przeclaw	Koľbaskowo	22	31-05	88	
373	Przeclaw	Koľbaskowo	23	31-05	89	
374	Przeclaw	Koľbaskowo	24	31-05	90	
375	Przeclaw	Koľbaskowo	25	31-05	91	
376	Przeclaw	Koľbaskowo	26	31-05	92	
377	Przeclaw	Koľbaskowo	27	31-05	93	
378	Przeclaw	Koľbaskowo	28	31-05	94	
379	Przeclaw	Koľbaskowo	29	31-05	95	
380	Przeclaw	Koľbaskowo	30	31-05	96	
381	Przeclaw	Koľbaskowo	31	31-05	97	
382	Przeclaw	Koľbaskowo	32	31-05	98	
383	Przeclaw	Koľbaskowo	33	32-04	99	
384	Przeclaw	Koľbaskowo	34	32-04	100	
385	Przeclaw	Koľbaskowo	35	32-04	101	
386	Przeclaw	Koľbaskowo	36	32-04	102	
387	Przeclaw	Koľbaskowo	37	32-04	103	
388	Przeclaw	Koľbaskowo	38	32-04	104	
389	Przeclaw	Koľbaskowo	39	32-05	62	
390	Przylep	Koľbaskowo	1	30-04	46	
391	Przylep	Koľbaskowo	2	30-04	47	
392	Przylep	Koľbaskowo	3	30-04	48	
393	Przylep	Koľbaskowo	4	30-04	138	
394	Przylep	Koľbaskowo	5	30-04	139	
395	Przylep	Koľbaskowo	6	30-04	140	
396	Przylep	Koľbaskowo	7	30-04	141	

397	Przylep	Kołbaskowo	8	30-04	142	
398	Przylep	Kołbaskowo	9	30-04	143	
399	Rosówko	Kołbaskowo	1	32-04	55	
400	Rosówko	Kołbaskowo	4	32-04	131	
401	Rosówko	Kołbaskowo	5	32-04	132	
402	Rosówko	Kołbaskowo	6	32-04	133	
403	Rosówko	Kołbaskowo	7	32-04	134	
404	Rosówko	Kołbaskowo	8	32-04	135	
405	Siadło Dolne	Kołbaskowo	1	32-05	4	
406	Siadło Dolne	Kołbaskowo	4	32-05	3	
407	Siadło Dolne	Kołbaskowo	6	31-05	25	
408	Siadło Dolne	Kołbaskowo	7	32-05	58	
409	Siadło Dolne	Kołbaskowo	8	31-05	121	
410	Siadło Dolne	Kołbaskowo	9	32-05	79	
411	Siadło Dolne	Kołbaskowo	10	32-05	80	
412	Siadło Dolne	Kołbaskowo	11	32-05	81	
413	Siadło Dolne	Kołbaskowo	12	32-05	82	
414	Siadło Dolne	Kołbaskowo	13	32-05	83	
415	Siadło Dolne	Kołbaskowo	14	32-05	84	
416	Siadło Dolne	Kołbaskowo	15	32-05	85	
417	Siadło Dolne	Kołbaskowo	16	32-05	86	
418	Siadło Górne	Kołbaskowo	1	32-05	17	
419	Siadło Górne	Kołbaskowo	2	32-05	18	
420	Siadło Górne	Kołbaskowo	4	32-05	6	
421	Siadło Górne	Kołbaskowo	5	32-05	7	
422	Siadło Górne	Kołbaskowo	6	32-05	8	
423	Siadło Górne	Kołbaskowo	7	32-05	9	
424	Siadło Górne	Kołbaskowo	8	32-05	10	
425	Siadło Górne	Kołbaskowo	9	32-05	11	
426	Siadło Górne	Kołbaskowo	10	32-05	12	
427	Siadło Górne	Kołbaskowo	11	32-05	13	
428	Siadło Górne	Kołbaskowo	12	32-05	14	
429	Siadło Górne	Kołbaskowo	13	32-05	15	
430	Siadło Górne	Kołbaskowo	14	32-05	16	
431	Siadło Górne	Kołbaskowo	15	31-05	120	
432	Siadło Górne	Kołbaskowo	16	32-04	40	
433	Siadło Górne	Kołbaskowo	17	32-04	41	
434	Siadło Górne	Kołbaskowo	18	32-05	61	

435	Siadło Górne	Kołbaskowo	19	32-04	105	
436	Siadło Górne	Kołbaskowo	20	32-04	106	
437	Siadło Górne	Kołbaskowo	21	32-04	107	
438	Siadło Górne	Kołbaskowo	22	32-04	108	
439	Siadło Górne	Kołbaskowo	23	32-04	109	
440	Siadło Górne	Kołbaskowo	24	32-04	110	
441	Siadło Górne	Kołbaskowo	25	32-04	111	
442	Siadło Górne	Kołbaskowo	26	32-05	63	
443	Siadło Górne	Kołbaskowo	27	32-05	64	
444	Siadło Górne	Kołbaskowo	28	32-05	65	
445	Siadło Górne	Kołbaskowo	29	32-05	66	
446	Siadło Górne	Kołbaskowo	30	32-05	67	
447	Siadło Górne	Kołbaskowo	31	32-05	68	
448	Siadło Górne	Kołbaskowo	32	32-05	69	
449	Siadło Górne	Kołbaskowo	33	32-05	70	
450	Siadło Górne	Kołbaskowo	34	32-05	71	
451	Siadło Górne	Kołbaskowo	35	32-05	72	
452	Siadło Górne	Kołbaskowo	36	32-05	73	
453	Siadło Górne	Kołbaskowo	37	32-05	74	
454	Siadło Górne	Kołbaskowo	38	32-05	75	
455	Siadło Górne	Kołbaskowo	39	32-05	76	
456	Siadło Górne	Kołbaskowo	40	32-05	77	
457	Siadło Górne	Kołbaskowo	41	32-05	78	
458	Smoleńcin	Kołbaskowo	1	31-04	108	
459	Smoleńcin	Kołbaskowo	3 [20	31-04	16	
460	Smoleńcin	Kołbaskowo	4 [21	32-04	17	
461	Smoleńcin	Kołbaskowo	5	31-04	98	
462	Smoleńcin	Kołbaskowo	6	32-04	11	
463	Smoleńcin	Kołbaskowo	7	31-04	100	
464	Smoleńcin	Kołbaskowo	9	31-04	106	
465	Smoleńcin	Kołbaskowo	13	31-04	107	
466	Smoleńcin	Kołbaskowo	14	31-04	103	
467	Smoleńcin	Kołbaskowo	15	31-04	102	
468	Smoleńcin	Kołbaskowo	16	31-04	105	
469	Smoleńcin	Kołbaskowo	17	32-04	12	
470	Smoleńcin	Kołbaskowo	18	32-04	14	
471	Smoleńcin	Kołbaskowo	19	32-04	15	
472	Smoleńcin	Kołbaskowo	20	32-04	13	

473	Smoleńcin	Kołbaskowo	21	31-04	205	
474	Smoleńcin	Kołbaskowo	22	31-04	206	
475	Smoleńcin	Kołbaskowo	23	31-04	207	
476	Smoleńcin	Kołbaskowo	24	31-04	208	
477	Smoleńcin	Kołbaskowo	25	31-04	209	
478	Smoleńcin	Kołbaskowo	26	31-04	210	
479	Smoleńcin	Kołbaskowo	27	31-04	211	
480	Smoleńcin	Kołbaskowo	28	31-04	212	
481	Smoleńcin	Kołbaskowo	29	31-04	213	
482	Smoleńcin	Kołbaskowo	30	31-04	214	
483	Smoleńcin	Kołbaskowo	31	31-04	215	
484	Smoleńcin	Kołbaskowo	32	31-04	216	
485	Smoleńcin	Kołbaskowo	33	32-04	81	
486	Smoleńcin	Kołbaskowo	34	32-04	82	
487	Smoleńcin	Kołbaskowo	35	32-04	83	
488	Smoleńcin	Kołbaskowo	36	32-04	84	
489	Smoleńcin	Kołbaskowo	37	32-04	85	
490	Smoleńcin	Kołbaskowo	38	32-04	86	
491	Smoleńcin	Kołbaskowo	39	32-04	87	
492	Smoleńcin	Kołbaskowo	40	32-04	88	
493	Smoleńcin	Kołbaskowo	41	32-04	89	
494	Smoleńcin	Kołbaskowo	42	32-04	90	
495	Smoleńcin	Kołbaskowo	43	32-04	91	
496	Smoleńcin	Kołbaskowo	44	32-04	92	
497	Smoleńcin	Kołbaskowo	45	32-04	93	
498	Smoleńcin	Kołbaskowo	46	32-04	94	
499	Smoleńcin	Kołbaskowo	47	32-04	95	
500	Smoleńcin	Kołbaskowo	48	32-04	96	
501	Smoleńcin	Kołbaskowo	49	32-04	97	
502	Smoleńcin	Kołbaskowo	50	32-04	98	
503	Stobno	Kołbaskowo	1	30-04	51	
504	Stobno	Kołbaskowo	2	30-04	38	
505	Stobno	Kołbaskowo	3	30-04	49	
506	Stobno	Kołbaskowo	4	30-04	52	
507	Stobno	Kołbaskowo	5	30-04	53	
508	Stobno	Kołbaskowo	6	30-04	37	
509	Stobno	Kołbaskowo	7	30-04	40	
510	Stobno	Kołbaskowo	8	30-04	41	

511	Stobno	Kołbaskowo	9	30-04	43	
512	Stobno	Kołbaskowo	10	30-04	45	
513	Stobno	Kołbaskowo	11	30-04	42	
514	Stobno	Kołbaskowo	12	30-04	44	
515	Stobno	Kołbaskowo	13	30-04	50	
516	Stobno	Kołbaskowo	14	30-04	100	
517	Stobno	Kołbaskowo	15	30-04	101	
518	Stobno	Kołbaskowo	16	30-04	103	
519	Stobno	Kołbaskowo	17	30-04	118	
520	Stobno	Kołbaskowo	18	30-04	119	
521	Stobno	Kołbaskowo	19	30-04	120	
522	Stobno	Kołbaskowo	20	30-04	121	
523	Stobno	Kołbaskowo	21	30-04	122	
524	Stobno	Kołbaskowo	22	30-04	123	
525	Stobno	Kołbaskowo	23	30-04	124	
526	Stobno	Kołbaskowo	24	30-04	125	
527	Stobno	Kołbaskowo	25	30-04	126	
528	Stobno	Kołbaskowo	26	30-04	127	
529	Stobno	Kołbaskowo	27	30-04	128	
530	Stobno	Kołbaskowo	28	30-04	129	
531	Stobno	Kołbaskowo	29	30-04	130	
532	Stobno	Kołbaskowo	30	30-04	131	
533	Stobno	Kołbaskowo	31	30-04	132	
534	Stobno	Kołbaskowo	32	30-04	133	
535	Stobno	Kołbaskowo	33	30-04	134	
536	Stobno	Kołbaskowo	34	30-04	135	
537	Stobno	Kołbaskowo	35	30-04	136	
538	Stobno	Kołbaskowo	36	30-04	137	
539	Stobno	Kołbaskowo	37	31-04	217	
540	Stobno	Kołbaskowo	38	31-04	218	
541	Ustowo	Kołbaskowo	2	31-05	38	
542	Ustowo	Kołbaskowo	3	31-05	39	
543	Ustowo	Kołbaskowo	4	31-05	40	
544	Ustowo	Kołbaskowo	5	31-05	41	
545	Ustowo	Kołbaskowo	6	31-05	42	
546	Ustowo	Kołbaskowo	10	31-05	46	
547	Ustowo	Kołbaskowo	13	31-05	49	
548	Ustowo	Kołbaskowo	14	31-05	50	

549	Ustowo	Kołbaskowo	15	31-05	51	
550	Ustowo	Kołbaskowo	16	31-05	52	
551	Ustowo	Kołbaskowo	17	31-05	53	
552	Ustowo	Kołbaskowo	18	31-05	54	
553	Ustowo	Kołbaskowo	19	31-05	55	
554	Ustowo	Kołbaskowo	20	31-05	56	
555	Ustowo	Kołbaskowo	21	31-05	57	
556	Ustowo	Kołbaskowo	22	31-05	58	
557	Ustowo	Kołbaskowo	23	31-05	59	
558	Ustowo	Kołbaskowo	24	31-05	60	
559	Ustowo	Kołbaskowo	25	31-05	61	
560	Ustowo	Kołbaskowo	26	31-05	72	
561	Ustowo	Kołbaskowo	27	31-05	73	
562	Ustowo	Kołbaskowo	28	31-05	74	
563	Ustowo	Kołbaskowo	30	31-05	76	
564	Ustowo	Kołbaskowo	31	31-05	77	
565	Ustowo	Kołbaskowo	32	31-05	78	
566	Ustowo	Kołbaskowo	33	31-05	79	
567	Ustowo	Kołbaskowo	34	31-05	80	
568	Ustowo	Kołbaskowo	35	31-05	81	
569	Ustowo	Kołbaskowo	36	31-05	82	
570	Ustowo	Kołbaskowo	37	31-05	83	
571	Ustowo	Kołbaskowo	38	31-05	84	
572	Ustowo	Kołbaskowo	39	31-05	85	
573	Ustowo	Kołbaskowo	40	31-05	86	
574	Ustowo	Kołbaskowo	41	31-05	87	
575	Warzymice	Kołbaskowo	1	31-04	53	
576	Warzymice	Kołbaskowo	2	31-04	71	
577	Warzymice	Kołbaskowo	3	31-04	73	
578	Warzymice	Kołbaskowo	4	31-04	70	
579	Warzymice	Kołbaskowo	5	31-04	72	
580	Warzymice	Kołbaskowo	7	31-05	62	
581	Warzymice	Kołbaskowo	8	31-05	63	
582	Warzymice	Kołbaskowo	13	31-04	155	
583	Warzymice	Kołbaskowo	14	31-04	156	
584	Warzymice	Kołbaskowo	15	31-04	157	
585	Warzymice	Kołbaskowo	16	31-04	158	
586	Warzymice	Kołbaskowo	17	31-04	159	

587	Warzymice	Kołbaskowo	18	31-04	160	
588	Warzymice	Kołbaskowo	19	31-04	161	
589	Warzymice	Kołbaskowo	20	31-04	162	
590	Warzymice	Kołbaskowo	21	31-04	163	
591	Warzymice	Kołbaskowo	22	31-04	164	
592	Warzymice	Kołbaskowo	23	31-04	165	
593	Warzymice	Kołbaskowo	24	31-04	166	
594	Warzymice	Kołbaskowo	25	31-04	167	
595	Warzymice	Kołbaskowo	26	31-05	71	

Uwaga:

Nazwy miejscowości i gminy w powyższym wykazie wymieniono zgodnie z pierwotnie przyjętą lokalizacją stanowisk archeologicznych przez służby konserwatorskie w oparciu o mapy ewidencyjne z okresu międzywojnia i wskazany na nich nieaktualny obecnie podział administracyjny województwa.

Treść tabeli w kolumnach od nr 1 do 6 wniesiono zgodnie z Aktualizacją stanowisk archeologicznych z lipca 2013 r. opracowaną przez Muzeum Narodowe, natomiast treść kolumny 7 jest dostosowana do obecnego stanu ewidencji geodezyjnej.

7. Występowanie udokumentowanych złóż kopalin i terenów górniczych oraz zasobów wód podziemnych.

7.1. Złóża kruszywa naturalnego

W gminie jest tylko jedno udokumentowane złożenie kopaliny pospolitej figurujące w „Bilansie zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce według stanu na dzień 31.12.2003”. Jest to złożenie kruszywa naturalnego Karwowo.

Zakończono wydobywanie kruszywa naturalnego w Karwowie. Dla terenów poeksploatacyjnych ustalono wodno-rekreacyjny kierunek rekultywacji.

7.2. Zasoby wód podziemnych - geomorfologia, warunki hydrogeologiczne

Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę na obszarze gminy Kołbaskowo jest między-glinowy poziom wodonośny, zbudowany głównie z piaszczystych osadów czwartorzędu. Strop poziomu użytkowego położony jest na głębokości od 15 do 50 m, a w rejonie Bobolina i Warnika na około 70 - 80 m. Poziom ten tworzą dwie warstwy wodonośne o miąższości od kilku do ponad 20 m (Będargowo). Jest on przykryty grubą warstwą glin, chroniącą jego wody przed zanieczyszczeniami antropogenicznymi. Poziom użytkowy zasilany jest poprzez infiltrację wód z warstw wyżej położonych i dopływ boczny wód z obszaru Niemiec.

W dolinie rzeki Odry, poniżej wysoczyzny morenowej występuje także przypowierzchniowy poziom wodonośny, który nie jest ujmowany na terenie gminy.

Na omawianym obszarze przepływ wód podziemnych następuje z północnego zachodu na południowy wschód, do Odry Zachodniej i Kanału Kurowskiego.

Wodonośność poziomu użytkowego, wyrażona potencjalną wydajnością studni zmienia się w przedziale od 10 do 50 m³/h, a w rejonie Warnika, Barnisława i Siadła Dolnego wzrasta do ponad 70 m³/h.

W gminie zlokalizowanych jest 28 ujęć wód podziemnych, w tym eksploatowanych jest 13 ujęć, a 9 z nich to ujęcia wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę i administrowane przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Kołbaskowie.

Na terenie gminy żadne ujęcie nie ma wyznaczonej strefy ochronnej.

Dopuszcza się ustanawianie takiej strefy, na wniosek i koszt właściciela ujęcia wody w celu zapewnienia ochrony ujmowania wody. Uzasadnienie potrzeby ustanowienia strefy ochronnej wynika z lokalnych warunków hydrogeologicznych. Zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 10 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 grudnia 2011r. w sprawie dokumentacji hydrogeologicznej i dokumentacji geologiczno – inżynierskiej analiza potrzeby ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej przedstawiona jest w dokumentacji hydrogeologicznej ustalającej zasoby eksploatacyjne ujęcia wody.

Gmina Kołbaskowo położona jest w granicach wydzielonego regionu bilansowego Lewobrzeżna zlewnia dolnej Odry w regionie wodnym Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego. Dla wymienionego regionu bilansowego w roku 1998r. opracowana została „Dokumentacja hydrogeologiczna zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych dla obszaru lewobrzeżnej zlewni dolnej Odry”, zatwierdzona decyzją MOŚZNiL z dnia 14.09.1998r., znak GO kdh/BJ/489-6151/98. W dokumentacji dla potrzeb wspólnego bilansowania zasobów wód podziemnych i powierzchniowych przedmiotową zlewnię podzielono na rejony bilansowe oraz określono zasoby dyspozycyjne zdefiniowane jako możliwe do zagospodarowania z obszaru bilansowego. W granicach rejonu bilansowego C o pow. 180 km² zlokalizowana jest gmina Kołbaskowo, część gminy Dobra, oraz Szczecin. Dla wymienionego rejonu bilansowego ustalono zasoby dyspozycyjne w wielkości 45600 m³/d oraz określono ich rezerwy w ilości 23%. Ponadto w 2012 roku na zlecenie RZGW, MGGP S.A. w Krakowie wykonała aktualny bilans wodno – gospodarczy ww. rejonu bilansowego, w którym Gmina Kołbaskowo położona jest w wydzielonym regionie C1 i C2. Wyniki tego bilansu wodno – gospodarczego, przy uwzględnieniu rzeczywistego korzystania z wód – poboru w 2010 r. wskazują na znaczne rezerwy zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych tj. w rejonie C1 – 34955 m³/d stanowiąc 78% zasobów dyspozycyjnych obszaru obejmującego region wodny UKER. Natomiast wyniki bilansu, przy uwzględnieniu wielkości poboru z pozwoleń wodnoprawnych, wskazują na mniejsze rezerwy zasobów dyspozycyjnych wynoszące: w rejonie C1 i C2 odpowiednio 12912 m³/d (29,4%) oraz 1690 m³/d (98%). Uwzględniając powyższe, rezerwy zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych do wykorzystania na obszarze gminy Kołbaskowo są niewielkie, dlatego planowane nowe tereny rozwojowe na terenie gminy oraz intensyfikacja rozbudowy w kierunku Szczecina wymagać będzie zabezpieczenie zapotrzebowania wody z kierunku Szczecina wraz z realizacją zbiorników zapasowo – wyrównawczych, stanowiących zapas wody jako gwarant bezpieczeństwa i zapewnienia stałości dostaw wody do odbiorców.

Na obszarze gminy Kołbaskowo występuje Główny Zbiornik Wód Podziemnych *Dolina Kopalna Szczecina* (nr 122). Warunki hydrogeologiczne oraz granice zbiornika zostały przedstawione w opracowanej w 1998r. „Dokumentacji określającej warunki hydrogeologicznej dla ustanowienia stref ochronnych zbiornika wód podziemnych w utworach czwartorzędowych GZWP nr 122 – Dolina kopalna Szczecin”, która została zatwierdzona decyzją MOŚZNiL z dnia 23.12.1998r., znak DG kdh/BJ/489-6153/98. Jego

całkowita powierzchnia, sięgająca poza granice gminy wynosi 151,0 km². Zbiornik wyznaczono stosując następujące kryteria: wydajność studni powyżej 70 m³/h, wydajność ujęcia powyżej 10000 m³/d, przewodność powyżej 10 m²/h oraz dobra jakość wód, nadających się do picia bez uzdatniania lub wymagające tylko prostego uzdatniania. Zasoby odnawialne tego zbiornika są równe zasobom dyspozycyjnym i wynoszą 37,4 tys. m³/d. Zbiornik ten wydzielony został w obrębie czwartorzędowego międzyglinowego dolnego poziomu wodonośnego. Strop warstw wodonośnych zalega na głębokości od 30 do 50 m ppm, a spąg na głębokości od 45 do 75 m p.p.m. Ewentualne lokalizowanie inwestycji w tym rejonie stwarza konieczność wcześniejszego określenia ich wpływu na warunki wodne, zgodnie procedurami określonymi w przepisach dotyczących ochrony wód. Dotyczy to przede wszystkim składowania śmieci i odpadów bytowo-gospodarczych bezpośrednio na gruncie bez utwardzonego i uszczelnionego podłoża, zrzutów ścieków do gruntu czy budowania dużych obiektów przemysłowych.

Wody podziemne eksploatowane na ujęciach komunalnych są dobrej jakości i wymagają jedynie prostego uzdatniania w celu redukcji ponadnormatywnych zawartości manganu i żelaza.

Zła jakość wód podziemnych obserwowana jest natomiast na Międzyodrze, gdzie dopuszczalna norma dla wód pitnych została wielokrotnie przekroczona w odniesieniu do zawartości żelaza (60 mg/dm³), manganu (2-3 mg/dm³), utlenialności (80 mgO₂/dm³), amoniaku (23,5 mgN/dm³), barwy (120 mgPt/dm³) i mętności (250). Występowanie tak dużych stężeń jest wynikiem zmian warunków hydrochemicznych zachodzących w osadach zawierających duże ilości substancji organicznej (torfy, namuły). Zła jakość wód na Międzyodrze stała się przyczyną dyskwalifikacji Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (nr 124) – *Dolina rzeki Odry* (decyzja KDH, nr DG kdh/BJ/489-6174/98).

Potencjalne zagrożenie dla jakości wód podziemnych stanowią punktowe ogniska zanieczyszczeń jak wysypiska śmieci, stacje i bazy paliw płynnych oraz zrzuty ścieków. Ścieki komunalne ze wsi Stobno, Ostoja, Barnisław i Kołbaskowo, w których funkcjonowały oczyszczalnie, są obecnie odprowadzane do oczyszczalni mechaniczno-biologicznej o wydajności 2400 m³/dobę w Przecławiu, a po oczyszczeniu zrucane są do rowu melioracyjnego łączącego się z rzeką Bukową.

Negatywny wpływ na wody podziemne może mieć również niewłaściwie prowadzona działalność rolnicza, przejawiająca się nadmiernym nawożeniem pól, stosowaniem środków ochrony roślin i nieurządzonymi wylewiskami gnojowicy.

Jednakże, użytkowy poziom wodonośny na terenie gminy jest przykryty warstwą słabo przepuszczalnych glin o miąższości przekraczającej zwykle 15 m, co daje podstawę do stwierdzenia, że jest on dobrze chroniony przed zanieczyszczeniami antropogenicznymi, mogącymi migrować z powierzchni terenu.

Wody podziemne mogą zostać także skażone przypadkowo lub świadomie, czemu sprzyja nie zawsze właściwe zabezpieczenie nieczynnych już ujęć, jak na przykład w Stobnie Małym, Rajkowie, Będargowie, Warzymicach, Barnisławiu, Przecławiu, Kurowie i Kołbaskowie. Dlatego też, działania gminy mające na celu ochronę wód podziemnych powinny uwzględniać tego typu objekty.

8. Obszary naturalnych zagrożeń geologicznych

Zależnie od genezy zagrożeń środowiska problematykę tę ujęto w 2 aspektach: zagrożenia naturalne, jako zagrożenia życia człowieka zjawiskami naturalnymi (zwykle o efektach katastrofalnych) oraz zagrożenia antropogeniczne, jako zagrożenia naturalnych zasobów przyrody i krajobrazu w wyniku działalności człowieka, prowadzące do degradacji lub dewastacji środowiska.

• Masowe ruchy ziemne

Obszary zagrożone wystąpieniem masowych mchów ziemnych związane są głównie ze zboczami doliny Odry i dolin subglacialnych, skarp oraz różnej genezy zagłębień w obrębie wysoczyzn morenowych i Wału Stobniańskiego. Na zboczach tych następować mogą zjawiska goeodynamiczne, przede wszystkim spływanie osadów, a w czasie deszczów nawalnych lub powodzi także osuwiska i obrywy podciętych przez wody zbczcy.

• Erozja gleb

Erozja gleb jest zjawiskiem i procesem niszczącym potencjalną i efektywną żyzność gleby. Na obszarze gm. Kołbaskowo znajdują się niewielkie, rozproszone połacie gleb zagrożonych erozją. Są to gleby 3 – go kompleksu przydatności rolniczej (kompleks erozyjny), położone w silniej urzeźbionym terenie tj. w strefie krawędziowej doliny Odry (Moczyły, Siadło Dolne, Kurów) oraz na Wale Stobniańskim w okolicy Bobolina i Warnika. Przyczyną występowania tej formy erozji gleb jest spływ wody niezretencjonowanej wewnątrz gleby, po powierzchni terenu. Proces ten ma miejsce głównie podczas obfitych deszczów oraz w czasie roztopów, gdy wsiąkanie wody jest utrudnione na skutek zamarznięcia gleby.

9. Stan systemów infrastruktury technicznej i komunikacji

9.1. Zaopatrzenie w wodę

Gmina Kołbaskowo należy do gmin o dobrze rozbudowanym systemie zaopatrzenia w wodę w oparciu o istniejące wodociągi grupowe wiejskie i zakładowe. Na ogólną liczbę 22 wsi z wodociągów korzysta 21 wsi. Indywidualne zaopatrzenie w wodę występuje we wsi Kamionka.

Wody podziemne ujmowane są w 28 ujęciach, w tym eksploatowanych jest 13 ujęć, a 9 z nich to ujęcia wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę.

Zestawienie czynnych ujęć komunalnych wraz z charakterystyką podstawowych parametrów zawiera poniższa tabela.

Lokalizacja ujęcia	Miejscowości zaopatrywane w wodę	Zasoby eksploatacyjne		Rok zatwierdzenia	Strefy ochronne	Użytkownik
		Zatwierdzone (m ³ /h)	Depresja			
Stobno	Stobno, Stobno Małe	46,0	1,4	2000	brak	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej

Ostoja	Ostoja, Przylep, Rajkowo	31,0	2,0	1998	brak	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej
Bobolin	Bobolin	34,0	14,8	1971	brak	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej
Warzymice	Warzymice, Będargowo	58,0	3,0	1994	brak	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej
Ustowo	Ustowo, Kurów	60	3,0	1979	brak	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej
Kołbaskowo	Kołbaskowo, Rosówko	88,0	6,7	1973	brak	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej
Kamieniec	Kamieniec, Moczyły, Par- gowo	68,0	4,7 3,4	1971	brak	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej
Przeclaw- Południowe	Przeclaw	135,50	1,3- 5,0	2006	brak	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej
Ustowo- Szkłarnie	Przeclaw	120,0	8,0	1972	brak	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej

*) Miejscowość **Przeclaw** zaopatrywana jest w wodę ze Szczecina.

Na terenie gminy nieczynne są ujęcia wiejskie po dawnych PGR-ach w miejscowościach Rajkowo, Stobno Małe, Kurów, Przeclaw oraz zakładowe w Barniślawiu, Kamieńcu, Siadle Dolnym.

Na terenie gminy żadne ujęcie nie ma wyznaczonej strefy ochronnej. Dopuszcza się ustanawianie takiej strefy, na wniosek i koszt właściciela ujęcia wody w celu zapewnienia ochrony ujmowanej wody. Uzasadnienie potrzeby ustanowienia strefy ochronnej wynika z lokalnych warunków hydrogeologicznych. Zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 10 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie dokumentacji hydrogeologicznej i dokumentacji geologiczno – inżynierskiej analiza potrzeby ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej przedstawiona jest w dokumentacji hydrogeologicznej ustalającej zasoby eksploatacyjne ujęcia wody. Dotyczy to głównie ujęć w Bobolinie, Kamieńcu, Kołbaskowie, Ostoi, Siadle Górnym, Stobnie, Ustowie, Warniku i Warzymicach.

Wody podziemne eksploatowane na obszarze gminy występują w zasadzie w obrębie czwartorzędowego piętra wodonośnego. Wyjątek stanowi rejon Kamieńca i Kołbaskowa, gdzie obserwuje się kontakt poziomy czwartorzędowego z trzeciorzędowym. Ujęcia wody na terenie gminy są głębinowe ze studniami wierconymi powyżej 35 m głębokości, a otwory studni posiadają kilkunastometrową warstwę izolacyjną z gliny.

Z uwagi na zwiększone zapotrzebowanie wody związane z zabudową terenów w obszarze Bobolina przewiduje się rozbudowę ujęcia wody w Bobolinie i podłączenie do wodociągu grupowego obecnie zasilanego z likwidowanego ujęcia wody w Warniku.

Ujęcie wody w Warniku planuje się wyłączyć z eksploatacji ze względu na zły stan urządzeń wodnych – studni oraz niekorzystną jakość ujmowanej wody. Ujęcie to przewidziane jest do likwidacji. Ponadto wymagana będzie rozbudowa ujęcia wody w Stobnie wraz z siecią wodociągową.

Na terenie gminy zlokalizowane jest ujęcie wód powierzchniowych z Kanału Kurowskiego dla miasta Szczecina stanowiące ujęcie brzegowe w dolinie Odry na Kanale Kurowskim pomiędzy wsią Kurów i Ustowo. Ujęcie wód powierzchniowych z Kanału Kurowskiego posiada ustanowioną strefę ochrony bezpośredniej i pośredniej (Rozporządzenie Nr 15/2005 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej z dnia 30 listopada 2005 r. Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 98, poz. 1974).

Z uwagi na to, iż ujęcie jest ujęciem zastępczym współpracującym ze stacją uzdatniania wody Pomorzany wydajność jego obecnie jest związana z wydajnością stacji.

Zakłada się stworzenie możliwości do korzystania ze zbiorowego zaopatrzenia w wodę 100% mieszkańców gminy będących w zasięgu systemu wodociągowego. Proponuje się dalszą rozbudowę systemu sieci (ponad 50 lat), w celu zwiększenia niezawodności działania systemu oraz utrzymania wymaganej jakości wody pitnej. Wyznaczone nowe tereny rozwojowe na obszarze gminy oraz intensyfikacja rozbudowy wymagać będzie przestrzennej rozbudowy sieci oraz modernizacji magistralnych i głównych rozdzielczych odcinków sieci istniejącej. Dopuszcza się dalszą możliwość zaopatrzenia w wodę mieszkańców gminy z wodociągów miasta Szczecina.

9.2. Odprowadzenie ścieków

Na obszarze gminy Kołbaskowo ścieki sanitarne z poszczególnych miejscowości odprowadzane są systemem kanalizacji sanitarnej w układzie grawitacyjno-tłocznym do istniejącej oczyszczalni mechaniczno-biologicznej zlokalizowanej w północno-wschodniej części miejscowości Przeclaw.

Ścieki oczyszczone z oczyszczalni ścieków odprowadzane są do rowu melioracyjnego, który w rejonie Kurowa ma ujście do Kanału Kurowskiego. Obecnie oczyszczalnia ścieków jest w trakcie rozbudowy i jej przepustowość zostanie zwiększona z 2.400 m³/d do 4.800 m³/d.

Na terenie gminy wody opadowe z dróg i osiedli mieszkaniowych odprowadzane są kanalizacją deszczową do rowów melioracyjnych. Jedynie z terenów zabudowanych w Przeclawiu, Warzymicach i Będargowie wody deszczowe odprowadzane są do istniejącego zbiornika retencyjnego po podczyszczeniu i dalej do odbiornika. Planuje się objęcie systemem kanalizacji sanitarnej obszar całej gminy. Wody deszczowe z terenu gminy przewiduje się odprowadzić do istniejących i projektowanych kolektorów deszczowych, z możliwością ich retencji w terenach zabudowanych i przewidzianych do zabudowy i dalej odprowadzenie poprzez urządzenia oczyszczające do naturalnych ścieków z wykorzystaniem istniejących i projektowanych zbiorników retencyjnych w celu wyrównania dopływu ścieków deszczowych do odbiorników. Jednocześnie ww. rozwiązania techniczne winny uwzględniać wysokie stany (o wody o p=1%) w odbiornikach.

9.3. Gospodarka odpadami

Z godnie z decyzją z dnia 20.12.2006r. ustanawiającą o zamknięciu składowiska odpadów komunalnych w Smoleńcinie od dnia 01.01.2007 r. na składowisko nie są wywożone odpady stałe. Ogólna powierzchnia składowiska wynosiła 6,79 ha (w tym robocza 3,57 ha), pojemność wynosiła 342 tys. m³ i została całkowicie wypełniona.

Składowisko posiadało drenaż odcieków, urządzenia odgazowania składowiska i monitoring, podłoże uszczelnione jest folią „Plastpapa” i geomembraną. Przy składowisku działa sortownia. Składowisko obecnie jest w trakcie rekultywacji, a pozyskiwany gaz wykorzystywany jest do produkcji energii elektrycznej.

Obecnie odpady komunalne wywożone są poza obszar gminy Kołbaskowo. W Przecławiu na terenie oczyszczalni ścieków zlokalizowany został Główny punkt zbiórki odpadów niebezpiecznych.

W gminie należy upowszechnić selektywną zbiórkę „u źródła” polegającą na segregacji odpadów w miejscu ich wytwarzania, oraz rozstawienie na obszarach zabudowanych specjalnych pojemników na opakowania plastikowe, makulaturę i szkło. Odpady płynne należy wywozić na punkt zlewny oczyszczalni ścieków.

9.4. Regulacja stosunków wodnych

Pod względem fizjograficznym obszar gminy dzieli się na cztery części o zróżnicowanym charakterze:

- najwyższej położona część zachodnia z lokalnymi wzniesieniami (najwyższe to Mała Góra obok wsi Warnik – 88 m n.p.m.) oraz bagnistymi obniżeniami,
- ciągnący się od Stobna do Siadła Górnego pas wzniesień tzw. Wał Bezleśny,
- część wschodnia ciągnąca się od Ustowa do Mierzyna – niżej położna i bardziej płaska,
- taras dolny doliny Odry ciągnący się wzdłuż Odry i Kanału Kurowskiego na wschód od wsi Ustowo, Kurów-Siadło Dolne.

Cały obszar pozbawiony jest jezior i większych cieków wodnych. Charakteryzuje go deficyt wodny występujący przez większą część roku. Nieprzepuszczalne grunty w powiązaniu z dużym zróżnicowaniem wysokości powodują – mimo deficytu wodnego – – powstawanie lokalnych oczek wodnych i bagienek powiększających się w okresach deszczowych.

Na dolnym terenie Odry oraz na wyspie pomiędzy Odrą a Kanałem Kurowskim występują okresowo zalewane tereny polderowe, oddzielone niekiedy od rzeki i odwadniane mechanicznie.

Główną rzeką w granicach opracowania jest Odra. Jej dolny odcinek wraz z ujściem do Bałtyku stanowi pod względem hydrologicznym skomplikowany układ, na który mają wpływ: hydrografia tego obszaru (liczne kanały odnogi i przepływowe zbiorniki wodne), zmienne poziomy stanów morza i kierunki wiania wiatrów.

W gminie Kołbaskowo zmeliorowane są następujące powierzchnie gruntów ornych i upraw zielonych:

- drenowanie gruntów ornych 4255 ha,
- odwodnienie użytków zielonych 251 ha.

Większość systemów melioracyjnych realizowana była w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych, obecnie w złym stanie technicznym. W stosunku najlepszym stanie jest duży obiekt Przeclaw-Ustowo oraz realizowane ostatnio obiekty: Barnisław-Kołbaskowo (łącznie 162 ha) i Ustowo (35 ha użytków zielonych).

Zakłada się prowadzenie na terenie gminy regulacji stosunków wodnych umożliwiającej zatrzymanie optymalnej ilości wód opadowych na obszarze zlewni, poprzez właściwą regulację, przebudowę, remont i konserwację istniejących cieków wodnych (budowa dodatkowych oczek wodnych, progów) oraz maksymalny udział powierzchni ekopozytywnych na terenach zabudowanych.

9.5. Ochrona przeciwpowodziowa

Obszarem najczęstszych zalewów powodziowych wywołanych nadmiernym napływem wód na skutek wiosennych i jesiennych wezbrań w Odrze jest Międzyodrze nieznacznie wyniesione nad poziom morza (0,3 m .n. p. m.) i (z wyjątkiem obwałowanego polderu „Ustowo”) najniższa terasa akumulacyjna w dolinie Odry (terasa zalewowa) wyniesiona lokalnie nad Odrę Zachodnią i Kanałem Kurowskim na wysokość 0,3 – 0,4 m n. p. m. Ze względu na duży stopień zniszczenia, wały przeciwpowodziowe i budowle hydrotechniczne na terenach polderowych nie spełniają swej funkcji w systemie ochrony i sterowania wodami powodziowymi. Zasięg przestrzenny zalewów powodziowych jest zróżnicowany w ciągu roku. Podczas powodzi w 1997 r. pokrywał się z granicą naturalnego obszaru zalewowego. Do miejscowości zagrożonych powodzią należą: Moczyły, Siadło Dolne, Kurów. Groźne powodzie występują rzadko, natomiast znaczne zagrożenie stanowią powodzie zatorowe.

Większość dolnego tarasu rzeki Odry położona na rzędnych 0,2 m n.p.m. do 0,6 m n.p.m., podlega okresowym zalewom lub też chroniona jest przed powodzią poprzez wały i pompownie melioracyjne. Maksymalne poziomy wody w Odrze (wg wskazań wodowskazu "Podjuchy") wy-noszą dla prawdopodobieństwa pojawienia się określonego procentowo:

1%	-	1,27 m n.p.m.
2%	-	1,19 m n.p.m.
10%	-	1,00 m n.p.m.
20%	-	0,90 m n.p.m.
50%	-	0,73 m n.p.m.

Wały przeciwpowodziowe posiadające rządne korony 1,0 m do 1,6 m n.p.m. nie chronią terenów polderowych przez powodzią. Brak ochrony przed powodzią dotyczy zwłaszcza obszaru na Wyspie pomiędzy Kanałem Kurowskim a Odrą (Kurowskie Łęgi), gdzie zniszczony jest zarówno system odwadniający rowów z nieczynną pompownią jak i ochraniające go wały przeciwpowodziowe.

Zgodnie ze Wstępną oceną ryzyka powodziowego obszar gminy Kołbaskowo, częściowo znajduje się w granicach obszaru narażonego na niebezpieczeństwo powodzi. Dla obszarów wskazanych we Wstępnej ocenie ryzyka powodziowego sporządza się mapy zagrożenia powodzią.

9.6. Elektroenergetyka

Uwarunkowania ponadgminne

Przez teren gminy Kołbaskowo przechodzą linie napowietrzne NN [220 kV] i WN [110 kV] o znaczeniu wojewódzkim i ponadgminnym. Są to :

- linia 220 kV – Krajnik-Glinki;
- linia 110 kV – Pomorzany-Glinki;
- linia 110 kV – Pomorzany-Gumieńce;
- linia 110 kV – Pomorzany-Morzyczyn;
- linia 110 kV – Pomorzany-Żydowce.

Wzdłuż istniejącej linii elektroenergetycznej 220 kV należy nadal przestrzegać ograniczeń w użytkowaniu terenu o szerokości 70 metrów (po 35 metrów od osi linii w obu kierunkach). Dla terenów znajdujących się w granicach podanych wielkości obowiązują następujące ustalenia:

- zabrania się lokalizować budynki mieszkalne i inne (zwłaszcza szpitale, internaty, żłobki, przedszkola itp.), przeznaczone na pobyt ludzi przez czas dłuższy niż 8 godzin na dobę.
- dopuszcza się realizację obiektów związanych z działalnością gospodarczą, turystyczną, rekreacyjną i rolną, w których pobyt ludzi nie przekracza 8 godzin, przy spełnieniu wszystkich aktualnie obowiązujących przepisów. W tych przypadkach konieczne jest uzgodnienie warunków lokalizacji projektowanych obiektów i zagospodarowania tego terenu z właścicielem przedmiotowej linii.

Uwarunkowania wewnętrzne

Gmina Kołbaskowo zasilana jest siecią SN ze stacji elektroenergetycznych 110/15 kV zlokalizowanych w Szczecinie – GPZ Gumieńce, EC Pomorzany, GPZ Białowieska.

Sieć SN, w przeważającej części napowietrzna, zbudowana jest z linii magistralnych oraz odgałęzień. Linie magistralne zasilane są ze źródeł położonych poza gminą, na terenie m. Szczecina. Linie mają powiązania umożliwiające rezerwowanie zasilania. Linie SN budowane w ostatnim okresie wykonywane są jako kablowe.

Trasy linii napowietrznych wytyczono dawno temu, mając na uwadze przede wszystkim skuteczność zasilania. Najczęściej prowadzono je po najkrótszych trasach przecinając ukośnie pola, lasy, a czasem i wsie. W rezultacie linie napowietrzne często stanowią istotny element kolizyjny dla różnych rodzajów zagospodarowania i użytkowania terenu.

Na terenie gminy pracuje ponad 120 stacji transformatorowych 15/0,4 kV. Ze względu na to, że zdecydowana część sieci SN wykonana jest jako napowietrzna, zdecydowaną większość stanowią stacje słupowe i wieżowe.

Na obszarach zainwestowanych oraz przewidzianych do zainwestowania przewiduje się likwidację istniejących napowietrznych linii energetycznych 15 kV oraz słupowych stacji transformatorowych i zastąpienie ich liniami kablowymi prowadzonymi w liniach rozgraniczających istniejących i planowanych układów komunikacyjnych z małogabarytowymi stacjami kontenerowymi.

9.7. Zaopatrzenie w gaz

Uwarunkowania wewnętrzne

Gmina Kołbaskowo zasilana jest w gaz ziemny średniego ciśnienia z kierunku miasta Szczecina. Sieć gazowa gminy zasilana jest z gazociągu średniego ciśnienia łączącego stacje redukcyjne I stopnia zlokalizowane w Podjuchach i Warszawie. Sieć gminna zasilana jest w dwóch miejscach, w rejonie miejscowości Przylep – Ostoja oraz w rejonie Ustowa. Gazyfikacją przewodową objęte są miejscowości: Kołbaskowo, Przeclaw, Stobno, Będargowo, Siadło Górne, Siadło Dolne, Smołęcin, Warzymice, Ustowo, Kurów.

Po zrealizowaniu spinki sieci od Szczecina do Stobna, gmina zasilana będzie dwustronnie z dwóch stacji redukcyjno – pomiarowych I stopnia. Pierścieniowo - promienisty układ sieci pozwoli (w przypadku awarii na jednym z zasileń) na dostawę gazu do każdego odcinka sieci. Co więcej, układ średnic pozwala uzyskać przesył na takim poziomie, że spadki ciśnienia gazu nie będą odczuwalne lub wystąpią tylko w nieznacznym stopniu. Bezpieczeństwo zasilania w gaz podniesione jest dodatkowo przez istniejącą sieć średniego ciśnienia, wykonaną z rur stalowych. Sieć ta Dn 100 biegnie od Szczecina w kierunku Przeclawia, gdzie jest spięta z siecią PE de 180. Tak więc można to traktować jako trzeciostronne zasilanie. Jest to szczególnie istotne dla zapewnienia nieprzerwanej dostawy gazu dla ogrodnictwa. Uprawy szklarniowe wymagają szczególnych reżimów temperaturowych. Ewentualne przerwy w dostawie paliwa na cele grzewcze skutkować mogą znacznymi szkodami materialnymi. Stan techniczny sieci, wykonanej z rur PE pozwala na bezpieczne zwiększenie ciśnienia gazu

9.8. Zaopatrzenie w ciepło

Na obszarze gm. Kołbaskowo nie funkcjonuje sieć ciepłownicza, dominuje system lokalnych źródeł ciepła ogrzewających obiekty, w które są wbudowane lub obiekty sąsiadujące. Do ogrzewania stosuje się paliwa stałe i płynne oraz gazowe (w miejscowościach, do których doprowadzona jest sieć gazowa).

W Ustowie na terenie zespołu szklarni znajdują się cztery duże kotłownie na paliwo płynne i gazowe dla potrzeb technologicznych (o mocy powyżej 1 MW), żadna z nich nie zasila budownictwa mieszkaniowego i użyteczności publicznej.

Zabudowa mieszkaniowa w miejscowościach: Barnisław, Bobolin, Kamieniec, Kołbaskowo, Kurów, Przeclaw, Warnik, Warzymice w zabudowie wielorodzinnej wykorzystuje się lokalne kotłownie wbudowane lub wolnostojące o mocy do 1 MW, zasilane paliwem konwencjonalnym. Pozostała zabudowa wielorodzinna i jednorodzinna na terenie gminy korzysta z ogrzewania indywidualnego – ogrzewanie etażowe lub piecowe oraz pompy ciepła.

9.9. Telekomunikacja

Teren gminy Kołbaskowo obsługiwany jest przez dwie centrale telefoniczne cyfrowe, zlokalizowane w Kołbaskowie i w Przeclawiu. Obie centrale podłączone są liniami światłowodowymi do centrali Szczecin-Śródmieście i pracują łącznie z nią. Centrala Kołbaskowo obsługuje południową część gminy, część północna obsługiwana jest przez centralę zlokalizowaną w Przeclawiu.

9.10. Komunikacja

9.10.1. Sieć drogowa

- 1) Na terenie gminy zakłada się utrzymanie istniejącego systemu komunikacji drogowej, jego modernizację i budowę nowych odcinków obwodnicy Przeclawia i Kołbaskowa oraz południowego fragmentu obejścia zachodniego miasta Szczecina.

Podstawowy układ komunikacyjny gminy stanowią:

- a) drogi krajowe:
- autostrada A6 - granica państwa - Szczecin
  - droga krajowa nr 13 - Szczecin - Kołbaskowo - Rosówek (granica państwa)
- b) drogi powiatowe:
- 0620Z - Będargowo-Warzymice-Przeclaw
  - 062 1 Z - Granica państwa – Bobolin
  - 0622Z - Stobno-Mierzyn
  - 0623Z - Małe Stobno-Bobolin-Warnik
  - 0624Z - Barnisław-Smolęcín-Kołbaskowo
  - 0625Z - Szczecin-Warzymice-Przylep-Ostoja
  - 0626Z - Przylep-Ostoja-Rajkowo-Szczecin
  - 0627Z - Szczecin-Ustowo-Kurów-Siadło Górne
  - 0628Z - Kołbaskowo-Moczyły-Kamieniec
  - 0629Z - Pargowo-Kamieniec-Rosówek
  - 0630Z - Warzymice-Karwowo-Smolęcín
  - 0631Z - Siadło Górne-Siadło Dolne

Obie drogi krajowe stanowią najważniejsze połączenia gminy z układem zewnętrznym. W ostatnich latach drogi te zostały przebudowane i są w dobrym stanie technicznym. Droga krajowa A6 posiada parametry autostrady, zmiany lokalizacji wymagać będzie sam węzeł Kołbaskowo, który nie spełnia wymogów węzła autostradowego. Droga krajowa nr 13, która powinna funkcjonować jako droga główna ruchu przyspieszonego (GP)

nie spełnia wymogów wynikających z klasy technicznej i praktycznie spełnia rolę ulicy zbiorczej obsługującej zabudowę mieszkaniową w rejonie Warzymic i Przeclawia. Podstawowy układ „wewnętrzny” tworzą głównie drogi powiatowe, które stanowią sieć łączącą przede wszystkim poszczególne miejscowości gminy. Umożliwiają też powiązania z gminą Dobra, Niemcami, a także stanowią uzupełniające połączenia ze Szczecinem. Wyniki generalnego pomiaru ruchu w 2010 roku na drogach krajowych wskazują, że w przypadku autostrady A6, na terenie gminy, wielkość ruchu utrzymuje się na podobnym poziomie jak w 2005 roku, znaczący natomiast wzrost średniego dobowego ruchu (SDR) nastąpił na drodze nr 13. Na odcinku Szczecin-Kołbaskowo wielkość SDR wzrosła o 40% natomiast na odcinku Kołbaskowo - Rosówek w okresie 2005 - 2010 podwoił się. Obie drogi pozostają największymi generatorami ruchu na terenie gminy. Wobec postępującego procesu urbanizacji gminy należy się liczyć z koniecznością stopniowej przebudowy fragmentów istniejących dróg jak i rozbudową całego układu drogowego bowiem istniejąca sieć nie będzie w stanie zapewnić prawidłowej obsługi gminy. W ostatnich latach prowadzone były prace

studialne dotyczące budowy drogowej obwodnicy Szczecina oraz budowy w nowym przebiegu drogi krajowej nr 13.

Uzupełnieniem sieci dróg krajowych i powiatowych są drogi gminne. Z reguły są to niewielkie odcinki dróg pełniących funkcje dróg dojazdowych do miejscowości lub w miejscowościach. W sumie na terenie gminy znajdują się 34 drogi gminne.

2) Zasady obsługi w zakresie komunikacji drogowej

- a) Droga krajowa klasy A – autostrada - istniejąca droga A6 łącząca przejście graniczne Pomellen – Kołbaskowo ze Szczecinem – Podjuchy. Jest to droga dwujezdniowa, o szerokości w liniach rozgraniczających, zgodnie z istniejącą działką drogową. Klasa tej drogi nie dopuszcza obsługi terenów przylegających bezpośrednio do jej przebiegu. Wyjątek stanowi tu działka nr 26/9, dla której uzyskano odstępstwo od warunków technicznych. Stosowanie niezależnych zjazdów z drogi A6 i węzłów jest zabronione. Po obu stronach drogi obowiązuje strefa ograniczonego użytkowania, w której nie należy lokalizować obiektów przeznaczonych na stały pobyt ludzi.
- b) Droga krajowa nr 13 (istniejąca) klasy głównej ruchu przyspieszonego – GP. Odległość między skrzyżowaniami (węzłami) poza obszarem zabudowy nie powinna być mniejsza niż 2000m oraz nie mniejsza niż 1000m na terenach zabudowanych. Dla tej klasy drogi, po jej obu stronach występuje strefa ograniczonego użytkowania, która w przypadku istniejącej zabudowy winna być odizolowana „ekranami akustycznymi”.
- c) Drogi powiatowe. Podstawową sieć komunikacyjną w gminie stanowi system dróg powiatowych. Łączy on większość miejscowości w gminie Kołbaskowo, jednocześnie zapewniając połączenie komunikacyjne z miastem Szczecin

9.10.2. Transport kolejowy

Przez gminę przebiegają dwie linie o podstawowym znaczeniu tj. linia 408 Szczecin Główny - Stobno Szczecińskie - Granica Państwa (Pasewalk) oraz linia 409 Szczecin Gumieńce - Granica Państwa (Tantow/Berlin). Obie linie są niezelektryfikowane, zaliczone są do kategorii linii pierwszorzędnych, a prędkości maksymalne dla ruchu pasażerskiego wynoszą odpowiednio 80 km/h i 120 km/h. Linia 408 do Stobna jest linią dwutorową, a na pozostałym odcinku jednotorową natomiast linia 409 na całej długości jest linią jednotorową. Trzecią linią na terenie gminy jest linia nr 429, znaczenia miejscowego, ze Stobna Szczecińskiego do Dołuj, która może być wykorzystywana w oparciu o regulamin udostępniana tras kolejowych.

Na terenie gminy znajduje się jeden przystanek Stobno Szczecińskie, który jednak nie obsługuje ruchu pasażerskiego. Najbliższe przystanki obsługujące ruch pasażerski to stacje to Szczecin Gumieńce w odległości od dawnej stacji Kołbaskowo 7.1 km i Szczecin Główny w odległości ok. 12 km.

9.10.3. Komunikacja zbiorowa

Obecnie gmina obsługiwana jest głównie przez PKS Szczecin. Komunikacją autobusową objęte są praktycznie wszystkie miejscowości. Część miejscowości (Przeclaw, Kołbaskowo, Będargowo, Warzymice, Stobno, Ustawo, Kurów, Siadło Dolne i Górne, Moczyły) obsługiwanych jest też miejską komunikacją autobusową na podstawie

porozumienia gminy Kołbaskowo i Szczecin. Aktualnie część miejscowości gminy obsługiwanych jest przez 4 linie autobusowe:

Linia 70 – do Kołbaskowa i Kamieńca

Linia 81 – do Przeclawia i Kołbaskowa

Linia 83 – do Będargowa

Linia 88 – C.H. STER - Stacja Stobno (tylko w dni powszednie)

9.10.4. Komunikacja rowerowa

W granicach gminy funkcjonują dwie trasy rowerowe: Pierwsza z nich Szczecin-Warzymice o długości ok. 1,2 km stanowi wydzielony ciąg rowerowy usytuowany wzdłuż drogi krajowej nr 13 i jest kontynuacją trasy rowerowej wydzielonej wzdłuż ul. Cukrowej w Szczecinie. Druga trasa to szlak turystyczny pod nazwą „Szlak Bielika” przebiegający zarówno po drogach publicznych jak i odrębnych drogach rowerowych gruntowych i utwardzonych. Szlak ten o długości ok. 17,5 km prowadzi od Ustowa poprzez Kurów, Siadło Dolne, Moczyły do Pargowa i dalej do granicy państwa. Szlak łączy się po niemieckiej stronie z ponadregionalnym szlakiem rowerowym „Wzdłuż Nysy i Odry”.

III. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

1. W zakresie ochrony środowiska

1.1. Obszary i obiekty proponowane do objęcia ochroną

Proponuje się w gminie Kołbaskowo rozszerzenie sieci obszarów chronionych o następujące obiekty przyrodnicze i formy ochrony:

1. Rezerваты przyrody:

Zgodnie z Waloryzacją przyrodniczą gminy Kołbaskowo i Waloryzacją przyrodniczą województwa zachodniopomorskiego proponuje się utworzenie 2 rezerwatów przyrody:

- R-4 – Rezerwat leśno-stepowy „Kamienieckie Wąwozy”, o powierzchni 97 ha

Przedmiotem ochrony są cenne naturalne zbiorowiska leśne i murawowe, w tym roślinności kserotermicznej wraz z rzadkimi chronionymi gatunkami roślin.

Postulowany do utworzenia rezerwat położony jest w strefie krawędziowej doliny Odry, na wschód od Kamieńca. Obszar ten wyróżnia się malowniczymi dolinkami z licznymi źródłami i rozwijającymi się torfowiskami źródłkowymi dającymi początek wielu lokalnym strumieniom. Znajdują się tu cenne fragmenty lasów łągowych olszowo-jesionowych i lasów grądowych dębowo-grabowych o charakterze naturalnym, z największym na Pomorzu stanowiskiem kokoryczy drobnej oraz murawy kserotermicznej i napiaskowe stanowiące cenne siedliska w skali ponadregionalnej. W bogatej florze rezerwatu występują gatunki roślin chronionych. Na bagnach nadrzecznych rosną zespoły szuwarowe i turzycowiskowe.

- R-5 – Rezerwat florystyczny „Kamionka”

Przedmiotem ochrony jest murawa kserotermiczna z charakterystycznymi gatunkami flory. Rezerwat położony jest na zboczu wąwozu rozcinającego krawędź doliny Odry na południe od osady Kamionka. Występuje tu jeden z większych, w strefie krawędziowej doliny Odry, płatów roślinności stepowej z licznymi stanowiskami roślin gatunków

chronionych i zagrożonych. Obszar stanowi strome zbocze porośnięte zbiorowiskami kserotermicznymi.

2. Powiększenie Parku Krajobrazowego Dolina Dolnej Odry o Wyspę Kurowskie Łęgi oraz powiększenie otuliny Parku o strefę krawędziową Doliny Odry.

3. Użytki ekologiczne proponowane:

W gminie Kołbaskowo tą formą ochrony przyrody proponuje się objąć 21 obiektów w oparciu o Waloryzację Przyrodniczą Gminy Kołbaskowo i Waloryzację Przyrodniczą Województwa Zachodniopomorskiego.

UE 1 – „Za płotem” - zatrzciniony zarastający zbiornik wodny oraz roślinność wodna, położony na północ od Ostoi przy wyjeździe ze Szczecina na Stobno,

- cel ochrony – zachowanie cennej ornitofauny oraz naturalnego krajobrazu rolniczego.

UE 2 – „Gęsi stawek” - płytkie śródpolne oczka wodne oraz roślinność wodna – na północ od Bobolina,

- cel ochrony – zachowanie cennej ornitofauny oraz krajobrazu rolniczego.

UE 3 – „Oczko koło Stobna Małego” – przydrożne oczko wodne z roślinnością wodną i szuwarową – 400 m SW Stobno Małe,

- cel ochrony – zachowanie miejsca występowania roślin chronionych i cennych.

UE 4 – „Torfowisko Będargowo” – torfowisko mszarne koło Będargowa,

- cel ochrony – zachowanie miejsca występowania cennych roślin.

UE 5 – „Łabędzi stawek” – płytkie śródpolne oczka wodne oraz roślinność wodna na południe od drogi Warnik-Będargowo,

- cel ochrony – zachowanie cennej ornitofauny oraz krajobrazu rolniczego miejsc lęgowych ptaków.

UE 6 – „Uroczysko” - płytkie śródpolne oczka wodne oraz roślinność wodna – na północ od Karwowa,

- cel ochrony – zachowanie miejsc lęgowych ptaków wodnych i płazów oraz rolniczego krajobrazu.

UE 7 – „Kurowskie Łęgo” – wyspa między Odrą Zachodnią a Kanałem Kurowskim,

- cel ochrony – zachowanie miejsc dla ornitofauny oraz krajobrazu rolniczego.

UE 8 – „Srokoszowy Stawek” – śródpolne oczko wodne z ornitofauną na południowy wschód od Warnika

- cel ochrony – zachowanie cennej ornitofauny oraz krajobrazu rolniczego.

UE 9 – „Barniławskie Rozlewisko” – zarastające śródpolne rozlewisko na zachód od Barniławia

- cel ochrony – zachowanie cennej ornitofauny oraz krajobrazu rolniczego.

- UE 10 – „Przeclawskie Stawy” – zatrzczone rozlewisko, dawniej stawy rybne na południe od Przeclawia,
- cel ochrony – zachowanie cennej ornitofauny, miejsc występowania ptaków oraz krajobrazu rolniczego.
- UE 11 – brak nazwy własnej – zarastające śródpolne rozlewisko na południowy zachód od Barnisławia,
- cel ochrony – zachowanie cennej ornitofauny oraz krajobrazu rolniczego.
- UE 12 – „Suchy Stawek” – zarastający zbiornik wodny na południe od Barnisławia
- cel ochrony – zachowanie miejsc lęgowych ptaków wodnych.
- UE 13 – „Dolina łąz”
- płytkie oczko wodne oraz roślinność wodna – na północ od autostrady między Kołbaskowem a granicą państwa,
  - cel ochrony – zachowanie cennej ornitofauny oraz krajobrazu rolniczego.
- UE 14 – „Przy Torach” – nowo powstałe rozlewisko oraz roślinność wodna na północ od Kołbaskowa przy drodze do Smolęcina przed torami,
- cel ochrony – zachowanie cennej ornitofauny oraz krajobrazu rolniczego.
- UE 15 – brak nazwy własnej – obszar ze stanowiskami roślinności kserotermicznej – strefa krawędziowa Odry od Pargowa po Ustowo na północy.
- cel ochrony – ochrona obszaru ze stanowiskami roślinności kserotermicznej,
- UE 16 – Łąka koło Moczył I” – kompleks zbiorowisk łąkowych tworzących mozaikę z charakterystycznymi gatunkami, Moczyły nad Odrą, 1,1 km na północny-wschód od Moczył,
- cel ochrony – zachowanie wilgotnej łąki okresowo zalewanej wodami Odry z cenną roślinnością.
- UE 17 – „Dołek”
- oczko wodne położone w obniżeniu przy drodze między Kołbaskowem a Moczyłami,
  - cel ochrony – zachowanie cennej ornitofauny oraz krajobrazu rolniczego.
- UE 18 – „Łąka koło Moczył II” – kompleks zbiorowisk łąkowych tworzących mozaikę – 800 m na północny wschód od Moczył,
- cel ochrony – zachowanie wilgotnej łąki okresowo zalewanej wodami Odry z cenną roślinnością.
- UE 19 – „Jezioro Rosówek” – nowo powstałe rozlewisko przy drodze między Kołbaskowem a granicą państwa,
- cel ochrony – zachowanie cennej ornitofauny oraz krajobrazu rolniczego.
- UE 20 – „Kamienieckie Oczko” – kompleks oczek wodnych, ziołorośli i szuwarów – 800 m na północny-zachód od Kamieńca.
- cel ochrony – zachowanie ostoi naturalnej przyrody wśród zagospodarowanej przestrzeni rolniczej.
- UE 21 – „Łąka koło Pargowa” – kompleks zbiorowisk łąkowych tworzących mozaikę z charakterystycznymi gatunkami,

- cel ochrony – zachowanie wilgotnej łąki z cenną roślinnością zbiorowiska.

Proponowane użytki ekologiczne swą rolę pełnią w krajobrazie pod warunkiem zachowania ich w stanie naturalnym z zachowaniem określonych metod postępowania uniemożliwiających ich degradację.

4. Pomniki przyrody – proponowane:

W gminie Kołbaskowo do ochrony pomnikowej w oparciu o Waloryzację Przyrodniczą Gminy Kołbaskowo oraz Waloryzację Przyrodniczą Województwa Zachodniopomorskiego zaproponowano łącznie 19 obiektów pojedynczych drzew, szpalerów i alei:

- P-2 - okazałe drzewo dąb szypułkowy, Rajkowo park,
- P-3 - aleja wielogatunkowa: jesiony wyniosłe, dęby szypułkowe, kasztany jadalne (długość alei – 900 m) droga z Ustowa do Kurowa,
- P-4 - dąb szypułkowy (obwód ponad 600 cm) Przeclaw (na terenie dawnego cmentarza ewangelickiego),
- P-5 - dąb szypułkowy 400 cm, park w Kurowie,
- P-6 - buk zwyczajny obwód 365 cm, drzewo jest porośnięte bluszczem owocującym, park w Kurowie,
- P-7 - lipa szerokolistna, obwód 372 cm, park w Kurowie przy głównej alei,
- P-8 - platan klonolistny obwód 372 cm, park w Kurowie,
- P-9 - dąb szypułkowy obwód 370 cm, przy wjeździe do parku w Kurowie od strony Siadła Dolnego,
- P-10 - czereśnia obwód 199 cm, Siadło Górne,
- P-11 - klon zwyczajny obwód 355 cm, na drodze z Kołbaskowa do Smolęcina,
- P-12 - 6 cisów pospolitych, obwód drzew: 157-198 cm, Kamieniec – przy drodze naprzeciw kościoła,
- P-13 - lipa drobnolistna obwód 364 cm, Pargowo przy budynku nr 1,
- P-14 - lipa drobnolistna obwód 330 cm, Pargowo przy ruinach kościoła,
- P-15 - cis zwyczajny obwód 128 cm, Pargowo przy ruinach kościoła.

Dla pomników drzew i alei, które spełniają rolę kulturową lub krajobrazową proponowana jest ochrona częściowa. Wobec obiektów tego rodzaju nie tylko dopuszczalne, ale wręcz wskazane jest dokonywanie zabiegów poprawiających i zabezpieczających ich stan zdrowotny oraz estetykę. Te obiekty pomnikowe, które pełnią dużą rolę biocenotyczną (np. okazałe drzewa na terenach leśnych i rosnące na obrzeżach lasów) powinny być objęte ochroną ścisłą wykluczającą stosowanie zabiegów ochronnych.

- 16 wyróżnionych miejsc z pojedynczymi drzewami lub grupą drzew spełniających wymogi uznania za pomniki przyrody,
- Dąb w Przeclawiu (na terenie dawnego cmentarza ewangelickiego)
- grupa dębów szypułkowych, buków zwyczajnych, cisów pospolitych oraz platanu zwyczajnego na działce geodezyjnej nr 47/1 obrębu Kurów,
- dąb szypułkowy w parku Moczyły,
- grupa 2 cisów w Smolęciniu przy posesji nr 14,
- lipa drobnolistna w Moczyłach, w pobliżu dawnego cmentarza,
- grupa 6 cisów pospolitych w Kamieńcu.

5. Stanowisko dokumentacyjne przyrody nieożywionej
- Oz koło Rosówka – proponowany do ochrony jako stanowisko dokumentacyjne przyrody nieożywionej został niestety zagospodarowany jako tor motokrosowy.
- ad.1) uznanie za rezerwat przyrody następuje w drodze rozporządzenia wojewody. Na obszarach graniczących z rezerwatem przyrody może być wyznaczona otulina (art. 13). Dla rezerwatów przyrody sporządza się i realizuje plan ochrony (art.18). Zakazy dotyczące rezerwatu przyrody określa art. 15.
- ad.2) powiększenie parku krajobrazowego następuje w drodze rozporządzenia wojewody (art.16). Dla parków krajobrazowych sporządza się i realizuje plan ochrony (art.18). W parku krajobrazowym mogą być wprowadzone zakazy określone w art.17.
- ad 4) ustanowienie pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego i użytku ekologicznego następuje w drodze rozporządzenia wojewody lub uchwały rady gminy (art. 44). W stosunku do ww. form ochrony mogą być wprowadzone zakazy określone w art. 45.

Wszystkie zaproponowane do ochrony obiekty wymagają opracowania dokumentacji według wymogów prawnych, a następnie zatwierdzenia przez odpowiedni organ (Wojewodę lub Radę Gminy). W rozporządzeniach powołujących obiekty określone powinny zostać szczegółowe wytyczne konserwatorskie gwarantujące zachowanie walorów przyrodniczych tych obszarów.

Do czasu powołania powierzchniowych form ochrony należy w planach zagospodarowania przestrzennego, ustalić odnośnie tych obszarów, zakaz zmiany form użytkowania gruntów.

1.2. Obszary proponowane do ochrony w ramach ustaleń planistycznych

Poza obszarami proponowanymi do objęcia ochroną na mocy ustawy o ochronie przyrody, przedstawiono na mapie inne obszary cenne przyrodniczo, ważne dla zachowania różnorodności biologicznej fauny i flory oraz walorów krajobrazowych, dla których nie proponuje się konkretnej formy ochrony. Wskazuje się je w celu zachowania i ochrony ze względu na pełnienie ważnej funkcji w utrzymaniu równowagi lokalnych układów przyrodniczych i kształtowanie krajobrazu, zwłaszcza na obszarach silnie przekształconych antropogenicznie.

Na mocy ustawy o ochronie przyrody, ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, ustawy o lasach, ochronie polegającej na zachowaniu w stanie naturalnym podlegają:

- śródpolne i śródleśne oczka wodne oraz torfowiska i bagna, jako naturalne zbiorniki wodne

A ponadto:

- tereny zieleni w granicach wsi wraz z parkami, zadrzewieniem przykościelnym, cmentarnym i innym,
- zadrzewienie śródpolne i przydrożne.

W krajobrazie rolniczym na terenach wysoczyznowych gminy wskazuje się do ochrony wyróżniające się enklawy roślinności podmokłych łąk nieużytkowanych rolniczo, oczka wodne, torfowiska oraz tereny spontanicznej sukcesji roślinnej na nieużytkach. Obszary te

zajmujące lokalne obniżenia terenu są na ogół miejscami bytowania różnych gatunków zwierząt i bogate florystycznie. Tereny te powinny być chronione przed zmianą użytkowania, pogorszeniem stosunków wodnych, przed zabudową i dewastacją, jako cenne siedliska przyrodnicze sprzyjające stabilizacji ekosystemów.

Na mapie obszary te zaznaczone są jako nieużytki naturogeniczne, stanowiące również lokalne strefy faunistyczne, będące potencjalnymi użytkami ekologicznymi. Znajdują się one w większości poza istniejącymi obszarami chronionymi i występują w okolicy Ostoi, (Szczecin), Stobna, Bobolina, Warnika, Barnisława, Karwowa, Kołbaskowa. Strefa faunistyczna w okolicy Rosówka jest również obszarem ważnym dla ptaków w okresie przelotów i zimowania. Obszar ten kontynuuje się na obszarze Niemiec.

Niektóre z powyższych obszarów, zwłaszcza układające się pasmowo, tworzą lokalne korytarze ekologiczne, które stanowią naturalne ciągi powiązań przyrodniczych pomiędzy poszczególnymi siedliskami przyrodniczymi, umożliwiające swobodną migrację zwierząt i roślin. Ze względu na takie czynniki naturalne jak m. in. ukształtowanie powierzchni i brak dolin rzecznych oraz czynniki antropogeniczne (dominacja gruntów ornych, bariery techniczne – trasy komunikacyjne o dużym natężeniu ruchu), nie wykształciły się na wysoczyźnie korytarze ekologiczne o znaczeniu ponadlokalnym. Szczególnie w tej części gminy istotne jest więc zachowanie istniejących korytarzy ekologicznych, utrzymanie ich drożności, ochrona przed przekształceniem a zwłaszcza przed zabudową i dewastacją.

1.3. Wody powierzchniowe – sposób gospodarowania, regulacja stosunków wodnych, kierunki i wytyczne

1. Poprawa jakości wód Odry zależy od uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej na obszarze całego dorzecza rzeki. Doprowadzenie wód Odry do dobrego stanu ekologicznego jest, więc problemem do rozwiązania w skali całego systemu wodnego rzeki i zadaniem ponadgminnym.
2. Wyklucza się odprowadzanie do wód powierzchniowych nieoczyszczonych ścieków.
3. Na obszarze strefy ochronnej ujęcia wody „Kanał Kurowski” obowiązują zakazy i ograniczenia w celu zapewnienia odpowiedniej jakości wody ujmowanej do zaopatrzenia ludności w wodę, określone w Rozporządzeniu Nr 15/2005 Dyrektora RZGW Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 98, poz. 1974 w Szczecinie, zmienionym rozporządzeniem nr 2/2006 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie z dnia 16.02.2006 r. (dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 31, poz. 540).
4. W odniesieniu do powierzchniowych wód publicznych należy zachować strefę ochronną wolną od grodzienia i zabudowy kubaturowej zgodnie z Ustawą z dnia 18.07. 2001 r. Prawo wodne (z wyjątkiem ośrodków sportów wodnych i urzędzeń portowych oraz oznakowania nawigacyjnego).
5. Poldery oraz tereny zalewowe i podlegające podtopieniu należy wyłączyć z wszelkiej zabudowy.
6. Przekazanie terenów położonych w dolinie Odry pod zabudowę musi być poprzedzone szczegółową analizą warunków wodnych (wody gruntowe i powierzchniowe) w celu wyeliminowania zagrożenia podtopieniem lub zalaniem podczas powodzi. Zabudowa kubaturowa musi być lokalizowana na terenach znajdujących się powyżej poziomu wód

- 1% prawdopodobieństwa pojawienia się oraz występujących historycznie wód powodziowych.
7. Zgodnie ze Wstępną oceną ryzyka powodziowego obszar gminy Kołbaskowo, częściowo znajduje się w granicach obszaru narażonego na niebezpieczeństwo powodzi. Dla obszarów wskazanych we Wstępnej ocenie ryzyka powodziowego sporządza się mapy zagrożenia powodziowego, na których zostaną przedstawione m.in. obszary szczególnego zagrożenia powodzią.
  8. W pobliżu m. in. rzek i kanałów zabrania się wznoszenia obiektów budowlanych uniemożliwiających lub utrudniających ludziom i dziko występującym zwierzętom dostęp do wody, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej oraz związanych z bezpieczeństwem powszechnym i obronnością kraju (Ustawa z dnia 16.04.2004 r. o ochronie przyrody).
  9. Nie należy zabudowywać terenów nadbrzeżnych cieków stanowiących urządzenia melioracji podstawowych. Wzdłuż cieku należy pozostawić niezabudowany pas terenu umożliwiający jego konserwację lub modernizację.
  10. Na terenach zmeliorowanych istniejące rowy powinny pełnić swą podstawową funkcję regulatora stosunków wodnych. Aktualnie na niektórych obszarach system ten nie funkcjonuje w wyniku zaprzestania użytkowania rolniczego lub braku konserwacji urządzeń melioracyjnych (większość rowów jest niedrożna). W sieci kanałów melioracji podstawowej czynne są tylko 2 kanały znajdujące się na zachód od Warnika, z odpływem do Niemiec. Pozostałe kanały (na Wyspie Kurowskie Łęgi, na terasie zalewowej Odry po obu stronach autostrady A6 oraz w Ku-rowie) są wyłączone z eksploatacji.
  11. Na obszarze całej gminy należy zachować wszelkie naturalne zbiorniki wodne (śródpolne, wiejskie i parkowe) ze względu na ich ważną rolę w funkcjonowaniu ekosystemów polnych i zieleni wiejskiej oraz ze względu na walory krajobrazowe.

1.4. Wody podziemne - sposób gospodarowania, kierunki i wytyczne

1. Za obszar ograniczenia budowy uciążliwych obiektów przemysłowych należy uznać teren Głównego Zbiornika Wód Podziemnych *Dolina Kopalna Szczecina* (nr 122). Ewentualne lokowane inwestycji w tym obszarze wymagać będzie rygorystycznego przestrzegania procedur związanych z określaniem warunków budowy i funkcjonowaniem obiektów przemysłowych, zgodnie z przepisami dotyczącymi ochrony wód podziemnych.
2. Gmina Kołbaskowo położona jest w granicach wydzielonego regionu bilansowego Lewobrzeżna zlewnia dolnej Odry w regionie wodnym Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego. Dla wymienionego regionu bilansowego w roku 1998 opracowana została „Dokumentacja hydrogeologiczna zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych dla obszaru lewobrzeżnej zlewni dolnej Odry”, zatwierdzona decyzją MOŚZNiL z dnia 14.09.1998r., znak GO kdh/BJ/489-6151/98. W dokumentacji dla potrzeb wspólnego bilansowania zasobów wód podziemnych i powierzchniowych przedmiotową zlewnię podzielono na rejony bilansowe oraz określono zasoby dyspozycyjne zdefiniowana jako możliwe do zagospodarowania z obszaru bilansowego. W granicach rejonu bilansowego C o pow. 180 km² zlokalizowana jest gmina Kołbaskowo, część gminy Dobra oraz Szczecin. Dla wymienionego rejonu bilansowego ustalono zasoby dyspozycyjne w

wielkości 45600 m³/d oraz określono ich rezerwy w ilości 23%. Ponadto w 2012 roku na zlecenie RZGW, MGGP S.A. w Krakowie wykonała aktualny bilans wodno – gospodarczy ww. rejonu bilansowego, w którym Gmina Kołbaskowo położona jest w wydzielonym regionie C1 i C2. Wyniki tego bilansu wodno – gospodarczego, przy uwzględnieniu rzeczywistego korzystania z wód – poboru w 2010 roku wskazują na znacznie rezerwy zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych tj. w rejonie C1 – 34955 m³/d, stanowią 78% zasobów dyspozycyjnych tego rejonu oraz w rejonie C2 – 1674 m³/d, stanowiąc 97% zasobów dyspozycyjnych obszaru obejmującego region wodny UKER. Natomiast wyniki bilansu, przy uwzględnieniu wielkości poboru z pozwoleń wodnoprawnych, wskazują na mniejsze rezerwy zasobów dyspozycyjnych wynoszące: w rejonie C1 i C2 odpowiednio 12912 m³/d (29,4%) oraz 1690 m³/d (98%). Uwzględniając powyższe, rezerwy zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych do wykorzystania na obszarze gminy Kołbaskowo są niewielkie, dlatego planowane nowe tereny rozwojowe na terenie gminy oraz intensyfikacja rozbudowy w kierunku Szczecina wymagać będzie zabezpieczenia zapotrzebowania wody z istniejących ujęć wody oraz z kierunku Szczecina wraz z realizacją zbiorników zapasowo – wyrównawczymi, stanowiących zapas wody jako gwarant bezpieczeństwa i zapewnienia stałości dostaw wody do odbiorców.

3. Na terenie gminy żadne ujęcie nie ma wyznaczonej strefy ochronnej. Dopuszcza się ustanawianie takiej strefy, na wniosek i koszt właściciela ujęcia wody w celu zapewnienia ochrony ujmowanej wody. Uzasadnienie potrzeby ustanowienia strefy ochronnej wynika z lokalnych warunków hydrogeologicznych. Zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 10 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie dokumentacji hydrogeologicznej i dokumentacji geologiczno – inżynierskiej analiza potrzeby ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej przedstawiona jest w dokumentacji hydrogeologicznej ustalającej zasoby eksploatacyjne ujęcia wody. Dotyczy to głównie ujęć w Bobolinie, Kamieńcu, Kołbaskowie, Ostoi, Siadłe Górnym, Stobnie, Przeclawiu, Ustowie i Warzymicach.
4. Niezbędne jest zabezpieczenie nieczynnych już ujęć wód podziemnych, w celu wyeliminowania możliwości przypadkowego lub świadomego skażenia wód poziomu użytkowego.
5. Szczególnym nadzorem powinna być objęta realizacja zaprojektowanej w kierunku rekreacyjno-wodnym rekultywacji wyrobiska poeksploatacyjnego na złożu Karwowo.
6. Projektowanie obiektów budowlanych w wyznaczonych obszarach potencjalnych ruchów masowych, a szczególnie na zboczach doliny Odry powinno uwzględniać odpowiednią technikę posadowienia poszczególnych konstrukcji. W każdym przypadku niezbędne jest wykonywanie normatywnej dokumentacji geotechnicznej.

Powierzchnia ziemi i gleby

1. Najurodzajniejsze gleby na obszarze gminy należące do kompleksów przydatności rolniczej 1-go pszennego bardzo dobrego, 2-go pszennego dobrego, 4-go żytniego bardzo dobre-go (gleby II, III a, III b, IV a klasy bonitacyjnej) powinny być chronione przed przeznaczeniem na cele nierolnicze, zwłaszcza pod zabudowę. Są to grunty objęte specjalnym trybem ochrony na mocy Ustawy z 3.02.1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Gleby te zajmujące łącznie 84% powierzchni gruntów ornych, powinny

stanowiąc podstawowy ekosystem żywicielski i naturalną bazę rozwoju gospodarczego gminy.

2. Gleby gruntów ornych niskiej jakości (6-ty i 7-my kompleks przydatności rolniczej, gleby IV b, V, VI klasy bonitacyjnej), mało urodzajne oraz nie użytkowane rolniczo (odłogowane), jeżeli nie zostały uwzględnione w programie zagospodarowania na cele rolnicze, mogą być przeznaczone do zalesienia lub innego zagospodarowania nierolniczego. Zajmują łącznie 4% powierzchni gruntów ornych i występują w rozproszonych enklawach.
3. Tereny użytków zielonych (występujące w rozproszonych enklawach w dolinie Odry i na wysoczyźnie) powinny pozostawać w użytkowaniu rolniczym. Obok funkcji produkcji łąkarskiej wzbogacają bioróżnorodność stref faunistycznych, korytarzy ekologicznych oraz sprzyjają naturalnej retencji wody.
4. Tereny użytków zielonych nie wykorzystywane rolniczo, nie powinny być przeznaczone do zalesienia, zamiany na grunty orne i do zabudowy, ze względu na dużą rolę w tworzeniu naturalnych powiązań pomiędzy ekosystemami.
5. Przeznaczenie gruntów do zalesienia lub zabudowy winno być poprzedzone opracowaniem waloryzacji przyrodniczej tych terenów pod kątem występowania cennych siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie.
6. W obrębie użytków rolnych należy zachować wszelkie nieużytki naturogeniczne (oczka wodne, tereny podmokłe, bagienne, torfowiska, zarośla i zadrzewienia śródpolne) ze względu na ich ważną rolę biocenotyczną i walory krajobrazowe.
7. Na terenach zagrożonych erozją wodną (gleby 3-go kompleksu przydatności rolniczej) użytkowanych rolniczo, wymagane jest prowadzenie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych (orka w poprzek zbocza, pozostawienie na zimę okrywy roślinnej na obszarach narażonych na zmyw, wprowadzenie specjalnego płodozmianu z roślinami wieloletnimi). Na tych terenach należy zachować wszelkie zadrzewienia śródpolne lub odtwarzać dawne pasy zadrzewień, mogących pełnić funkcje wiatrochronne i przeciwoerozyjne. Tereny nie użytkowane rolniczo jako grunty orne powinny być zadrzewiane lub zalesiane.
8. Należy zrehabilitować wyrobiska poeksploatacyjne, jeśli nie rozpoczęła się renaturalizacja poprzez spontaniczną sukcesję roślinną.
9. Należy bezwzględnie zlikwidować wszelkie dzikie wysypiska odpadów i teren uporządkować.

Lasy, zadrzewienia, tereny zieleni

1. Lasy należy użytkować zgodnie z ich funkcją (lasy rezerwatowe i ochronne), chronić przed przeznaczeniem na cele nieleśne, w obrębie lasu nie dopuszczać do zainwestowania niezwiązanego z ochroną i powiększaniem zasobów leśnych oraz spełnianiem funkcji społecznych lasu.
2. Do zalesienia należy przeznaczać tereny mało urodzajnych gleb, jeżeli nie zostały uwzględnione w programie zagospodarowania na cele produkcji rolnej, lub przeznaczone do innego zagospodarowania nierolniczego oraz nie wymagają ochrony przed zmianą użytkowania ze względu na występowanie cennych siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie.

W pierwszej kolejności pod zalesienie proponuje się tereny leżące w bezpośrednim sąsiedztwie lasu, na obszarach zagrożonych erozją, masowymi ruchami ziemnymi oraz

tereny zdegradowane (wrobiska poeksploatacyjne, wysypiska odpadów) i grunty rolniczo nieprzydatne.

3. Przeciwwskazaniem zalesiania są tereny występowania muraw kserotermicznych (siedliska podlegające ochronie) – polany śródleśne, strefy ekotonowe las – tereny otwarte; tereny ~~bezpośredniego~~ zagrożenia powodzią (z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych); podmokłe tereny otwarte w dolinie Odry będące miejscem żerowisk dla ptaków wodno-błotnych i drapieżnych chronionych w OSO Natura 2000.
4. Przy zalesianiu gruntów porolnych oraz na styku dwóch biocenoz istotne jest ukształtowanie stref ekotonowych (przejściowych), ze względu na potrzebę utrzymania bogactwa gatunkowego roślin i zwierząt lub szczególnie cennych zbiorowisk roślinnych i biotopów zwierząt. Strefa ta stanowi również pas ochronny ograniczający wnikanie i penetrację czynników zewnętrznych do wnętrza lasu.
5. Bezwzględnie należy chronić przed zalesianiem śródleśne użytki zielone, torfowiska źródłiskowe, bagna w celu wzbogacenia bioróżnorodności lasu i zachowania zróżnicowanych ekosystemów stref faunistycznych. Tereny te należy pozostawić do naturalnej sukcesji zbiorowisk leśnych.
6. Szczególnej ochronie przed swobodną penetracją turystyczną podlegają lasy rezerwatywowe i ochronne stanowiące ostoje zwierząt gatunków chronionych oraz strefy ochronne miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt gatunków chronionych (rezerwat przyrody „Kurowskie Błota”, kompleks leśny Olszyniska na Międzyodrze). Obowiązuje tu zakaz przebywania osób nieupoważnionych, wycinania drzew lub krzewów bez zgody wojewody, dokonywania zmian stosunków wodnych, jeśli nie jest to związane z potrzebą ochrony poszczególnych gatunków, wznoszenia obiektów, urządzeń i instalacji.
7. Należy zachować wszelkie zadrzewienia poza lasami (śródpolne, śródłukowe, wzdłuż rowów melioracyjnych, w otoczeniu oczek wodnych, na torfowiskach i bagnach), jako ważny element stabilizacji ekologicznej krajobrazu. Wspomagają one naturalną retencję wody, stanowią ostoję drobnej zwierzyny, pełnią funkcję przeciwozyjną, wzbogacają krajobraz monokulturowych terenów rolniczych, są lokalnymi korytarzami ekologicznymi.
8. Należy zachować wszelkie zadrzewienie przydrożne ze względu na pełnione funkcje wiatrochronne, przeciwozyjne, biocenotyczne, krajobrazowe.
9. Należy zachować wszelkie tereny zieleni we wsiach. Szczególnej ochronie podlega zadrzewienie przykościelne, cmentarne i inne śródmiejskie ze starodrzewem, ze względu na walory historyczne, ekologiczne i krajobrazowe.
10. Większość parków podworskich (z wyjątkiem parku w Przylepie będącego w trakcie rewaloryzacji) jest zaniedbana, wymaga uporządkowania i ochrony przed dalszą dewaloryzacją. Dla niektórych parków, ze względu na stan zachowania cennego drzewostanu, zwłaszcza starodrzewu z licznymi drzewami o cechach pomników przyrody, konieczne jest wykonanie ekspertyzy dendrologiczno-technicznej w celu ustalenia kierunku rewaloryzacji założenia parkowego.

2. W zakresie obszarów i obiektów zabytkowych oraz zasad ochrony dziedzictwa kulturowego, zabytków i krajobrazu kulturowego

2.1. Strefy ochrony konserwatorskiej – warunki i zasady ochrony

W studium uwzględniono materiały instytucji związanych z ochroną dóbr kultury jako obligatoryjne wytyczne (na podstawie przepisów dotyczących warunków ochrony konserwatorskiej obszarów i obiektów chronionych) do opracowywania planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego, przy określaniu innych praw miejscowych i przepisów gminnych oraz dotyczących sposobu użytkowania i eksploatacji obiektów a także gospodarki terenami.

Wyznacza się tereny chronione objęte strefą ochrony konserwatorskiej ze względu na wartości kulturowe:

- a) strefy ochrony konserwatorskiej:
  - B – strefa pośredniej ochrony konserwatorskiej,
  - K – strefa ochrony krajobrazu,
  - E - ochrona ekspozycji układów i obiektów zabytkowych
- b) obiekty wpisane i zakwalifikowane do rejestru zabytków (wg II. 6.1),
- c) obiekty chronione ujęte w ewidencji (wg II. 6.1).

Strefa „B” - ochrony konserwatorskiej (wg II. 6.1):

Obszar ochrony układów przestrzennych, zespołów zabudowy lub ich fragmentów, w obrębie których czytelne jest historyczne rozplanowanie oraz zabudowa o lokalnych wartościach kulturowych. W strefie tej wprowadza się wymóg konsultowania i uzgodnienia ze służbą ochrony zabytków wszelkich działań inwestycyjnych.

Ochronie podlega:

- rozplanowanie ulic i placów (z uwzględnieniem możliwości zachowania pierwotnych nawierzchni),
- historycznie ukształtowane działki siedliskowe, ze szczególnym uwzględnieniem szerokości frontów poszczególnych parceli,
- rozplanowanie zabudowy poszczególnych zagród i charakterystycznego usytuowania domu mieszkalnego,
- architektoniczna forma zabudowy (istniejącej i uzupełniającej): gabaryty, kształty dachów, zasadnicza kompozycja elewacji,
- zieleń komponowana (obsadzenie ulic, starodrzew w obrębie siedlisk) – układ i skład gatunkowy).

Strefa „K” - ochrony krajobrazu kulturowego (wg II. 6.1):

Krajobraz integralnie związany z zespołem zabytkowym lub obszary ukształtowane w wyniku działalności ludzkiej – parki, cmentarze, aleje. Tereny te mogą stanowić również integralną część obszarów chronionych strefą „B”, jako rodzaj zabezpieczenia i ekspozycji form tradycyjnych.

Ochronie podlega:

- historyczne ukształtowanie granicy parków, cmentarzy i ogrodów przydomowych,
- kompozycja zieleni: rozplanowanie i skład gatunkowy,
- układ dróg i alejek w obrębie parków i cmentarzy,
- mała architektura: ogrodzenia, bramy,
- nagrobki, krzyże, ogrodzenia kwater i inne zachowane elementy urządzenia cmentarzy.

Strefa „E” - ochrony ekspozycji historycznego zespołu lub jego dominant/dominanty (wg II. 6.1), obejmująca tereny umożliwiające widok na panoramy i dominanty z ustalonych kierunków widokowych.

Ochronie podlega teren stanowiący zabezpieczenie widoku na zabytek.

Warunki ochrony:

- wyłączenie terenu spod zabudowy zakłócającej wgląd na zabytkowy obiekt,
- w przypadku planowanej lokalizacji obiektów kubaturowych lub liniowych wymagane opracowanie studium ekspozycji,
- uzgadnianie z wojewódzkim konserwatorem zabytków wszelkich działań inwestorskich związanych z zabudową w strefie.

Obiekty zabytkowe: wpisane do rejestru zabytków, wytypowane do wpisania do rejestru zabytków, ujęte w ewidencji zabytków - wyszczególnione w cz. II.6.1.

Obowiązują zasady ochrony wg cz. II.6.1.

2.2. Kształtowanie krajobrazu

Wytyczne kształtowania krajobrazu określono oddzielnie dla terenów otwartych i terenów zabudowanych.

Krajobraz otwarty

Zakłada się:

- działalność człowieka na obszarze chronionym uwarunkowana zachowaniem walorów krajobrazowych i środowiskowych; zagospodarowanie przestrzeni - podporządkowanie celom ochronnym bez naruszania struktury krajobrazu,
- zakaz naruszania stanu równowagi biocenotycznej,
- zakaz zanieczyszczania terenu.

Krajobraz zabudowany

Obejmuje się ochroną:

- krajobraz zabudowany w strefie „B” konserwatorskiej ochrony układów przestrzennych,
- zespoły zabudowy, a także cmentarze, aleje i grupy drzew objęte strefą „K” ochrony konserwatorskiej,
- strefa „E” ochrony ekspozycji zabytkowego układu przestrzennego lub jego elementów.

Zakłada się:

- zachowanie układów przestrzennych i harmonijnej zabudowy,
- rewitalizację zabudowy dysharmonijnej,

- ochronę kompozycji i składu gatunkowego zieleni.

2.3. Strefy ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych – warunki i zasady ochrony

Warunki i zasady ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych (wg części II.6.2)

Strefa pełnej ochrony stanowisk archeologicznych (dawniej „W.I”); obejmuje stanowiska o unikatowych walorach poznawczych, najczęściej w połączeniu z własną formą krajobrazową.

Obowiązuje:

- zakaz wszelkiej działalności inżynierskiej, budowlanej i innej związanej z pracami ziemnymi (np. kopanie studni, melioracji, karczunku, nasadzenia drzew itd.), poza badaniami archeologicznymi oraz pracami zabezpieczającymi zabytek przed zniszczeniem, prowadzonymi na zasadach określonych przepisami szczególnymi dotyczącymi ochrony zabytków,
- zachowanie istniejącego układu topograficznego terenu.

Strefa ograniczonej ochrony stanowisk archeologicznych (dawniej „W.II” i „W.III”)

Obowiązuje:

- uzgadnianie zamierzeń inwestycyjnych i innych związanych z pracami ziemnymi przez odpowiedni organ do spraw ochrony zabytków,
- przeprowadzanie badań ratunkowych na terenie w granicach strefy, wyprzedzających rozpoczęcie prac ziemnych związanych z realizacją zamierzenia, na zasadach określonych przepisami szczególnymi dotyczącymi ochrony zabytków.

3. W zakresie rozwoju systemów infrastruktury i komunikacji

3.1. Dla systemów zaopatrzenia w wodę zakłada się:

- zasilanie gminy Kołbaskowo w wodę bazować będzie na istniejących ujęciach komunalnych z uwzględnieniem ich rozbudowy, przebudowy, remontu.
- konieczna będzie rozbudowa ujęcia wody oraz wodociągów grupowych i wiejskich w Bobolinie, Stobnie,
- dopuszcza się wyznaczenie i ustanowienie stref ochronnych komunalnych ujęć wody w Bobolinie, Kamieńcu, Kołbaskowie, Ostoi, Siadłe Górnym, Przeclawiu, Stobnie, Ustowie, Warniku i Warzemicach, zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami, na wniosek i koszt właściciela ujęcia wody w celu zapewnienia ochrony ujmowanej wody.
- wyznaczone nowe tereny rozwojowe na terenie gminy oraz intensyfikacja rozbudowy w kierunku miasta Szczecina wymagać będzie przestrzennej rozbudowy i budowy sieci magistralnych i rozdzielczych wraz ze zbiornikami zapasowo-wyrównawczymi, stanowiącymi zapas wody jako gwarant bezpieczeństwa i zapewnienia stałości dostaw wody do odbiorców,
- zakłada się dalsze utrzymanie ujęcia wód powierzchniowych z Kanału Kurowskiego wraz z dwoma magistralami wodociągowymi, dla których przyjęto korytarz techniczny o szerokości 8,0 m z każdej strony rury.

- proponuje się dalszą rozbudowę, przebudowę i remont wodociągów grupowych i wiejskich z uwzględnieniem nowych materiałów i średnic.
- zakłada się stworzenie możliwości do korzystania ze zbiorowego zaopatrzenia w wodę 100% mieszkańców będących w zasięgu istniejącego i przyszłego systemu wodociągowego.
- opracowanie programu zaopatrzenia gminy w wodę w sytuacjach specjalnych,
- adaptacja istniejących nieczynnych studni na studnie publiczne, zgodnie z opracowanym programem,
- likwidacja nie eksploatowanych studni i ujęć na podstawie projektu likwidacji zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- przewiduje się optymalizację zużycia wody poprzez działania techniczne eliminujące przecieki w sieci wodociągowej, stosowanie zamkniętych obiegów oraz wprowadzenie programów redukcji strat wody u dostawcy,
- dopuszcza się dalszą możliwość zaopatrzenia w wodę mieszkańców gminy z wodociągów miasta Szczecina i gmin ościennych do czasu zabezpieczenia przez gminę dostępu do sieci inżynierii technicznej,
- uporządkowanie gospodarki ściekowej i odpadami w wyznaczonych i zatwierdzonych strefach ochronnych ujęć.

3.2. Dla systemów odprowadzania ścieków zakłada się:

- likwidację głównych źródeł zanieczyszczeń poprzez uporządkowanie gospodarki ściekowej i wyposażenie wiejskich jednostek osadniczych w systemy kanalizacyjne uwzględniając:
  - ilość ścieków,
  - rodzaj zabudowy,
  - położenie miejscowości,
- dokończenie kontynuowanej rozbudowy oczyszczalni ścieków w Przeclawiu wraz z grupowym systemem kanalizacji dla całej gminy poprzez system rurociągów tłocznych wraz z lokalnymi przepompowniami w poszczególnych miejscowościach,
- dopuszcza się budowę indywidualnych oczyszczalni obsługujących pojedyncze gospodarstwa oddalone od projektowanych kolektorów sanitarnych,
- planuje się objęcie systemem kanalizacji sanitarnej całego obszaru gminy tj. 100% mieszkańców, w celu wyeliminowania zagrożenia przenikania zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- proponowane rozwiązanie techniczne to kontynuacja istniejących systemów grawitacyjno-tłocznych w granicach gminy Kołbaskowo.
- wody opadowe odprowadzane do naturalnych odbiorników muszą być podczyszczone według warunków określonych w obowiązujących przepisach.

3.3. Usuwanie odpadów stałych

- nie przewiduje się składowania odpadów komunalnych w granicach gminy Kołbaskowo,
- zakłada się wywóz i składowanie odpadów komunalnych poza obszarem gminy,
- obecnie wyodrębniony podmiot gospodarczy prowadzi odbiór, transport, segregację i unieszkodliwianie odpadów,

- kontynuacja rekultywacji zamkniętego składowiska odpadów komunalnych w Smoleńcinie, utrzymanie w Przecławiu Głównego punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych,
- wypracowanie programu gospodarki odpadami,
- istniejące dzikie wysypiska do rekultywacji,
- zmianę dotychczasowej technologii gromadzenia odpadów, na selektywną zbiórkę „u źródła”,
- wypracowanie programu zagospodarowania osadów pościekowych,
- odpady płynne wywozić na punkt zlewny oczyszczalni ścieków w Przecławiu.

3.4. Regulacja stosunków wodnych

- zakłada się prowadzenie regulacji stosunków wodnych umożliwiających zatrzymanie optymalnej ilości wód opadowych na obszarze zlewni, poprzez właściwą regulację istniejących cieków, rowów (budowa dodatkowych oczek wodnych, progów) oraz maksymalny udział powierzchni ekopozytywnych na terenach zabudowanych,
- należy dążyć do ograniczenia wykorzystania kanalizacji deszczowej na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, szczególnie ekstensywnej, z odprowadzeniem do gruntu wód opadowych z poszczególnych posesji,
- na obszarach zmeliorowanych systemem rowów otwartych oraz poprzez drenaż należy w istotny sposób uwzględnić regulację stosunków wodnych przy realizacji przyszłych inwestycji,
- poprawę stosunków wodnych na obszarach tego wymagających należy uzyskać poprzez działania administracyjne, gospodarcze i techniczne,
- granice obszarów zagrożonych powodzią uściśnione zostaną na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- przedsięwzięcia dotyczące regulacji rzek i kanałów powinny być rozwiązywane kompleksowo w układzie zlewni, z utrzymaniem i modernizacją istniejących budowli wodnych,
- pozostawienie wolnych od zabudowy pasów technicznych wzdłuż rzek i kanałów o szerokości 6,0 m na stronę,
- modernizacja istniejących systemów melioracyjnych celem dostosowania ich do aktualnych potrzeb,
- przeciwdziałanie skutkom suszy poprzez wybudowanie na rowach i kanałach systemu zastawek,
- należy zachować wszelkie naturalne zbiorniki wodne śródpolne i we wsiach, ze względu na ich ważną rolę w funkcjonowaniu ekosystemów.

3.5. Ochrona przeciwpowodziowa

- zakaz zabudowy na obszarach szczególnego zagrożenia powodziowego zgodnie z przepisami odrębnymi,
- modernizacja istniejących wałów przeciwpowodziowych.

3.6. Elektroenergetyka – kierunki rozwoju

W zakresie sieci przesyłowej dopuszcza się przebudowę istniejącej linii elektroenergetycznej o napięciu 220 kV na linię dwutorową lub na linię o napięciu 400 kV względnie na linię wielotorową wielonapięciową. Szerokość terenu, wzdłuż nowej linii, na którym

obowiązywać będą ograniczenia w jego użytkowaniu, określona zostanie na etapie projektu tej linii.

Na terenie gminy dopuszcza się budowę linii elektroenergetycznej 2 x 220 kV albo linii wielotorowej, wielonapięciowej, z torem relacji Krajnik – Glinki i torem relacji Krajnik – Pomorzany – Glinki.

Celem wzmocnienia zasilania terenów rozwojowych gminy, przewiduje się budowę stacji 110/15 kV w rejonie autostrady zasilanej projektowaną linią 110 kV z obszarem ograniczonego użytkowania o szerokości 40 m (po 20m od osi linii w obu kierunkach). Trasę linii przewiduje się wariantowo, wzdłuż istniejących i projektowanych dróg lub wzdłuż istniejącej linii napowietrznej 220 kV (400kV). Celem przeniesienia wzrastającego obciążenia i prawidłowego zasilania terenów rozwojowych przewiduje się realizację linii kablowych SN:

- GPZ Gumieńce – Przylep – Stobno – Ostoja – Rajkowo – EC Pomorzany;
- EC Pomorzany – Ustowo – Kurów – Siadło Dolne – Siadło Górne – Przeclaw – Warzymice – GPZ Białowieska;
- Zasilanie Przeclawia przewiduje się z istniejącego kabla poprzez projektowany kabel EC Pomorzany – GPZ Białowieska.

Na obszarze gm. Kołbaskowo wskazano tereny potencjalnej lokalizacji elektrowni wiatrowych. W polskich przepisach prawnych i procedurach administracyjnych siłownie wiatrowe nie mają ściśle określonych zapisów regulujących zagadnienia ich lokalizacji, budowy i eksploatacji. Warunki lokalizacji elektrowni zależą od wielu czynników m.in.: meteorologicznych, istniejącego zainwestowania, walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych terenu oraz przyjętych rozwiązań technicznych urządzeń. Lokalizacja elektrowni wiatrowych na terenie gminy jest możliwa, pod warunkiem uwzględnienia wszelkich uwarunkowań z tym związanych, opracowania planu lub dokonania zmiany obowiązującego planu zagospodarowania przestrzennego i uzyskania wszystkich niezbędnych uzgodnień. Wytyczne do określenia lokalizacji elektrowni wiatrowych zawarte są w planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego.

Zasady rozwoju sieci elektroenergetycznych

1. Utrzymanie istniejącej linii 220 kV z dopuszczeniem możliwości jej przebudowy.
2. Dopuszcza się budowę linii elektroenergetycznej 2 x 220 kV
3. Utrzymanie istniejących linii 110 kV.
4. Rezerwacja terenów niezbędnych do realizacji stacji 110/15 kV na obszarze gminy oraz tras linii zasilających WN.
5. Utrzymanie linii magistralnych średniego napięcia [15 kV], z zachowaniem generalnych kierunków połączeń i możliwością korekty fragmentów tras, wzdłuż naturalnych granic w terenie. Docelowo planuje się wybudowanie nowych linii kablowych 15 kV.
6. Systematyczne przekształcanie sieci 15 kV do modelu układu pierścieniowego oraz w celu optymalnego zasilania terenów rozwojowych gminy, wymagających zwiększonego zapotrzebowania mocy.
7. Pozostawienie modernizacji tras odgałęzień od linii magistralnych 15 kV, lokalizacji stacji transformatorowych 15/0,4 kV i sieci niskich napięć, do ustalania w planach miejscowych i w ramach warunków zabudowy i zagospodarowania terenu.
8. W miejscowościach, w których istniejące rezerwy mocy są małe lub ich w ogóle brak, istnieją możliwości wymiany transformatorów na jednostki o większej mocy

przy warunku, aby odległość od stacji transformatorowej do najdalszego odbiorcy nie przekraczała 500 m.

3.7 Zaopatrzenie w gaz – kierunki rozwoju

W niniejszym studium przyjmuje się kompleksową gazyfikację całej gminy, przy założeniu, oprócz celów komunalno – bytowych, 100 % pokrycia zapotrzebowania gazu do celów grzewczych. Nie uwzględnia w sposób indywidualny wszystkich odbiorców gm. Kołbaskowo, jednak w przepustowości gazociągów średniego ciśnienia pozostawiono rezerwę pozwalającą na gazyfikację wsi położonych w rejonie opracowania. Mieszkania w istniejącym i projektowanym budownictwie wyposażone będą w 100 % w kuchnie gazowe, grzejniki wody przepływowej oraz w piece centralnego ogrzewania, po uzyskaniu przez indywidualnego odbiorcę zapewnienia dostawy gazu do celów grzewczych. Przewiduje się zużycie gazu w sektorze usług i drobnego przemysłu oraz obiektów użyteczności publicznej.

Zasady rozwoju sieci gazowych

1. Utrzymanie istniejących sieci gazowych na terenie gminy Kołbaskowo.
2. Zakłada się, że gazyfikacją przewodową docelowo objęte będą wszystkie miejscowości na terenie gminy. Obszar gminy zasilany będzie gazem ziemnym wysokometanowym. W obu przypadkach zasilanie nastąpi od istniejącego gazociągu średniego ciśnienia Dn 500 mm, przy Autostradzie Poznańskiej.
3. Zakłada się docelowe zgazyfikowanie 100% odbiorców zużywających gaz do celów komunalno-bytowych i grzewczych.
4. Zasilanie odbiorców gazem średniego ciśnienia z zastosowaniem indywidualnych reductorów na ciśnienie użytkowe.
5. W miejscowościach, w których ze względu na prognozę małego zużycia gazu nie ma w chwili obecnej uzasadnienia ekonomicznego dla realizacji budowy sieci gazowych, potrzeby na gaz zaspokajane będą z gazu płynnego. Nie ma przy tym zasadniczych ograniczeń w stosowaniu tego paliwa. Spełnione jednak muszą być ostre wymagania bezpieczeństwa stosowania urządzeń, wentylacji pomieszczeń i usytuowania oraz zabezpieczeń zbiorników gazu.
6. Zakłada się wykorzystanie energii biogazu z oczyszczalni ścieków w Przecławiu oraz składowiska odpadów w Smolęcinie na potrzeby technologiczne tych obiektów.
7. Wstępna rezerwacja trasy planowanego gazociągu wysokiego ciśnienia wzdłuż granicy Państwa do gminy Gryfino (Elektrownia Dolna Odra).
8. Proponowana trasa gazociągu wysokiego ciśnienia Bernau (Niemcy) – Szczecin

3.8. Zaopatrzenie w ciepło – kierunki rozwoju

W perspektywie nie przewiduje się realizacji systemów ciepłowniczych zdalaczynnych, obejmujących całość lub część miejscowości. Przyjmuje się ogrzewanie urządzeniami lokalnymi wbudowanymi, zasilającymi w zasadzie obiekty leżące na jednej posesji. Ewentualne wspólne źródła ciepła mogą obejmować kilka posesji sąsiadujących. Rodzaj ogrzewania zależy od relacji kosztów pomiędzy różnymi nośnikami energii. Należy zapewnić przestrzenne możliwości korzystania z każdego rodzaju paliwa [paliwa stałe, oleje opałowe, gaz ziemny, gaz płynny, energia elektryczna, biogaz i inne], według decyzji odbiorców opartych o własne kalkulacje ekonomiczne. Należy preferować stosowanie paliw

niskoźasiarczonych, korzystanie ze źródeł niekonwencjonalnych, ekologicznych oraz odchodzenie od stosowania paliw stałych.

Zasady kształtowania systemów ciepłowniczych

1. Na terenie gminy Kołbaskowo przyjmuje się utrzymanie rozproszonego lokalnego i indywidualnego systemu ogrzewania.
2. Zapewnić przestrzenne możliwości korzystania z każdego rodzaju paliwa, wg decyzji użytkowników opartych o własne kalkulacje ekonomiczne. Zaleca się sukcesywne zastępowanie paliw stałych paliwami niskoźasiarczonymi, ekologicznymi – paliwa ciekłe, energia elektryczna, gaz, stosowanie niekonwencjonalnych źródeł ciepła.
3. Ewentualne ograniczenia w kształtowaniu systemów ciepłowniczych, mogą wynikać jedynie z zagadnień ochrony atmosfery przed nadmiernym zanieczyszczeniem spalinami. Należy dążyć do eliminowania źródeł ciepła na paliwa stałe oraz stosować urządzenia zabezpieczające przed zanieczyszczeniem atmosfery.
4. Istnieje możliwość zasilania w ciepło miejscowości: Przeclaw, Warzymice i Ustowo z sieci ciepłowniczej wysokich parametrów 2 x Dn 800 mm położonej wzdłuż ul. Autostrada Poznańska (na granicy miasta Szczecina i gminy Kołbaskowo). Sieć posiada w tym rejonie znaczącą rezerwę mocy.
5. W zakresie energii niekonwencjonalnej przewiduje się wykorzystanie energii biogazu w oczyszczalni ścieków w Przeclawiu na potrzeby technologiczne, wykorzystanie energii słonecznej do ogrzewania budynków oraz podgrzewania ciepłej wody użytkowej.
6. Określenie możliwości wykorzystania wód geotermalnych do ogrzewania m.in. kompleksu szklarniowego w Ustowie.

3.9 Sieci telekomunikacyjne – kierunki rozwoju

Zasady rozwoju sieci telekomunikacyjnych

1. Utrzymanie istniejącego układu sieci telekomunikacyjnych na terenie gminy Kołbaskowo.
2. Realizacja zamierzeń [w miarę wzrastających potrzeb] w zakresie rozbudowy układu telekomunikacyjnego, central telefonicznych, systemu abonenckich węzłów dostępowych oraz dalszej budowy abonenckich sieci telekomunikacyjnych.
3. Kształtowanie rozdzielczych sieci abonenckich - do ustalania w ramach warunków zabudowy i zagospodarowania terenu.
4. Operatorzy planują rozwijanie sieci telefonicznych w systemie pierścieniowym, zapewniającym możliwości dwustronnej obsługi urządzeń centralowych. Należy zapewnić przestrzenne możliwości prowadzenia sieci międzycentralowych wzdłuż dróg pomiędzy miejscowościami oraz magistralnych sieci abonenckich wewnątrz miejscowości.
5. Dalszy rozwój telefonii bezprzewodowej w oparciu o stacje bazowe lokalizowane na terenie gminy.

3.10. System komunikacji – kierunki rozwoju

3.10.1 W układzie drogowym

- 1) Czynniki zewnętrzne i wewnętrzne stymulujące rozwój gminy wymuszają, modernizację istniejącej sieci drogowej i budowę nowych dróg, służących do obsługi transportu drogowego. Na terenie gminy zakłada się utrzymanie istniejącego systemu komunikacji

drogowej, jego modernizację i budowę nowych odcinków obwodnicy Przeclawia i Kołbaskowa oraz południowego fragmentu obejścia zachodniego miasta Szczecina.

2) Projektowane inwestycje drogowe:

- a) Obejście zachodnie miasta Szczecina, które projektowane jest na terenie gminy od nowego węzła autostrady A6 (około 1km na wschód od Kołbaskowa) i biegnie w kierunku północnym, kończąc swój bieg na zachód od Stobna w gminie Kołbaskowo.
- b) Obwodnica wschodnia miejscowości Kołbaskowo. Jest to nowoprojektowana droga, będąca przedłużeniem drogi obwodowej miasta Szczecina biegnącej z węzła A6 na południowy zachód do drogi Kołbaskowo-Rosówek. Parametry techniczne i klasa tej drogi zostaną określone na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
- c) Obwodnica wschodnia Przeclawia. Projektuje się nowy przebieg drogi nr 13 z Ronda Hackena na południe do drogi krajowej nr 13 z obejściem miejscowości Przeclaw. Warunki podłączenia nowych inwestycji do projektowanej drogi określone zostaną na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Po wybudowaniu nowego odcinka drogi, istniejący odcinek drogi nr 13, powinien mieć funkcję zbiorczej drogi gminnej.

3.10.2 Sieć drogowa

Przewiduje się stopniową rozbudowę podstawowej sieci drogowej. Przez teren gminy przebiegać będzie południowy fragment planowanej obwodnicy zachodniej Szczecina, która na odcinku do autostrady A6 będzie sklasyfikowana jako droga ekspresowa. Zakłada się przedłużenie obwodnicy zachodniej i jej kontynuację od węzła z autostradą A6 do Rosówka (granica państwa). Nowa droga krajowa na tym odcinku stanowić tzw. obwodnicę wschodnią Kołbaskowa. Obwodnica zachodnia pozwoli na uzupełnienie powiązań gminy zarówno z sąsiednimi gminami (Dobra, Police, północna część Szczecina) oraz poprawi obsługę na kierunku Gdańsk i Świnoujście. Powiązania gminy z obwodnicą przewiduje się poprzez węzeł z autostradą A6, węzeł z drogą krajową nr 13 oraz węzeł w rejonie Będargowa. Przewiduje się budowę w nowym przebiegu (po wschodniej stronie Przeclawia) drogi krajowej nr 13. Droga ta na odcinku od Szczecina (Rondo Hackena) do połączenia z obwodnicą zachodnią będzie sklasyfikowana jako droga ruchu przyspieszonego (GP) i zastąpi obecny fragment drogi krajowej nr 13, która pozostanie drogą dla obsługi istniejącego i planowanego zainwestowania. Po wybudowaniu nowej drogi krajowej nr 13 między rondem im. Hackena (w granicach miasta Szczecina), a nowym węzłem drogowym na autostradzie A6, dotychczasowy węzeł drogowy Kołbaskowo zostanie zlikwidowany. Zmianie ulegnie także sposób obsługi działki 26/9, do której dojazd przewiduje się od nowego węzła poprzez jezdnię zbierającą - rozprawdzającą. Do czasu budowy nowej drogi krajowej nr 13 na istniejącej drodze powinna obowiązywać zasada ograniczonej dostępności w stosunku do nowych terenów inwestycyjnych sytuowanych w jej sąsiedztwie. Nowa droga krajowa nr 13 przecina tereny przewidziane w studium do intensywnego zagospodarowania głównie na cele produkcyjno - usługowe. Ze względu na klasę, dostępność do drogi będzie ograniczona. Na rysunku studium wskazana została lokalizacja proponowanego węzła z układem obsługującym sąsiadujące tereny. Oprócz wymienionych wyżej elementów układu drogowego przewiduje się realizację:

- nowej drogi, sklasyfikowanej jako główna od planowanego węzła „Będargowo” na obwodnicy zachodniej do istniejącej drogi powiatowej 0620Z oraz kontynuację tej drogi, w niższej klasie, do połączenia z drogą powiatową 0626Z,
- drogi na kierunku wschód-zachód stanowiącej połączenie terenów mieszkaniowych po zachodniej stronie obecnej drogi krajowej nr 13 z planowanymi terenami usługowo produkcyjnymi i z nową drogą krajową nr 13 oraz z istniejącym i planowanym zainwestowaniem wzdłuż drogi powiatowej 0627Z (Ustowo),
- drogi na kierunku wschód - zachód stanowiąca połączenie z istniejącym i planowanym zainwestowaniem wzdłuż drogi powiatowej 0627Z (Kurów),
- drogi stanowiącą przedłużenie ul. Zbójnickiej w Szczecinie do połączenia z drogą powiatową 0626Z,
- fragmentu skrzyżowania/węzła wynikającego z połączenia ulic Autostrada Poznańska z przedłużeniem ul. Szczawiowej przebiegających w granicach miasta Szczecina.

Na rysunku studium przedstawiony został istniejący i planowany podstawowy układ drogowy wraz z proponowaną docelową klasyfikacją. Pokazane zostały również niektóre ważniejsze elementy układu uzupełniającego obejmującego drogi/ulice lokalne. W planach miejscowych dopuszcza się uściślenie przebiegów dróg, na terenie gminy oraz korekty pasów drogowych na granicach sąsiadujących gmin.

3.10.3 Komunikacja zbiorowa

Zakłada się, że podstawowym środkiem komunikacji zbiorowej będzie autobus, który powinien swym zasięgiem objąć wszystkie miejscowości gminy. Do obsługi obszarów o największej koncentracji zabudowy mieszkaniowej w tym wielorodzinnej oraz planowanych terenów usługowo-produkcyjnych obejmujących strefę podmiejską Szczecina (Warzymice, Przeclaw) zakłada się wprowadzenie komunikacji tramwajowej. Trasa ta stanowić będzie kontynuację planowanej w granicach Szczecina trasy tramwajowej. Przebieg trasy tramwajowej wraz z pętlą tramwajową lub tramwajowo - autobusową przedstawiony został na rysunku studium. W bezpośrednim sąsiedztwie pętli tramwajowej przewiduje się lokalizację parkingu strategicznego umożliwiającego przesiadki w relacji komunikacja indywidualna - tramwaj. Powiązania gminy z obszarem metropolitalnym będą realizowane głównie przez kolej metropolitalną. Przewiduje się lokalizację przystanku kolejowego w Warzymicach/Przeclawiu.

3.10.4 Transport kolejowy

Przewidywana jest rozbudowa układu kolejowego na terenie gminy. Oprócz dwóch istniejących linii nr 408 i nr 409 planowana jest budowa tzw. zachodniej obwodnicy kolejowej. Trasa obwodowa obsługiwać będzie głównie przewozy towarowe zwłaszcza związane z Zakładami Chemicznymi w Policach, ale także możliwe będą przewozy pasażerskie. Przebieg obwodnicy został określony na rysunku studium. Przedstawiony przebieg, oparty na trasie istniejącej linii znaczenia miejscowego nr 429 Stobno Szczecińskie-Dołuje, nie stanowi przesądzenia lokalizacyjnego i może być doprecyzowany w ramach opracowań specjalistycznych. W planach miejscowych dopuszcza się korekty granic terenów kolejowych.

W ramach przebudowy układu torowego stacji Szczecin Gumieńce polegającej m.in. na wprowadzeniu linii z Berlina do zmodernizowanej wcześniej grupy torów tzw. Parku Pasewalskiego przewiduje się zmianę przebiegu fragmentu linii nr 409

w kierunku granicy państwa (Berlin). Zakłada się również, że linia ta stanowiąca ważny element w powiązaniach transgranicznych będzie zelektryfikowana, wybudowany zostanie drugi tor, nastąpi podwyższenie prędkości na linii do 160 km/h oraz modernizacja urządzeń sterowania ruchem.

3.10.5 Komunikacja rowerowa

Przewiduje się rozbudowę sieci tras rowerowych na terenie gminy. Trasy te będą zintegrowane z istniejącymi i planowanymi trasami zewnętrznymi.

Zakłada się, że poprzez tworzenie odpowiednich warunków do korzystania z tras nastąpi zwiększenie ruchu o charakterze rekreacyjnym i wzrośnie znaczenie roweru w dojazdach do pracy i usług. Schematyczny układ ważniejszych tras rowerowych pokazano na rysunku Studium. Przewiduje się uzupełnianie i korygowanie tego układu na etapie opracowywania planów miejscowych lub opracowań specjalistycznych.

4. W zakresie inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Jako najważniejsze przyjmuje się:

- Utrzymanie i rozwój ogólnodostępnych obiektów rekreacji i sportu oraz obiektów kultury i opieki zdrowotnej.
- Modernizacja i rozbudowę sieci dróg gminnych.
- Modernizację i utrzymanie bibliotek.
- Zaopatrzenie w wodę.
- Budowa oświetlenia na ulicach i drogach gminnych.
- Ochrona środowiska i zasobów naturalnych.

A ponadto:

- Budowę węzła na autostradzie A-6 i obwodnicy zachodniej miasta Szczecina, w tym budowa węzła Będargowo.
- Budowę obwodnicy Przeclawia, nowy przebieg drogi nr 13 z węzła Hackena do istniejącego odcinka drogi nr 13.
- Budowę obwodnicy Kołbaskowa z węzła autostrady A-6 do drogowego przejścia granicznego w Rosówku.
- Budowę głównego punktu zasilania energetycznego w rejonie Przeclawia.
- Modernizację sieci energetycznych średnich napięć.

5. W zakresie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Jako najważniejsze przyjmuje się:

- W obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego na terenie gminy Kołbaskowo nie ma zadań wpisanych do rejestru zadań rządowych województwa.
- Budowa zachodniego obejścia drogowego Szczecina.
- Budowa zachodniego obejścia kolejowego Szczecina.
- Uwzględnienie nowego przebiegu drogi krajowej nr 13 tak, aby stanowił przedłużenie ul. Południowej i pozwalał na ominięcie intensywnie urbanizującego się pasma Szczecin-Przeclaw oraz miejscowości Przeclaw.
- Budowę tras rowerowych o znaczeniu regionalnym.

- Rekultywację wysypiska odpadów komunalnych i innych obszarów zdegradowanych.

Oprócz nowo projektowanych i przewidywanych rozwiązań do zadań o charakterze ponadlokalnym należy ochrona obszarów i obiektów o ustanowionej już randze, w tym ochrona obszaru parku krajobrazowego, rezerwatu przyrody, zespołu przyrodniczo – krajobrazowego, obszaru chronionego krajobrazu, obiektów i układów zabytkowych, parków wiejskich i zabytkowych a także ochrona innych terenów określonych jako cenne przyrodniczo.

6. W zakresie ochrony mienia, zabezpieczenia przed powodzią i osuwaniem mas ziemnych

Zjawiska powodziowe

Obszarem najczęstszych zalewów powodziowych wywołanych nadmiernym napływem wód na skutek wiosennych i jesiennych wezbrań w Odrze jest Międzyodrze nieznacznie wyniesione nad poziom morza (0,3 m .n.p.m.) i (z wyjątkiem obwałowanego polderu „Ustowo”) najniższa terasa akumulacyjna w dolinie Odry (terasa zalewowa) wyniesiona lokalnie nad Odrę Zachodnią i Kanałem Kurowskim na wysokość 0,3 – 0,4 m n.p.m. Ze względu na duży stopień zniszczenia, wały przeciwpowodziowe i budowle hydrotechniczne na terenach polderowych nie spełniają swej funkcji w systemie ochrony i sterowania wodami powodziowymi. Zasięg przestrzenny zalewów powodziowych jest zróżnicowany w ciągu roku. Podczas powodzi w 1997 r. pokrywał się z granicą naturalnego obszaru zalewowego. Do miejscowości zagrożonych powodzią należą: Moczyły, Siadło Dolne, Kurów. Groźne powodzie występują rzadko, natomiast znaczne zagrożenie stanowią powodzie zatorowe.

masowe ruchy ziemne

Obszary zagrożone wystąpieniem masowych ruchów ziemnych związane są głównie ze zboczami doliny Odry i dolin subglacialnych, skarp oraz różnej genezy zagłębień w obrębie wysoczyzn morenowych i Wału Stobniańskiego. Na zboczach tych następować mogą zjawiska geodynamiczne, przede wszystkim spęływania osadów, a w czasie deszczów nawalnych lub powodzi także osuwiska i obrywy podciętych przez wody zboczy.

7. W zakresie gospodarowania w ramach rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Obszar gminy Kołbaskowo charakteryzuje się niewielkim zróżnicowaniem zasobów przyrodniczych mogących stanowić podstawę rozwoju gospodarczego. Do zasobów wyraźnie ukierunkowujących funkcje gospodarcze gminy należały w przeszłości i należą nadal urodzajne gleby o najwyższej przydatności rolniczej. Dużą rolę mogą odegrać zasoby wód rzecznych oraz tereny o dużej atrakcyjności krajobrazowej związane z doliną Odry, przydatne do rozwoju niektórych form rekreacji i turystyki.

Bardzo dobre warunki glebowe gminy determinowały do 1990 r. intensywny rozwój produkcji rolniczej, zwłaszcza roślinnej (uprawy pszenicy, buraków cukrowych, rzepaku, warzyw). W większości wsi (Barnisław, Będargowo, Bobolin, Kamieniec, Kołbaskowo, Kurów, Moczyły,

Ostoja, Pargowo, Przeclaw, Przylep, Rajkowo, Stobno, Ustowo, Warnik) rozwijała się również fermowa produkcja zwierząt.

Gmina Kołbaskowo wraz z południową częścią sąsiedniej gm. Dobra tworzyła w strefie podmiejskiej Szczecina rozległy subregion rolniczy, funkcjonujący jako jeden z podstawowych ekosystemów żywicielskich ówczesnego woj. szczecińskiego. Po zmianach ustrojowych w kraju, rozwój gospodarczy w coraz mniejszym stopniu uzależniony był od warunków fizjograficznych terenu, decydują, bowiem czynniki zewnętrzne wynikające m. in. z rozwoju gospodarki rynkowej, stymulowanego otwarciem granicy państwowej na zachód oraz nadal bliskie sąsiedztwo Szczecina. Gmina charakteryzuje się dużą dynamiką rozwoju i znacznymi rozmiarami przestrzennymi przekształceń środowiska na skutek żywiłowej antropopresji w kierunku urbanizowania się terenów rolnych w pobliżu Szczecina i na terenach związanych z rozwojem nowych funkcji obszaru leżącego w strefie przygranicznej (obsługa transportu gospodarczego i turystycznego, funkcje przemysłowe, wielofunkcyjny rozwój usług). Największe zmiany w wyniku aneksji gruntów rolnych na zainwestowanie nierolnicze mają miejsce w Stobnie, Kołbaskowie, Przeclawiu – tereny przemysłowo-magazynowe, w Kołbaskowie, Rosówku – przejścia graniczne, w Przeclawiu – osiedle mieszkaniowe, skupiające ok. 40% ludności gminy.

Zmiany te skutkują znacznym ograniczeniem produkcji rolnej ze względu na zmniejszenie się rolniczej przestrzeni produkcyjnej, likwidację ośrodków hodowli zwierząt, wzrost gruntów odłogowanych, degradację użytków zielonych (brak konserwacji sieci melioracyjnej), wtórną sukcesję roślinności na gruntach nie użytkowanych rolniczo, przerwaniem naturalnych powiązań przyrodniczych (bariery techniczne).

Dotychczasowe użytkowanie przestrzeni przyrodniczej wskazuje, że wiodącym kierunkiem rozwoju gminy jest rolnictwo bazujące na użytkach rolnych, które w strukturze użytkowania gruntów nadal zajmują pierwsze miejsce pod względem powierzchni i stanowią 70% powierzchni gminy. Ta struktura użytkowania ukształtowała się w wyniku wielowiekowej działalności gospodarczej człowieka, ukierunkowanej na utrzymanie i powiększanie przestrzeni rolniczej.

Leśnictwo

Lasy zajmują zaledwie 724 ha, co stanowi 6,9% powierzchni gminy. Pod względem wskaźnika lesistości gmina zajmuje jedną z ostatnich lokat w woj. zachodniopomorskim, w którym średnia wynosi 35,3%.

Rozmieszczenie lasów na obszarze gminy jest nierównomierne. Występowanie większych kompleksów leśnych związane jest z doliną Odry, tj. jej strefą krawędziową i Międzyodrzem.

Lasy gminy zróżnicowane są pod względem typów siedlisk zależnie od rozmieszczenia: na Międzyodrzu jest to kompleks naturalnych olsów i łągów olszowo-jesionowych; w paśmie nadodrzańskim Pargowo-Siadło Dolne dominują siedliska lasu świeżego i lasu mieszanego świeżego z enklawami naturalnych lasów łągowych. Większa część lasu ma charakter antropogeniczny (sztucznie wprowadzona kultura sosny i dębu szypułkowego), charakteryzuje się dużym udziałem drzewostanów niezgodnych z siedliskami, wymagających przebudowy struktury gatunkowej.

Według kategorii użytkowania lasy będące w gestii Nadleśnictwa Gryfina należą do lasów rezerwatowych (rezerwat przyrody „Kurowskie Błota”) i lasów ochronnych. Lasy ochronne wyznaczone zostały jako lasy glebochronne i lasy położone w odległości do 10 km

od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców. Ponadto kompleks leśny na Międzyodrze (Olszyniska) jest lasem ochronnym stanowiącym ostoję zwierząt podlegających ochronie gatunkowej. W lasach ochronnych prowadzi się gospodarkę leśną w sposób zapewniający ciągłe spełnianie przez nie celów, do których zostały wydzielone. Lasy ochronne na Międzyodrze stanowiące ostoje zwierząt pokrywają się ze strefą ochronną miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt gatunków chronionych. Na tym obszarze obowiązują zakazy i ograniczenia wynikające z ochrony gatunków zwierząt objętych ochroną ścisłą.

Obszary leśne powinny być tak zagospodarowane aby mogły spełniać nie tylko funkcje produkcyjne, ale również: funkcje społeczne – stwarzanie warunków do korzystania z zasobów przyrodniczych lasu w celu rozwoju turystyki i rekreacji, regeneracji zdrowia człowieka, edukacji ekologicznej; funkcje ekologiczne (ochronne) w odniesieniu do naturalnych procesów przyrodniczych wpływających na uwarunkowania rozwoju funkcji społecznych i gospodarczych.

8. W zakresie eksploatacji i zabezpieczenia obiektów położonych w złożach kopalin, obszary, dla których wyznacza się filar ochronny

Zakończono wydobywanie kruszywa naturalnego w Karwowie. Dla terenów poeksploatacyjnych ustalono wodno-rekreacyjny kierunek rekultywacji.

Obszarem perspektywicznym dla udokumentowania złóż kruszywa naturalnego jest teren na południe od Bobolina, gdzie występują piaski różnoziarniste o miąższości do kilku, a miejscami do kilkunastu metrów, które mogą być wykorzystane jako nieklasyfikowane piaski budowlane, podsypkowe zarówno na potrzeby lokalne jak i w budownictwie komunikacyjnym.

Za obszary perspektywiczne dla udokumentowania złóż torfu i gytii są tereny w okolicy Stobna, Barnisławia i Siadła Górnego. Występują tu głównie torfy niskie, o miąższości do 5-6 m, o stopniu rozkładu od 38 % do 50% i popielności od 15 do 33 %, z reguły niemające wartości opałowej. Mogą być one jednak wykorzystane jako materiał do produkcji ziemi ogrodniczej.

9. W zakresie obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji

Na obszarze gminy znajduje się kilkanaście różnej wielkości terenów zdegradowanych w wyniku odkrywkowej eksploatacji kopalin. Dotąd nie przeprowadzono rekultywacji tych terenów. Większość tych antropogenicznych deformacji powierzchni ziemi zlikwidowała sama przyroda poprzez utworzenie się niewielkich zbiorników wodnych z zadrzewieniem nadbrzeżnym (na południe od Smolęcina i Będargowa) a na ogół w wyniku spontanicznej sukcesji roślinności (skupiska ekspansywnych różnogatunkowych drzew i krzewów) na większości śródpolnych wyrobisk lub roślinności kserotermicznej w wyrobisku na północny wschód od Bobolina. Ten sposób renaturalizacji w wielu przypadkach należy usankcjonować, ze względu na tworzące się w takich miejscach ostoje drobnej fauny i korzystne zmiany w krajobrazie rolniczym. Wyrobiska znajdujące się na terenach leśnych zostały najczęściej w sposób naturalny zarośnięte samosiewem.

Niektóre odsłonięcia profilu geologicznego w odkrywkach tworzą unikatową dokumentację procesów akumulacji wodnolodowcowej i powinny być chronione przed dewastacją i zarośnięciem. Przykładem może być pagór ozowy k / Rosówka proponowany do ochrony jako stanowisko dokumentacyjne przyrody nieożywionej.

10. W zakresie obszarów zamkniętych

W granicach gminy Kołbaskowo wyznacza się obiekty i obszary zamknięte w rozumieniu przepisów Rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 18 lipca 2003 r. w sprawie terenów zamkniętych niezbędnych dla obronności państwa (Dz. U. Nr 141 z 2003r., poz. 1368) są to tereny należące do PKP:

- Linia nr 409 Szczecin Gumieńce – Granica Państwa [działka nr 13 obręb Rajkowo, działki nr 138,139 obręb Warzymice, działka nr 31 obręb Przeclaw, działka nr 77 obręb Smolecin, działki nr 37/7, 37/6, 37/5 obręb Kołbaskowo; działka nr 55 obręb Ustowo],
- Linia nr 408 Szczecin Główny – Stobno Szczecińskie [działka nr 1 obręb Rajkowo, działka nr 9 obręb Przylep, działki nr 127,192,105/1,104/1, 11/2, 12/2, obręb Stobno, działka nr 30, obręb Kościno działki nr 37/7, 37/6, 37/5 obręb Kołbaskowo; działka nr 55 obręb Ustowo.

Obszary zamknięte zostały wskazane w części graficznej zmiany studium.

11. Kierunki i zmiany w strukturze funkcjonalno – przestrzennej

W celu określenia rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, przyjęto zasadę zrównoważonego rozwoju jako generalny kierunek działań. Realizacja celów rozwoju gminy wiąże się z przekształceniem jakościowym i ilościowym istniejącego zagospodarowania. Wskazując kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej, przyjęto jako zasadę kontynuację cech istniejącego zainwestowania w zakresie funkcji oraz parametrów kształtowania zabudowy uwzględniając zidentyfikowane tendencje rozwojowe oraz potrzeby transformacji funkcjonalnej obszarów. Rozwój przestrzenny gminy wyraża się w następujących zasadach wykorzystania przestrzeni:

- racjonalnego wykorzystania zasobów poprzez niedopuszczenie do chaotycznego, rozproszonego zainwestowania na rzecz intensyfikacji oraz podnoszenia standardu ładu przestrzennego istniejących struktur osadniczych,
- kształtowania zagospodarowania rozwoju gminy o wysokiej jakości i standardzie zagospodarowania oraz przeciwdziałania powstawaniu obszarów przypadkowej, chaotycznie rozmieszczonej zabudowy,
- zachowania, ochrony i wyeksponowania tych elementów zagospodarowania, które służą utrzymaniu atrakcyjności środowiska przyrodniczo-kulturowego, świadczą o tożsamości Gminy i ich lokalnej odrębności.

11.1. Jednostki funkcjonalno - przestrzenne

Kształtowanie struktury przestrzennej - uzasadnienie

W celu czytelnego ukształtowania przestrzeni gminy Kołbaskowo w Studium wyodrębnione zostały obszary jednostek funkcjonalno-przestrzennych odzwierciedlających

charakterystyczny utrwalony układ przestrzenny, dla którego nie przewiduje się radykalnych zmian, a jedynie wzmacnianie istniejących struktur.

Przy wyznaczaniu obszarów jednostek kierowano się następującymi zasadami:

- wyraźnego rozdzielania obszarów urbanizowanych od nieurbanizowanych, dla większej ochrony tych drugich przed żywiołem urbanizacji,
- podziału zarówno obszarów zabudowanych jak i niezabudowanych na pojemne tereny o funkcjach wzajemnie się dopełniających, niekolizyjnych,
- oznaczenia obszaru tytułem wiodącym, określającym jego główną dominującą cechę.

Czynniki decydujące o podziale obszaru Gminy Kołbaskowo na wyodrębniające się pod względem funkcjonalno-przestrzennym jednostki strukturalne są następujące:

- granica państwa przebiegająca wzdłuż zachodniej granicy gminy,
- układ komunikacyjny – gmina Kołbaskowo leży w obrębie węzła komunikacyjnego – autostrady A6 i drogi krajowej Nr 13 – Szczecin-Kołbaskowo, przebiegają też przez teren gminy dwie linie kolejowe Szczecin-Berlin, Szczecin-Pasewalk,
- położenie gminy w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Szczecina – co powoduje, że funkcje gospodarcze i mieszkaniowe związane są z działalnością na jego potrzeby,
- zróżnicowanie fizjograficzne wynikające z położenia geograficznego, charakteru i genezy rzeźby terenu, różnic hydrograficznych, biogeograficznych i glebowych. Uwidacznia się to w strukturze użytkowania terenu, funkcjonowaniu naturalnych powiązań przyrodniczych i kształtowaniu krajobrazu antropogenicznego,
- strefa krawędziowa doliny Odry przebiegająca wzdłuż wschodniej granicy gminy, o znaczących dla turystyki walorach przyrodniczych i krajobrazowych,
- dominacja gleb dobrych (II i III klasy bonitacyjnej), które zajmują – 56,4% wśród gruntów ornych i tylko – 3,6% gleb słabych (V i VI klasy) oraz wśród użytków zielonych najwięcej jest użytków zielonych średnich – 66%. Powoduje to, że wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej w gminie wynosi 89 punktów i jest jednym z najwyższych w woj. zachodniopomorskim. Bardzo dobre warunki do produkcji rolniczej decydują o wykorzystaniu przestrzeni,
- zmniejszająca się mimo korzystnych warunków dla rozwoju rolnictwa funkcja rolnicza na rzecz usług rzemiosła produkcyjnego, handlu hurtowego, składów i magazynów (w byłych budynkach inwentarskich).
- występowanie na obszarze gminy Kołbaskowo Głównego Zbiornika Wód Podziemnych -
- Dolina Kopalna Szczecin, nr 122, co powoduje przy lokalizacji inwestycji konieczność wcześniejszego określenia ich wpływu na warunki wodne,
- niewielkie rezerwy zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych do wykorzystania na obszarze gminy Kołbaskowo. Planowane nowe tereny rozwojowe na terenie gminy oraz intensyfikacja rozbudowy w kierunku Szczecina wymagać będzie zabezpieczenia wody z kierunku Szczecina wraz z realizacją zbiorników zapasowo – wyrównawczych zabezpieczających stałość dostaw wody do odbiorców.

Ze względu na zróżnicowanie obszaru gminy pod względem geoprzyrodniczym oraz możliwości i kierunki w przewidywanym rozwoju funkcjonalnym i przestrzennym, wyodrębniono cztery podstawowe jednostki funkcjonalno-przestrzenne o określonej dominującej funkcji.

Wyróżnia się następujące obszary:

A - wielofunkcyjny obszar podmiejski

- obszar położony pomiędzy granicą z gminą Dobra a linią kolejową Gumieńce-Pasewalk, graniczący od wschodu ze Szczecinem, rozwijający się wzdłuż drogi powiatowej Szczecin-Stobno pełniącej rolę wewnętrznej integracji obszaru, którego kluczowymi elementami są miejscowości Stobno-Przylep-Ostoja. Decydującym czynnikiem kształtowania zabudowy w tym obszarze jest bezpośrednia bliskość i dostępność komunikacyjna miasta Szczecina. Proponowany rozwój zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej jest kontynuacją wieloletnich procesów przestrzennych polegających na lokalizowaniu zabudowy na potrzeby mieszkańców Szczecina.

B - obszar aktywności gospodarczej

- obejmuje teren położony wzdłuż autostrady A6 i drogi krajowej nr 13 od granicy ze Szczecinem do Rosówka oraz wzdłuż granicy z miastem. Kluczowymi elementami tej strefy są miejscowości: Rajkowo, Przeclaw, Kołbaskowo i Rosówek. Lokalizacja istniejącej i nowej zabudowy na tym terenie, zarówno mieszkaniowej jak i usługowej oraz produkcyjnej spowodowana jest sąsiedztwem z miastem oraz wykorzystaniem funkcji transportowej gminy Kołbaskowo. Zabudowa zrealizowana i proponowana w tej strefie ma zdecydowanie charakter zabudowy miejskiej.

C - obszar turystyki i rekreacji

- obejmuje teren położony wzdłuż strefy krawędziowej doliny Odry, przebiegającej na obszarze gminy na linii Ustowo-Kurów-Siadło Dolne-Moczyły-Pargowo. W obrębie obszaru proponowana jest zabudowa uzupełniająca istniejących jednostek osadniczych, o funkcji mieszkaniowej oraz osadnictwo turystyczno-rekreacyjne lokalizowane w obrębie miejscowości. Ze względu na dużą atrakcyjność turystyczną Parku Krajobrazowego Dolnej Odry – wytyczone szlaki wodne oraz trasy pieszo-rowerowe dostępne z Gryfina, jak też szlak turystyczny pod nazwą „Szlak Bielika” i „Szlak kościołów wiejskich” od Ustowa do Pargowa i do granicy państwa, proponuje się nowe trasy piesze, rowerowe i konne.

D - obszar wielofunkcyjny zabudowy wiejskiej

- obejmuje tereny rolnicze na obszarze całej gminy, gdzie poza wydzielonymi na rysunku studium granicami naturalnego rozwoju jednostek osadniczych wyklucza się możliwość zabudowy. Kluczowymi elementami tej strefy są miejscowości: Bobolin, Będargowo, Barnisław, Karwowo, Warzymice, Smolecin, Siadło Górne, Warnik, Kamieniec, Pargowo. W granicach rozwoju miejscowości dopuszcza się lokalizację wszystkich funkcji niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania miejscowości z wykluczeniem nowej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz realizacji przedsięwzięć wymagających sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko (zgodnie z przepisami odrębnymi).

11.2. Strefy funkcjonalne – kierunki zagospodarowania, przeznaczenie terenów

W ramach jednostek funkcjonalno - przestrzennych wydzielono (wg mapy studium) strefy funkcjonalne o różnych, dominujących lub preferowanych na tych terenach funkcjach.

Są to jednocześnie tereny wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne a więc stanowią zgodnie z art. 14, ust. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym tereny i granice planów miejscowych.

11.3. Kierunki, wytyczne i wskaźniki w zagospodarowaniu terenów – wytyczne do planów

11.3.1 Zasady i wytyczne ogólne

Kształtowanie przestrzeni na terenach gminy wymaga:

- dbałości o ład i kompozycję przestrzenną poprzez ustalenie form zabudowy oraz zasad regulacji dotyczących linii zabudowy, dominant, akcentów architektonicznych, małej architektury,
- kształtowania estetycznych przestrzeni publicznych,
- realizacji niezbędnych sieci i urządzeń infrastruktury technicznej i komunikacji,
- dla strefy istniejącego zainwestowania – poza wyznaczonymi nowymi strefami lokalizacji poszczególnych funkcji i zabudowy - ustala się kontynuację obecnej funkcji tj. zabudowy rolniczej, mieszkaniowej, rekreacyjnej, usługowej, gospodarczej i produkcyjnej z możliwością jej rozbudowy, uzupełniania i przekształcania w zgodzie z obowiązującymi przepisami odrębnymi.
- ustala się generalną zasadę kształtowania zabudowy w nawiązaniu do występujących w terenie historycznych elementów i form, do sprecyzowania w ustaleniach miejscowych planów w zależności od lokalizacji, sąsiedztwa i stanu zachowania wartości historycznych.
- zasady wzajemnego oddziaływania i funkcjonowania poszczególnych funkcji w ramach jednej strefy funkcjonalnej regulować będą ustalenia planu miejscowego w zgodzie z przepisami odrębnymi.
- przy wyznaczaniu terenów do przekształceń należy uwzględniać potrzeby wynikające ze zwiększonego zapotrzebowania na miejsca parkingowe, przebiegi tras i ścieżek rowerowych, tras pieszych i konnych w powiązaniu z terenami rekreacyjnymi w gminie jak i w gminach sąsiednich.
- przy ustalaniu zasad zagospodarowania terenów położonych w sąsiedztwie zbiorników wodnych, rzek i cieków należy bezwzględnie zachować swobodny, nieprzegrodzony dostęp do brzegów o szerokości ustalonej na podstawie warunków lokalnych – zgodnie z prawem wodnym.
- przy ustalaniu zasad zagospodarowania terenów z urządzeniami melioracyjnymi należy zachować ich drożność.
- przy ustalaniu zasad zagospodarowania nowych terenów należy ustalać generalną zasadę stosowania ogrodzeń bez podmurówek i fundamentów ciągłych na całej długości ogrodzenia. Należy bezwzględnie pozostawiać wolną nieprzegrodzoną przestrzeń o wysokości 10-20 cm ponad terenem wzdłuż ogrodzenia od strony otwartych terenów zielonych i działek sąsiednich – nie dotyczy granic wzdłuż dróg publicznych i wewnętrznych.
- przy ustalaniu zasad zagospodarowania nowych terenów należy ustalać wielkość maksymalnej powierzchni zabudowy w granicach 10-40 % w zależności od lokalnych warunków i występujących wartościowych elementów środowiska przyrodniczego z dopuszczeniem innych parametrów w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

- należy również ustalać wymóg maksymalnego zachowania istniejącej zieleni wysokiej, użytków ekologicznych, oczek wodnych, korytarzy ekologicznych.
- należy zachować wszelkie istniejące obiekty i tereny sportu i rekreacji ogólnodostępnej takie jak boiska, place zabaw, świetlice i kluby wiejskie.
- przy ustalaniu zasad zagospodarowania należy uwzględniać, jeśli takie będą opracowane, postanowienia planów ochrony sporządzanych dla poszczególnych elementów środowiska objętych ochroną prawną na podstawie przepisów odrębnych oraz wytyczne z innych programów określających prawne wymogi ochrony środowiska.
- przy opracowywaniu nowych planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego należy w każdym planie uwzględnić przestrzeń publiczną nie mniejszą niż 15% obszaru objętego planem (w tym miejsca na parkingi, zieleń, miejsce do wyprowadzania psów itd.).

11.3.2 Zasady i wytyczne szczegółowe

Wyodrębniono tereny o różnych typach podstawowego przeznaczenia. Dla każdego z rodzaju terenu określono warunki zagospodarowania. Wyznaczone przeznaczenie terenów nie wyklucza dopuszczenia w planie miejscowym możliwości zachowania istniejącego sposobu zagospodarowania terenów oraz rozbudowy istniejących obiektów o funkcji innej niż dotychczasowa.

Poniższe wytyczne nie odnoszą się do zabudowy plombowej lub sytuacji, w których nie mogą być one zrealizowane ze względu na uwarunkowania lokalne. Odnoszą się one przede wszystkim do nowego budownictwa.

Strefa zabudowy mieszkaniowej

Obejmuje istniejące i projektowane tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej oraz zagrodowej z towarzyszącymi usługami.

Ustala się następujące klasy przeznaczenia terenu:

- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna,
- zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna,
- zabudowa zagrodowa,
- rekreacyjna zabudowa letniskowa indywidualna,
- handel detaliczny,
- gastronomia i rozrywka,
- kultura i oświata,
- usługi drobne,
- administracyjna obsługa ludności,
- zieleń urządzona,
- infrastruktura techniczna,
- ogólnodostępne tereny rekreacyjne,
- inne rodzaje przeznaczenia podobne do wymienionych, nie należące do innych klas przeznaczenia.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- **spełnienia następujących wytycznych do planów miejscowych.**
- Wysokość projektowanej zabudowy (nie więcej jak 2 kondygnacje nadziemne w budownictwie jednorodzinny i 4 kondygnacje nadziemne w budownictwie wielo-

rodzinnym, przy czym adekwatnie druga i czwarta kondygnacja wyłącznie jako ukryta w dachu wysokim, zawsze jednak należy uwzględnić istniejącą w sąsiedztwie zabudowę, jej parametry i nową zabudowę kształtować jako kontynuację istniejącej);

- Wielkość działek – dostosowana do lokalnych wartości i parametrów (nowe wydzielania w miarę możliwości należy prowadzić prostopadle do linii rozgraniczających przyległych dróg i ulic, chyba, że inny podział jest uzasadniony lokalnymi uwarunkowaniami).
- Zakaz lokalizacji obiektów wielkogabarytowych.
- Na terenach o funkcji mieszkaniowej zabudowy jednorodzinnej należy zachować minimalną wielkość działki 500m² w Kołbaskowie i 1000m² na terenach pozostałych.
- Należy bezwzględnie przestrzegać zapisów planistycznych odnośnie stosowania form i materiałów architektonicznych nawiązujących do dziedzictwa kulturowego regionu.
- Wskazane jest wprowadzanie zakazu stosowania płaskich dachów (poniżej 30°).
- Przy opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla zespołów mieszkaniowych, mieszkalno – usługowych, rekreacyjnych i rekreacyjno - usługowych należy przewidzieć minimum 20 % terenu ogólnodostępnego pod zieleń, rekreację ogólnodostępną i infrastrukturę techniczną. Ustala się również maksymalną powierzchnię zabudowy działki mieszkaniowej i rekreacyjnej w Kołbaskowie do – 40%, na pozostałym terenie do – 30%.
- Przy opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zaleca się realizację usług na wydzielonych terenach w formie zespołów usługowych wraz z zielenią towarzyszącą – nie dotyczy usług wbudowanych.
- Uciążliwość planowanych inwestycji usługowych musi zamknąć się w granicach działek, na których realizowana jest inwestycja.
- W przypadku zlokalizowania usług należy wprowadzać nasadzenia zieleni izolacyjnej, szczególnie od strony sąsiedztwa terenów zamieszkania i rekreacji.

Strefa turystyczno-rekreacyjna

Obejmuje istniejące i projektowane tereny obsługi turystyki z obiektami towarzyszącymi.

Ustala się następujące klasy przeznaczenia terenu:

- obiekty turystyczne, w tym hotele, motele, pensjonaty, schroniska młodzieżowe,
- urzędnia turystyczne i sportowo-rekreacyjne,
- obiekty dla potrzeb kultury, ochrony zdrowia, handlu i gastronomii,
- zieleń urządzona,
- ogólnodostępne tereny rekreacyjne,
- rekreacyjna zabudowa letniskowa indywidualna,
- inne rodzaje przeznaczenia podobne do wymienionych, nie należące do innych klas przeznaczenia.
- infrastruktura techniczna,

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga spełnienia następujących wytycznych do planów miejscowych:

Dla funkcji zabudowy rekreacyjnej ustala się parametry jak dla funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej.

Dla zabudowy pensjonatowej ustala się:

- całkowita powierzchnia zabudowy nie powinna przekraczać 400m²
- minimalna powierzchnia działki 1500 m²

- maksymalna wysokość zabudowy, 3 kondygnacje nadziemne w tym jedna w postaci dachowej.
- stanowiska parkingowe: 1 na 4 osoby
- zakaz lokalizacji obiektów wielkogabarytowych

Dla terenów przywodnych zachować ogólny dostęp do wody (według Prawa Wodnego).

Uwaga!

Dla terenów strefy turystyczno-rekreacyjnej znajdujących się na terenie Parku Krajobrazowego Doliny Dolnej Odry dopuszcza się sytuowanie tylko budowli, obiektów tymczasowych i obiektów małej architektury związanych z rekreacyjnym wykorzystaniem terenu z wyłączeniem zabudowy rekreacji indywidualnej i budynków zakwaterowania turystycznego i rekreacyjnego.

Strefa zabudowy usługowej

Obejmuje istniejące i projektowane tereny usług, w tym zabudowę użyteczności publicznej wraz z obiektami i pomieszczeniami pomocniczymi.

Ustala się następujące klasy przeznaczenia terenu:

- usługi drobne,
- obsługa firm – lokale i budynki wyłącznie o funkcji biurowej dla przedsiębiorstw produkcyjnych, budowlanych, handlu hurtowego i innych,
- drobna wytwórczość i rzemiosło,
- obsługa komunikacyjna ruchu turystycznego (miejsca obsługi podróżnych, w tym usługi hotelarskie, motele, gastronomia i handel),
- zabudowa mieszkaniowa oraz obiekty socjalne wyłącznie jako towarzysząca działalności usługowej,
- obiekty domów seniora,
- obiekty domów pomocy społecznej,
- obiekty lecznic weterynaryjnych i schronisk dla zwierząt,
- obiekty poradnictwa medycznego i leczenia,
- obiekty żłobków i oddziałów żłobkowych w zespołach żłobkowo-przedszkolnych,
- obiekty wychowania przedszkolnego,
- obiekty edukacji poziomu podstawowego, to znaczy szkoły podstawowe i gimnazja,
- inne rodzaje przeznaczenia podobne do wymienionych, nie należące do innych klas przeznaczenia.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga spełnienia następujących wytycznych do planów miejscowych:

- wykluczono lokalizację funkcji uciążliwych; dopuszcza się funkcje usługowe, których uciążliwość musi zamknąć się w granicach terenu, na którym realizowana jest inwestycja,
- wysokość projektowanej zabudowy usługowej do 3 kondygnacji,
- wielkość działek dostosowano do potrzeb przedsięwzięcia inwestycyjnego. Wydzielenie działek w miarę możliwości należy prowadzić prostopadle do linii rozgraniczających dróg, ulic chyba że inny podział uzależniony jest lokalnymi warunkami.
- Przy opracowaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla zespołów usługowych należy przewidzieć min. 20% terenów biologicznie czynnych w obrębie wydzielonej działki.

Strefa zabudowy produkcyjnej

Obejmuje istniejące i projektowane tereny zabudowy przemysłowej, magazynowej i składowej wraz z obiektami towarzyszącymi.

Ustala się następujące klasy przeznaczenia terenu:

- obiekty związane z prowadzeniem działalności wytwórczej,
- obiekty związane z wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepła, uzdatnianiem wody, wytwarzaniem i przechowywaniem gazu,
- obiekty baz specjalistycznych maszyn i urządzeń, między innymi baz sprzętu budowlanego, maszyn i urządzeń budowlanych,
- obiekty składów i magazynów ogólnego przeznaczenia i wyspecjalizowanych,
- obiekty składów i magazynów obsługujących usługi sprzedaży poza siecią sklepową, między innymi magazynów domów wysyłkowych, sklepów internetowych,
- inne rodzaje przeznaczenia podobne do wymienionych, nie należące do innych klas przeznaczenia.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga spełnienia następujących wytycznych do planów miejscowych:

- Wysokość projektowanej zabudowy – nie więcej niż 3 kondygnacje.
- Wielkość działek dostosowana do potrzeb inwestycyjnych.
- Uciążliwość planowanych inwestycji musi zamknąć się w granicach własnych działek.
- Należy wprowadzać nasadzenia zieleni izolacyjnej, szczególnie od strony sąsiedztwa terenów zamieszkania i rekreacji.
- Na terenach produkcyjnych dopuszcza się funkcję mieszkaniową oraz obiekty socjalne sytuowane poza zasięgiem szkodliwego oddziaływania obiektów uciążliwych i jedynie w charakterze towarzyszącej funkcji podstawowej.

Strefa usług wielkopowierzchniowych

Obejmuje istniejące i projektowane tereny zabudowy obiektami handlowymi, o powierzchni powyżej 400 m² z urządzeniami pomocniczymi oraz towarzyszącymi parkingami.

Ustala się następujące klasy przeznaczenia terenu:

- składy handlowe – o pow. do 5.000 m², pojedyncze magazyny w formie jednokondygnacyjnych pawilonów,
- supermagazyny – o pow. 5.000 do 10.000 m² przeznaczone np. dla towarów spożywczych i codziennego użytku,
- parki handlowe – o łącznej powierzchni do 30.000 m², kilka wyspecjalizowanych składów sprzedażnych połączonych w formie „parków handlowych”, dysponujących jednym parkingiem,
- zespoły supermagazynów – składające się zazwyczaj z dwu dużych o pow. 20.000 m² jednostek (np. jedna z artykułami spożywczymi, druga z odzieżowymi), powiązanych ciągiem małych sklepów i restauracji.
- inne rodzaje przeznaczenia podobne do wymienionych, nie należące do innych klas przeznaczenia.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga spełnienia następujących wytycznych do planów miejscowych:

- Wysokość zabudowy uzależniona od przeznaczenia obiektu i rodzaju działalności handlowo-usługowej, lecz nie większa niż 5 kondygnacji.
- Dopuszczalne kierunki rozwoju w przedmiotowych terenach to funkcje usługowo-przemysłowe, hotelarskie.
- Dopuszcza się lokalizację usług związanych z obsługą komunikacyjną, stacje paliw gazowych i płynnych, inne obiekty obróbki i przygotowania produktów do sprzedaży, hale, magazyny, parkingi.
- niezbędna doskonała dostępność komunikacyjna i parkingi dla kilkuset samochodów.

Tereny lokalizacji elektrowni wiatrowych - w strefach rolniczej przestrzeni produkcyjnej -
- lokalizacja warunkowa musi uwzględniać wymogi art. 33 ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 z późn. zm.).

1. Zasady zagospodarowania terenów:

Funkcje terenów:

Lokalizacja farm elektrowni wiatrowych i infrastruktury technicznej.

Wykluczenie funkcji mieszkalnej projektowanych obiektów przeznaczonych na stały pobyt ludzi.

Wysokość projektowanych wież elektrowni wiatrowych jest związana ze specyfikacją budowli – dostosowana do potrzeb technicznych przedsięwzięcia.

Odpowiednie zabezpieczenie środowiska przed szkodliwym wpływem inwestycji.

Strefa sportu i rekreacji

Obejmuje istniejące i projektowane tereny sportu i zorganizowanej rekreacji z obiektami towarzyszącymi.

Ustala się następujące klasy przeznaczenia terenu:

- place zabaw – wyposażone i zabezpieczone, place służące do zabaw dla najmłodszych dzieci,
- obiekty sportowe, w tym hale sportowe oraz inne obiekty o przeznaczeniu sportowym mieszczące się w budynkach,
- stadiony i inne obiekty sportowe profesjonalnie przystosowane do organizacji imprez masowych,
- terenowe urządzenia sportowe, co oznacza urządzone boiska, trasy biegowe, skocznie lekkoatletyczne, korty tenisowe i podobne obiekty sportowe usytuowane na wolnym powietrzu,
- ośrodki sportowe, co oznacza kompleks złożony z obiektów sportowych z zapleczem technicznym i terenowych urządzeń sportowych oraz elementów zieleni w formie skwerów, alei itp.,
- parki rozrywki, w tym wesołe miasteczka,
- inne rodzaje przeznaczenia podobne do wymienionych, nie należące do innych klas przeznaczenia.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- ochrony istniejących zasobów przyrodniczych i krajobrazowych,
- utrzymania i realizacji infrastruktury towarzyszącej takiej jak aleje, place gospodarcze, sanitariaty itp.,

- wyposażenie terenów w infrastrukturę techniczną.

Strefa zieleni urządzonej

Obejmuje istniejące i projektowane tereny zieleni rekreacyjnej, urządzonej, izolacyjnej, parkowej, w tym również towarzyszącą istniejącej zabudowie historycznej oraz cmentarze, w tym kolumbaria i cmentarze dla zwierząt.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- ochrony istniejących zasobów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych,
- podejmowanie działań związanych z zagospodarowaniem zieleni towarzyszącej zabudowie historycznej w uzgodnieniu ze służbami konserwatorskimi.

Strefa produkcji rolniczej

Na gruntach produkcji rolnej wyklucza się możliwość lokalizacji nowej zabudowy niezwiązanej z produkcją rolną. Realizację zabudowy zagrodowej, obiektów związanych z obsługą rolnictwa oraz obiektów produkcyjnych w gospodarstwach rolnych, dopuszcza się wyłącznie jako rozwój istniejących zainwestowanych terenów lub na działkach przekraczających średnią wielkość gospodarstwa w gminie. Zabudowę należy lokalizować na terenach rolnych o niskiej przydatności rolniczej. Obszary zalesienia obejmują tereny o niskiej przydatności rolniczej predysponowane do rezygnacji z funkcji rolniczej na rzecz funkcji leśnej. Wskazuje się realizację zalesień jako uzupełnienie istniejących kompleksów leśnych oraz tworzenia między nimi elementów łącznikowych.

Tereny usług publicznych

Obejmują istniejące i projektowane tereny przewidziane do intensyfikacji przedsięwzięć publicznych. Usługi publiczne mogą być lokalizowane na terenach budowlanych, o wszystkich określonych w Studium funkcjach – tak ze względu na potrzeby świadczenia tych usług jak i trudności w pozyskaniu terenów na ten cel. Sprecyzowanie lokalizacji terenów usług publicznych następować będzie w toku sporządzania planów miejscowych, innych usług o charakterze publicznym, których lokalizację i program uzasadnią potrzeby i możliwości Gminy.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- lokowania nowych obiektów usług publicznych na pozyskiwanych w drodze wykupów lub posiadanych przez gminę gruntach,
- szczególnej dbałości o jakość przestrzeni publicznych (ulic, parkingów, terenów zieleni itp.),
- zwiększenia atrakcyjności obszarów przez dopuszczenie do lokalizacji usług towarzyszących o charakterze komercyjnym.

12. Rodzaje i zakres dalszych prac planistycznych

12.1. Stan opracowań planistycznych gminy Kołbaskowo

Wykaz planów miejscowych uchwalonych po 01.01.1995

Wykaz planów miejscowych uchwalonych po 01.01.1995

1

Uchwała Nr XXVII/353/98 z dnia 30.04.1998r. /Dz.U.W.Szcz.Nr 12,poz.77/	Warzymice dz.51/5 16.13 MN
--	-------------------------------

2

Uchwała Nr XXIX/383/98 z dnia 18.06.1998r. /Dz.U.W.Szcz.Nr 17,poz.121/	Przeclaw dz.2/64,2/65,2/67,2/68 10.1.1.1. MN, MNj
--	--

3

Uchwała Nr XI/5/2000 z dnia 22.01.2000 /Dz.U.W. Zachodniopom. Nr 13,poz.129/	Kołbaskowo dz.199/30 6.19.1 KS,UH,UG
--	---

4

Uchwała Nr XIII/23/2000 z dnia 19.05.2000 /Dz.U.W. Zachodniopom. Nr 22,poz.263/	Warzymice dz. 51/6 16.14 Mj,16.15 MN , 16.16 MN
Zmieniona uchwałą Nr XXX/171/02 z dnia 29.08.02r. /D.U.W.Zchodniopom. Nr 64,poz. 1400/	

5

Uchwała Nr XIV/1/2000 z dnia 16.06.2000r. /Dz.U.W. Zchodniopom. Nr24, poz.280/	Ustowo Dz. 47/6,47/7,47/12,55/1,56/1do56/5 UH,UG,UT,UK,UA,US,KS,KD
--	---

6

Uchwała Nr XV/1/2000 z dnia 28.08.2000r. /Dz.U.W. Zchodniopom. Nr32, poz.402/	Kurów dz.44/2 7.10 Mj/U
Zmieniona uchwałą Nr IV/64/03 z dnia 24.02.2003r. Dz.U.W.Zachodniopom. Nr 26, poz.374	

7

Uchwała Nr XVII/2/2000 z dnia 07.11.2000r. /Dz.U.W. Zchodniopom. Nr36, poz.475/	Siadło Dolne dz. 38/4,36/11,36/12,37/2 Kurów dz.24,23,21,18/10,25/1,25/2 Mj,MN/U,Sd,Rz
---	---

8

Uchwała Nr XVII/3/2000 z dnia 07.11.2000r. /Dz.U.W. Zchodniopom. Nr36, poz.476/	Moczyły dz. 79/10 do 79/18 8.5.Mj
---	--------------------------------------

9

Uchwała Nr XVII/4/2000 z dnia 07.11.2000r. /Dz.U.W. Zchodniopom. Nr36, poz.477/	Warzymice dz. 82,83/2,83/3,83/4 Karwowo dz.61/2 Mj,U,US/ZW,ZI,KD
---	--

10

Uchwała Nr XIX/6/01 z dnia 06.02.2001r. /Dz.U.W. Zchodniopom. Nr7, poz.107/	Kurów dz.UC55 do121 MJ,MJ/
---	-------------------------------

Zmieniona uchwałą Nr VII/115/2003 z dnia 26.06.2003r. Dz.U.W.Zachodniopom. Nr 61poz.1120	
11	
Uchwałą Nr XX/8/01 z dnia 30.03.2001r. /Dz.U.W. Zachodniopom. Nr15, poz.298/	Ustowo dz.47/10,47/11 UH,KS,S,UR,KS
12	
Uchwałą Nr XX/7/01 z dnia 30.03.2001r. /Dz.U.W. Zachodniopom. Nr15, poz.297/	Przeclaw dz.3/42 10.6.1 Mj/U
13	
Uchwałą Nr XXII/1/01 z dnia 06.07.2001r. /Dz.U.W. Zachodniopom. Nr30, poz 662/	Ustowo dz.119/14 KS
14	
Uchwałą Nr XXIV/20/01 z dnia 16.11.2001r. /Dz.U.W. Zachodniopom.z 2002r. Nr 2, poz. 43/	Będargowo dz.17/22,17/24,96 2.4.1U/MJ
15	
Uchwałą Nr XXIV/22/01 z dnia 16.11.2001r. /Dz.U.W. Zachodniopom. z 2002r. Nr 2, poz. 44/	Przeclaw dz.3/51,3/54,3/55,3/96 KS,UG,UH
16	
Uchwałą Nr XXIV/23/01 z dnia 16.11.2001r. /Dz.U.W. Zachodniopom. z 2002r. Nr 2, poz. 45/	Kurów dz.17/3,17/7,17/8 MNj/U
17	
Uchwałą Nr XXIV/24/01 z dnia 16.11.2001r. /Dz.U.W. Zachodniopom.z 2002r. Nr 2, poz. 46/	Siadło Dolne dz. 111/4,114,89,108 MNj/U
18	
Uchwałą Nr XXIV/25/01 z dnia 16.11.2001r. /Dz.U.W. Zachodniopom. z 2002r. Nr 2, poz. 47/	Przylep dz. 1 /4,1/5 MJr,MJ/U,MN/U,UO,UH
19	
Uchwałą Nr XXV/67/01 z dnia 29.12.2001r. /Dz.U.W. Zachodniopom. z 2002r. Nr 28, poz. 142/ Zmieniona uchwałą Nr 265/04 z dnia 25.10.2004r.	Ustowo dz.124/1,124/2 MN/U
20	
Uchwałą Nr XXV/68/01 z dnia 29.12.2001r. /Dz.U.W. Zachodniopom. z 2002r. Nr 8, poz. 143/	Przeclaw dz. 7/4 do 7/9 19.1 UR/UH

Zmieniona uchwałą Nr XXI/278/04 z dnia 29.11.2004r. /Dz.U.W. Z. z 2004r. Nr 90, poz. 1761	
21	
Uchwała Nr XXV/69/01 z dnia 29.12.2001r. /Dz.U.W. Zchodniopom. z 2002r. Nr 8, poz. 144/	Warzymice dz.44/2 16.18 MNw
22	
Uchwała Nr XXVII/121/02 z dnia 25.04.2002r. /Dz.U.W. Zchodniopom. Nr 38, poz. 813/	Ustowo dz .71/4 MNj,UH,UR
23	
Uchwała Nr XXIX/150/02 z dnia 14.06.2002r. /Dz.U.W. Zchodniopom. Nr 51, poz. 1088/	Przeclaw dz.7/3 U/PP
24	
Uchwała Nr XXX/172/02 z dnia 29.08.2002r. /Dz.U.W. Zchodniopom. . Nr 64, poz. 1401/	Stobno dz. 100/37 UC/MNj
25	
Uchwała Nr III/29/02 z dnia 30.12.2002r. /Dz.U.W. Zchodniopom.z 2003r. 4, poz. 80/	Kołbaskowo dz. 129/1,129/2 MJ
26	
Uchwała Nr V/90/03 z dnia 28.04.2003r. /Dz.U.W. Zchodniopom. Nr 51, poz. 866/ Zastąpiona XXII/294/2004 z dnia 30.12.2004	Będargowo dz.86/4 P/U
27	
Uchwała Nr VI/104/03 z dnia 26.05.2003r. /Dz.U.W. Zchodniopom. . Nr 55, poz. 964/	Warzymice dz.41/1 16.19 PN
28	
Uchwała Nr VII/114/03 z dnia 26.06.2003r. /Dz.U.W. Zchodniopom. Nr 59, poz. 1061/	Przylep dz.18/3 do 18/12 i 24/3 do 24/10 MJ
29	
Uchwała Nr VIII/120/03 z dnia 15.09.2003r. /Dz.U.W. Zchodniopom. Nr 95, poz. 1551/	Warzymice dz.48
30	
Uchwała Nr IX/143/03 z dnia 20.10.2003r. /Dz.U.W. Zchodniopom. Nr 110, poz. 1855/	Karwowo dz. 49,80/1,80/2,80/3,82 Przeclaw dz.4/1 PE,RP,ZZ

31	Uchwała Nr X/163/2003 z dnia 24.11.2003r. /Dz.U.W. Zachodniopom. Nr 118, poz. 2108/	Kamieniec dz. 116/72,116/73 P/S
32	Uchwała Nr XX/297/04 z dnia 25.10.2004 /Dz.U.W. Zachodniopom. Nr 85, poz. 1571/	Tereny przygraniczne Barnisław
33	Uchwała Nr XXV/338/05 z dnia 25.04.2005r. /Dz.U.W.Zachodniopom. Nr 43 , poz. 1008/	Miejscowość Karwowo
34	Uchwała Nr XXIX/391/05 z dnia 28.11.2005r. /Dz.U.W.Zachodniopom. Nr 113 , poz. 2448/	Tereny przemysłowe w obrębie Moczyły i Kołbaskowo
35	Uchwała Nr XXIX/393/05 z dnia 28.11.2005r. /Dz.U.W.Zachpom. Nr 114, poz. 2469/	Miejscowość Będargowo
36	Uchwała Nr XXIX/392/05 z dnia 28.11.2005r. /Dz.U.W.Zachodniopom. z 2006r. Nr 6, poz. 101/ Rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody zachodniopomorskiego z dnia 02 stycznia 2006r. znak PN.2.MN.0911/2/06	Miejscowość Barnisław
37	Uchwała Nr XXVI/349/05 z dnia 20.06.2005 r. /Dz.U.W.Zachodniopom. z 2006 r. Nr 83, poz. 1469/	Miejscowość Przylep
38	Uchwała Nr XXXIII/435/06 z dnia 12.06.2006 r. /Dz.U.W.Zachodniopom. z 2006 r. Nr 89, poz. 1642)	Miejscowość Kurów
40	Zmiana uchwała Nr VII/55/07 z 04.06.2007 r. /Dz.U.W.Zachodniopom. Nr 28, poz. 1417 Nr IX/66/2011 z 20011 Nr 92, poz. 1656	Teren w obrębie Stobno

41

Uchwała Nr IX/91/07 z dnia 24.09.2007 r. /Dz.U.Woj. Zachodniopom. z 2008 r. Nr 4, poz. 112/	Teren w obrębie Kołbaskowo
Zmiana uchwała Nr XXVII/309/09 z dnia 14.09.2009 r. /Dz.U. Woj. Zachodniopom. Nr 74, poz. 1958/	

42

Uchwała Nr XI/127/07 z dnia 28.12.2007 r. /Dz.U. Woj. Zachodniopom. z 2008 r. Nr 26, poz. 499/	Teren w obrębie Kołbaskowo i Przeclaw
--	--

43

Uchwała Nr XIII/154/08 z dnia 31.03.2008 r. /Dz.U. Woj. Zachodniopom. z 2008 r. Nr 55, poz. 1263/	Teren w obrębie Warzymice MW, MN
---	-------------------------------------

44

Uchwała Nr XIII/155/08 z dnia 31.03.2008 r. /Dz.U. Woj. Zachodniopom. z 2008 r. Nr 55, poz. 1264/	Teren w obrębie Warzymice MN
---	---------------------------------

45

Uchwała Nr XIV/163/08 z dnia 28.04.2008 r. /Dz.U. Woj. Zachodniopom. z 2008 r. Nr 58, poz. 1326/	Miejscowość Rajkowo
--	---------------------

46

Uchwała Nr XVIII/205/08 z dnia 27.10.2008 r. /Dz.U. Woj. Zachodniopom. z 2008 r. Nr 100, poz. 2254/	Tereny w obrębie Bobolin, Stobno, Warnik, Będargowo
---	--

47

Uchwała Nr XX/235/08 z dnia 29.12.2008 r. /Dz.U. Woj. Zachodniopom. z 2008 r. Nr 13, poz. 526/	Tereny w obrębie Moczyły
--	--------------------------

48

Uchwała Nr XXIII/271/09 z dnia 30.03.2009 r. /Dz.U. Woj. Zachodniopom. z 2009 r. Nr 46, poz. 1144/	Tereny w obrębie Siadło Górne
--	-------------------------------

49

Uchwała Nr XXIII/270/09 z dnia 30.03.2009 r. /Dz.U. Woj. Zachodniopom. z 2009 r. Nr 46, poz. 1143/	Część miejscowości Kołbaskowo
--	-------------------------------

50

Uchwała Nr XXVII/310/09 z dnia 14.09.2009 r. /Dz.U. Woj. Zachodniopom. z 2009 r. Nr 74, poz. 1959/	Tereny w obrębie Pargowo
--	--------------------------

51	Uchwała Nr XXVIII/326/09 z dnia 09.11.2009r. /Dz.U. Woj. Zachodniopom. z 2010 r. Nr 4, poz. 42/	Tereny w obrębie Rajkowo
52	Uchwała Nr XXX/353/10 z dnia 08.02.2010 r. /Dz.U. Woj. Zachodniopom. z 2010 r. Nr 23, poz. 498/	Tereny w obrębie Warzymice, Ustowo, Przeclaw
53	Uchwała Nr XXXIII/385/10 z dnia 28.06.2010r. /Dz.U. Woj. Zachodniopom. z 2010 r. Nr 76, poz. 1390/	Tereny w obrębie Przeclaw
54	Uchwała Nr XXXIV/408/10 z dnia 15.07.2010r. /Dz.U. Woj. Zachodniopom. z 2010 r. Nr 81, poz. 1506/	Tereny w obrębie Siadło Dolne i Siadło Górne
55	Uchwała Nr XXXV/414/10 z dnia 29.09.2010 r. /Dz.U. Woj. Zachodniopom. z 2010 r. Nr 108, poz. 1938/	Tereny w obrębie Karwowo
56	Uchwała Nr IX/65/2011 z dnia 20.06.2011 r. /Dz.U. Woj. Zachodniopom. z 2011 r., poz. 1655/	Tereny w obrębie Stobno
57	Uchwała Nr XX/244/2012 z dnia 17.09.2012 r. /Dz.U. Woj. Zachodniopom. z 2012 r., poz. 2324/	Tereny w obrębie Stobno
58	Uchwała Nr XXIII/294/2012 z dnia 28.12.2012 r. /Dz.U. Woj. Zachodniopom. z 2013 r., poz. 801/	Tereny w obrębie Kurów
59	Uchwała Nr XXV/329/2013z dnia 11.03.2013r. /Dz.U. Woj. Zachodniopom. z 2013 r., poz. 1188/	Tereny w obrębie Przeclaw

12.2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

- Zgodnie z art. 14 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, gmina Kołbaskowo sporządzi miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla wybranych jej części (stref funkcjonalnych lub innych obszarów wymagających opracowania planu). Działalność inwestycyjna na terenie gminy odbywać się będzie wówczas na podstawie ustaleń tych planów.

- Na rysunku Studium wydzielono w ramach jednostek funkcjonalno - przestrzennych strefy funkcjonalne, dla których gmina sporządzi plany miejscowe w kolejności zgodnej z zapotrzebowaniem i rachunkiem ekonomicznym.
- Ponadto opracowaniem planu należy poprzedzić realizację zachodniej obwodnicy kolejowej i drogowej Szczecina oraz teren projektowanego przebiegu drogi krajowej nr 13,
- Opracowania planów wymagają również tereny potencjalnej eksploatacji złóż, obszary wskazane pod zalesienie i tereny lokalizacji elektrowni wiatrowych.

12.3. Obligatoryjne opracowanie planów miejscowych wymagane jest dla

- obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 400 m²,
- obszarów przestrzeni publicznej,
- terenów wymagających zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolne i nieleśne, w tym dla wskazanych na tych gruntach poszczególnych stref funkcjonalnych,
- obszarów potencjalnej eksploatacji złóż,
- innych terenów wymagających opracowania planów miejscowych z uwagi na przepisy odrębne.

12.4. Inne prace planistyczne i opracowania uzupełniające w tym wymagane przepisami odrębnymi:

- Określenie potrzeb kompleksowych, skoncentrowanych usług dla miejscowości gminnej oraz miejscowości o funkcji ośrodków wspomagających.
- Program budowy i oznakowanie tras rowerowych, szlaków pieszych i konnych.
- Ustanowienie stref ochrony zasobowej dla ujęć wód podziemnych. Ewentualna rozbudowa ujęć wymaga szczegółowej analizy hydrogeologicznej.
- Uporządkowanie stanu technicznego oraz prawnego - własnościowego ujęć wód podziemnych.
- Wypracowanie programu ochrony przeciwpowodziowej z określeniem wielkości rzędnej tzw. wody Hp=1% (woda stuletnia).
- Rozpoznanie możliwości rozmieszczenia i wykorzystania studni w celu awaryjnego zaopatrzenia ludności w wodę (po przeprowadzeniu badań hydrogeologicznych).
- Program ochrony i rewitalizacji zabytkowych założeń parkowych.
- Specjalistyczne analizy dotyczące możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Poza tym obszary chronione na podstawie ustawy o ochronie przyrody, a położone w części bądź w całości w granicach gminy wymagają opracowania przez odpowiednie organy planów ochrony:

- Plan ochrony Parku Krajobrazowego „Dolina Dolnej Odry” - w części na terenie gminy Kołbaskowo.
- Plany ochrony dla rezerwatów.
- Plan ochrony obszarów Natura 2000.

13. Uzasadnienie przyjętych rozwiązań, synteza

Ze względu na duży odstęp czasowy od realizacji obowiązującego obecnie Studium (rok uchwalenia 2006) podjęte zmiany dokumentu generalnie zweryfikowały treść uwarunkowań i ustaleń Studium, aktualizując uwarunkowania i kierunki rozwoju Gminy w świetle dokonanych obecnie rozpoznań i trendów, obowiązujących przepisów oraz aktów prawnych.

W celu określenia rozwoju struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy przyjęto generalną zasadę kontynuacji cech istniejącego zainwestowania w zakresie funkcji oraz parametrów kształtowania zabudowy. Rozwój przestrzenny gminy wyraża się w następujących zasadach wykorzystania przestrzeni:

- racjonalnego wykorzystania zasobów przez niedopuszczenie do chaotycznego rozproszonego zainwestowania na rzecz intensyfikacji oraz podnoszenia standardu ładu przestrzennego istniejących struktur osadniczych,
- zachowania ochrony i wyeksponowania tych elementów zagospodarowania, które służą utrzymaniu atrakcyjności środowiska przyrodniczo – kulturowego, świadczą o tożsamości gminy i ich lokalnej odrębności,
- wyraźnego rozdzielenia obszarów zurbanizowanych od niezurbanizowanych, dla większej ochrony tych drugich przed żywiołem urbanizacji,
- podziału zarówno obszarów zabudowanych jak i niezabudowanych na pojemne tereny o funkcjach wzajemnie się dopełniających, niekolizyjnych.

Ze względu na zróżnicowanie obszaru gminy pod względem geoprzyrodniczym oraz możliwości i kierunki w przewidywanym rozwoju funkcjonalno – przestrzennym wyodrębniono cztery podstawowe jednostki funkcjonalno – przestrzenne o określonej dominującej funkcji:

A – wielofunkcyjny obszar podmiejski

B – obszar aktywności gospodarczej

C – obszar turystyki i rekreacji

D – obszar wielofunkcyjny zabudowy wiejskiej.

Przyjęte kierunki zagospodarowania przestrzennego znajdują odzwierciedlenie w wyodrębnionych strefach o różnych typach podstawowego przeznaczenia, dla których określono warunki zagospodarowania:

- strefa zabudowy mieszkaniowej – obejmuje istniejące i projektowane tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej oraz zagrodowej z towarzyszącymi usługami,
- strefa turystyczno – rekreacyjna – obejmuje istniejące i projektowane tereny obsługi turystyki z obiektami towarzyszącymi,
- strefa zabudowy usługowej – obejmuje istniejące i projektowane tereny usług, w tym zabudowę użyteczności publicznej,
- strefa zabudowy produkcyjnej – obejmuje istniejące i projektowane tereny zabudowy przemysłowej, magazynowej i składowej wraz z obiektami towarzyszącymi,
- strefa usług wielkopowierzchniowych – obejmuje istniejące i projektowane tereny zabudowy obiektami handlowymi o powierzchni powyżej 400 m² z urządzeniami pomocniczymi oraz towarzyszącymi parkingami,
- strefa sportu i rekreacji – obejmuje istniejące i projektowane tereny sportu i zorganizowanej rekreacji z obiektami towarzyszącymi,

- strefa zieleni urządzonej – obejmuje istniejące i projektowane tereny zieleni rekreacyjnej, urządzonej, izolacyjnej, parkowej, w tym również towarzyszącą istniejącej zabudowie historycznej oraz cmentarze,
- strefa produkcji rolniczej – obejmuje grunty rolne na których wyklucza się możliwość lokalizacji nowej zabudowy niezwiązanej z produkcją rolną.

Do Studium zostały wprowadzone zapisy odnośnie sposobu prowadzenia komunikacji ponadlokalnej i rozwoju komunikacji lokalnej, infrastruktury technicznej. Wprowadzono również ustalenia dotyczące ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Zakłada się, że w Studium zostały wyznaczone tereny budowlane zaspokajające na długi okres czasu – kierunkowo potrzeby gminy. W związku z powyższym przyjmuje się za możliwe etapowe uruchamianie terenów przewidzianych w Studium do zabudowy – w zależności od zgłaszanych potrzeb inwestycyjnych oraz możliwości wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną i obsługę komunikacyjną, co jest podstawowym warunkiem realizacji jakichkolwiek przedsięwzięć.

IV. ZAŁĄCZNIKI

Mapa zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kołbaskowo – skala 1:10 000.